

การศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาวชุมชน
บ้านม่วงกลาง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

อาทิตยา ทองเค็ง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2563

การศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาวชุมชน
บ้านม่วงกลาง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

อาทิตยา ทองเค็จ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2563

A study of the Attitude towards Tourism and their Participation in
Tourism Development of the Local Residences of Ban Muangkluang,
KapoeDistric, Ranong Province.

Arthitaya Thongdet

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Arts Program in Tourism Management Faculty of
Tourism and Hospitality, Dhurakij Pundit University

2021

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

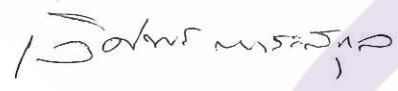
คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาว
 ชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง
 เสนอโดย   นางสาวอาทิตย์ยา ทองแดง
 สาขาวิชา   การจัดการการท่องเที่ยว
 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์   รองศาสตราจารย์ ดร.เลิศพร ภาระสกุล

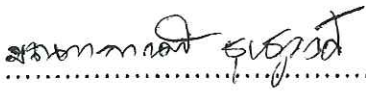
ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

 .....ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริย์ เข้มทอง)

 .....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
 (รองศาสตราจารย์ ดร.เลิศพร ภาระสกุล)

 .....กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน แสงพิกุล)

คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรมรับรองแล้ว

 ..... คณบดีคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑกานติ ชูชวงค์)

วันที่ ..... 15 ..... เดือน ..... มกราคม ..... พ.ศ. 2564 .....

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาวมุขชนบ้านม่วงกลาง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง
ชื่อผู้เขียน	อาทิตยา ทองเต็จ
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.เลิศพร ภาระสกุล
สาขาวิชา	การจัดการท่องเที่ยว
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

งานวิจัยในครั้งนี้วัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาทัศนคติของชาวมุขชนท้องถิ่นที่มีต่อการท่องเที่ยว และ 2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชาวมุขชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้คือ จำนวนครัวเรือนในชุมชนบ้านม่วงกลาง ตำบลม่วงกลาง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง จำนวน 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านม่วงกลาง บ้านบางเบน บ้านสำนักและบ้านอ่าวเคย ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ จำนวน 303 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติเชิงอนุมานใช้การวิเคราะห์ปัจจัยหรือการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) และสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติของชาวมุขชนบ้านม่วงกลางที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดย 3 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ป่าชายเลนเป็นทรัพยากรที่ชาวมุขชนต้องช่วยกันรักษา รองลงมาคืออยากจะทำกิจกรรมให้คนภายนอกมาท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน และชุมชนมีสิ่งที่น่าสนใจควรค่าแก่การมาสัมผัสตามลำดับ และจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าที่อยู่ ระยะเวลาในการพำนักในชุมชน สถานภาพการสมรส และรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนของชาวมุขชนบ้านม่วงกลางที่แตกต่างกันส่งผลให้ทัศนคติของชาวมุขชนบ้านม่วงกลางที่มีต่อการท่องเที่ยวบ้านม่วงกลางแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชาวมุขชนบ้านม่วงกลางที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวนั้นพบว่าอยู่ในระดับปาน

กลาง โดยด้านการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวในระดับมาก รองลงมา คือด้านการมีส่วนร่วมวางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวและด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวตามลำดับผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ที่อยู่ และระดับการศึกษาของชุมชนบ้านม่วงกลวงที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ระดับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วงกลวงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

Thesis Title :	A study of the Attitude towards Tourism and their Participation in Tourism Development of the Local Residences of Ban Muangkluang, Kapoe District, Ranong Province.
Author	Arthitaya Thongdet
Thesis Advisor	Assoc.Prof. Dr. Lertporn Parasakul
Department	Tourism Management
Academic Year	2021

ABSTRACT

In this research, two objectives are: 1. To study the attitude of local communities towards tourism and 2. To study the level of participation of local communities towards tourism development by collecting data from this sample group which is Number of households in Ban Muangkluang, Muangkluang Subdistrict, Kapoe District, Ranong Province, consisting of 4 villages, which are Ban Muangkluang, Ban Bang Ben, Ban Samnak, and Ban Aow Khoey. By means of stratified random sampling of 303 people. The statistics used for data analysis were the frequency distribution, percentage, mean and standard deviation. Inferential statistics are used for Factor Analysis and One-Way ANOVA. The results of the study revealed that the attitude of the Ban Muangkluang community towards tourism development was at a high level, with the top three having the highest mean being that mangrove forest is a resource that communities need to help preserve. Followed by wanting to invite outsiders to travel in your community and the community has interesting things worth seeing in order and from the hypothesis testing, it was found that the duration of the stay in the community Marital status and the average household income of the Muangkluang community is different, which results in the attitude of the Ban Muangkluang community to tourism of Ban Muangkluang at a statistical significance of 0.05 and

the results of the study of the level of participation of Ban Muang Kluang community towards tourism development found that it was at a medium level. The participation in creating tourism forms is at a high level, followed by participation in planning of tourism activities. And participation in searching for problems occurring from tourism respectively the hypothesis testing found that the address and education level of the Ban Muangkluang community are different a result, the level of participation in tourism development of Ban Muangkluang was significantly different at 0.05

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เลิศพร ภาระสกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้ทั้งคำปรึกษาและคำแนะนำ รวมถึงไปถึงการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีถึงที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน แสงพิบูล ที่กรุณาสละเวลาให้คำชี้แนะเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยรวมถึงขั้นตอนการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้วิจัยอย่างดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณ คุณสุกฤดี กระจ่างจันทร์ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติแหลมสน ตำบลม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยได้เข้าไปทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม รวมถึงให้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติแหลมสนซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์อย่างที่สุด และคุณรังสิมันต์ หวันรำหามาน ผู้จัดการกลุ่มท่องเที่ยวคลองลัดโนด ชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่า เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนบ้านม่วงกลวง และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง ทั้ง 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านม่วงกลวง บ้านบางเบน บ้านสำนัก และบ้านอ่าวเคย ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ และทำให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ไปได้

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณบิดา มารดา คุณครู และเพื่อนๆ ในห้อง อุตสาหกรรมท่องเที่ยวทุกคน ที่คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา ประโยชน์และคุณค่าจากงานวิจัยอันพึงมีฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

อาทิตยา ทองเต็จ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๙
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย.....	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.5 ขอบเขตการศึกษา.....	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ.....	7
2.2 แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน.....	21
2.3 แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	29
2.4 ประวัติและข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านม่วงกลาง.....	34
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
2.6 กรอบแนวคิด.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	52
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
3.2 เครื่องมือที่ใช้ศึกษาวิจัย.....	54
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
3.4 การจัดทำข้อมูล.....	57
3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4. ผลการศึกษา.....	60
5. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	107
บรรณานุกรม.....	124
ภาคผนวก.....	133
ก แบบสอบถาม.....	134
ข สรุปค่า Reliability ของแบบสอบถาม.....	142
ประวัติผู้เขียน.....	144

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 ข้อมูลสถานการณ์ท่องเที่ยวจังหวัดระนอง.....	2
2.1 แสดงจำนวนประชากร.....	37
3.1 แสดงจำนวนประชากรบ้านม่วงกลวง ต.ม่วงกลวง อ.กะเปอร์ จ.ระนอง.....	52
3.2 แสดงสัดส่วนจำนวนประชากรแต่ละหมู่บ้าน.....	54
4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศอายุ อาชีพ ศาสนา ระดับการศึกษา ระยะเวลาการพำนักในชุมชน สถานภาพ การสมรส จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน และรายได้เฉลี่ยทั้ง ครอบครัวต่อเดือน.....	60
4.2 ทักษะคิดต่อการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง.....	65
4.3 ค่าเฉลี่ยการเปรียบเทียบทักษะคิดต่อการท่องเที่ยวของชาวชุมชนทั้ง 4 หมู่บ้าน.....	67
4.4 ผลการเปรียบเทียบทักษะคิดต่อการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอตามปัจจัยด้านประชากรศาสตร์.....	68
4.5 แสดงผลการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของทักษะคิดต่อการ ท่องเที่ยวโดยการเทียบเป็นรายคู่กับชุมชนของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง....	71
4.6 แสดงผลของการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของทักษะคิดต่อการ ท่องเที่ยวโดยการเทียบเป็นรายคู่กับระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน ของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง.....	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.7 แสดงผลของการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของทัศนคติต่อการ ท่องเที่ยวโดยการเทียบเป็นรายคู่กับสถานภาพการสมรสของชาวชุมชน บ้านม่วงกลวง.....	73
4.8 แสดงผลของการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของทัศนคติต่อการ ท่องเที่ยวโดยการเทียบเป็นรายคู่กับรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนของ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง.....	74
4.9 ระดับการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีต่อการพัฒนาการ ท่องเที่ยวที่บ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง.....	76
4.10 ค่าเฉลี่ยการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมที่มีต่อการพัฒนาการ ท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงทั้ง 4 หมู่บ้าน.....	78
4.11 แสดงการวัดค่า KMO และการทดสอบ Bartlett's test.....	79
4.12 ค่า Total Variance Explained จากการวิเคราะห์ Factor Analysis.....	80
4.13 แสดงข้อมูลการจำแนกองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม.....	82
4.14 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบที่ 1.....	87
4.15 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบที่ 2.....	88
4.16 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบที่ 3.....	89
4.17 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและ การแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องจำแนกตามปัจจัยด้านประชากรศาสตร์.....	91
4.18 ผลการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของปัจจัยการมีส่วนร่วมด้าน กิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องโดยการเทียบเป็น รายคู่กับชุมชนของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง.....	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.19 ผลการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของปัจจัยการมีส่วนร่วมด้าน กิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องโดยการเทียบเป็น รายคู่กับระดับการศึกษาของชาวชุมชนบ้านม่วงกลาง.....	95
4.20 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์จำแนก ตามปัจจัยด้านประชากรศาสตร์.....	96
4.21 แสดงผลการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของปัจจัยการมีส่วนร่วม ด้านการรับผลประโยชน์โดยการเทียบเป็นรายคู่กับชุมชนของชาวชุมชน บ้านม่วงกลาง.....	99
4.22 แสดงผลการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของปัจจัยการมีส่วนร่วม ด้านการรับผลประโยชน์โดยการเทียบเป็นรายคู่กับระดับการศึกษาของ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลาง.....	100
4.23 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาทางการ ท่องเที่ยวจำแนกตามปัจจัยด้านประชากรศาสตร์.....	102
4.24 แสดงผลการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของปัจจัยการมีส่วนร่วม ด้านการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยวโดยการเทียบเป็นรายคู่กับชุมชน ของชาวชุมชนบ้านม่วงกลาง	104
4.25 แสดงผลของการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของปัจจัยการมีส่วน ร่วมด้านการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยวโดยการเทียบเป็นรายคู่กับ ระดับการศึกษาของชาวชุมชนบ้านม่วงกลาง.....	105
4.26 แสดงผลของการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของปัจจัยการมี ส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยวโดยการเทียบเป็นรายคู่ กับชุมชนที่อยู่อาศัย.....	106

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวบ้านม่วงกลวง.....	37

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดระนองตั้งอยู่ภาคใต้ตอนบนทางชายฝั่งตะวันตกของประเทศไทยมีอาณาเขตติดกับทะเลอันดามันและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ระยะทางโดยประมาณ 568 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 3,298.045 ตารางกิโลเมตรประกอบไปด้วย 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองระนอง อำเภอกระบุรี อำเภอละอุ่นและอำเภอกะเปอร์ ในปัจจุบันจังหวัดระนองมีอัตราการเติบโตด้านเศรษฐกิจที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี และด้านการท่องเที่ยวก็เป็นส่วนที่ช่วยให้เศรษฐกิจภายในจังหวัดขยายตัวดีขึ้น เห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของเที่ยวบินและอุตสาหกรรมด้านที่พัก สำหรับการท่องเที่ยวของจังหวัดระนองนั้น น้ำแร่ที่มีคุณภาพดี ทรัพยากรธรรมชาติทั้งป่าไม้และทางทะเลที่สมบูรณ์ ถือเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวที่ดึงดูดผู้คนให้มาเยี่ยมชม แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในจังหวัดระนองประกอบไปด้วยอุทยานแห่งชาติ 4 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว อุทยานแห่งชาติแหลมสน อุทยานแห่งชาติลำน้ำกระบุรี อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะระนอง และมีบ่อน้ำแร่ร้อนอยู่หลายแห่ง โดยเฉพาะบ่อน้ำแร่ร้อนสวนรุกขชาติรัชชะวารินและบ่อน้ำร้อนพรรั้ง ทำให้จังหวัดระนองกลายเป็น “เมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ” ที่ส่งผลให้ปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ดังตารางแสดงข้อมูลสถานการณ์ท่องเที่ยวจังหวัดระนอง (สำนักงานสถิติจังหวัดระนอง, 2562)

ตารางที่ 1.1 ข้อมูลสถานการณ์ท่องเที่ยวจังหวัดระนอง

รายการ	2561	2562	ร้อยละ
จำนวนผู้เข้าพัก (คน)	88,075	90,390	+2.63
จำนวนผู้เยี่ยมชมเยือน(คน)	113,654	117,613	+3.48
จำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนคนไทย (คน)	106,398	110,170	+3.55
จำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนชาวต่างชาติ (คน)	7,256	7,443	+2.58
รายได้จากผู้เยี่ยมชมเยือน(ล้านบาท)	377.4	409.6	+8.53
รายได้จากผู้เยี่ยมชมเยือนคนไทย (ล้านบาท)	330.6	358.30	+8.40
รายได้จากผู้เยี่ยมชมเยือนชาวต่างชาติ (ล้านบาท)	46.8	51.25	+9.49

ที่มา: สำนักงานสถิติจังหวัดระนอง, 2562

นอกจากแหล่งท่องเที่ยวประเภทบ่อน้ำแร่ร้อนแล้วนั้น อุทยานแห่งชาติทางทะเลก็เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเช่นกัน จนเกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยชุมชนที่ตั้งอยู่โดยรอบอุทยานแห่งชาติแหลมสน ได้แก่ กิจกรรมดำน้ำ 3 เเกะ คือ เเกะค้างคาว เเกะญี่ปุ่นและเเกะกำตก (อ่าวเขาควาย) โดยเป็นบริการแบบวันเดย์ทริปด้วยเรือหางยาวเพื่อนำนักท่องเที่ยวไปดำน้ำและชมปะการังน้ำตื้น รับประทานอาหารเที่ยงบนเเกะกำตก ซึ่งเป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติแหลมสนหน่วยย่อย จุดเด่นสำคัญของเเกะกำตกนอกจากความสวยงามของปะการังน้ำตื้นแล้ว จุดชมวิวที่สามารถเห็นความสวยงามของทะเลในมุมกว้างก็เป็นอีกจุดเด่นของกิจกรรมนี้ นักท่องเที่ยวสามารถขึ้นไปจุดชมวิวได้ด้วยเส้นทางของเจ้าหน้าที่อุทยานที่จะคอยให้บริการด้านข้อมูลและด้านความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว กิจกรรมล่องแพเปียกคลองลัด โคน เป็นการนำนักท่องเที่ยวล่องแพไปตามคลองลัด โคน ซึ่งเป็นลำคลองธรรมชาติที่อยู่ไม่ไกลจากหาดบางเบน อุทยานแห่งชาติแหลมสน กิจกรรมชมกระชังเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ ปลาพระพง ปลาเก๋าและปูนิ่ม ที่นอกจากจะใช้เป็นทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวแล้วยังเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ภายในชุมชน นักท่องเที่ยวจะได้รับประทานอาหารบนกระชังที่จัดเตรียมอาหารที่มีวัตถุดิบจากท้องถิ่น เช่น ปลา

พื้นบ้านจากกระชัง และใบเหลียงเป็นต้นกิจกรรมปลูกต้นโกกวางในป่าชายเลน กิจกรรมทัวร์รอบอ่าวกะเปอร์ที่เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาถึงความสำคัญของอ่าวกะเปอร์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำสากล (Ramsar Site) โดยจัดอยู่ในพื้นที่ชุ่มน้ำในอุทยานแห่งชาติแหลมสน - ปากแม่น้ำกระบุรี - ปากคลองกะเปอร์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประกอบไปด้วยระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำหลายแบบผสมผสานกันจนกลายเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำขนาดใหญ่ ได้แก่ หาดเลน หาดทราย แหล่งปะการัง แหล่งหญ้าทะเลและป่าชายเลน เรียกได้ว่ามีอายุและมีความอุดมสมบูรณ์มากแห่งหนึ่งของประเทศไทย (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2561) และกิจกรรมโฮมสเตย์บ้านแหลมนาว

การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ตั้งอยู่โดยรอบอุทยานแห่งชาติแหลมสนมีมาอย่างต่อเนื่องจนได้มีการรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว ที่ประกอบไปด้วย 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านม่วงกลาง บ้านบางเบน บ้านสำนักและบ้านอ่าวเคย กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ชาวบ้านรวมกลุ่มกันจัดตั้งจะร่วมกันผลิตสินค้าที่มีวัตถุดิบจากท้องถิ่นเพื่อจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการให้บริการด้านการท่องเที่ยว เช่น กะปิ ปลาเค็ม ปลาอินทรี และปู ชาวชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติแหลมสนทั้ง 4 หมู่บ้านนั้นมีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีวิถีชีวิตที่ควบคู่ไปกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่หลากหลายเพื่อการยังชีพมาโดยตลอด ซึ่งทรัพยากรดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นทรัพยากรสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้แก่ กุ้งเคย กุ้งขาว ปลาหลังเขียว แมงกะพรุน ปูดำ ปูม้า ปลิงทะเล เปรียง และปูเปรี๊ยะ ส่วนทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ชาวชุมชนนำมาเป็นวัตถุดิบเพื่อแปรรูปเพิ่มรายได้ ได้แก่ กุ้งเคย ปูม้าและปลาหลังเขียว ซึ่งมีทั้งการขายสดและแปรรูปก่อนจำหน่ายส่วนพืชที่ชุมชนใช้ประโยชน์ ได้แก่ ตาคุ่มทะเล เหงือกปลาหมอ ดินเป็ดทะเลและพังกาหัวสุ่ม ซึ่งจะเป็นการแปรรูปเพื่อจำหน่ายเป็นของสมุนไพร อาหารว่างและของที่ระลึก(สรุปการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรฐานชีวภาพอย่างยั่งยืนพื้นที่ จ.ระนอง, 2555)

ผู้วิจัยมองเห็นว่ากิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นรวมไปถึงการสร้างผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว ถือเป็นปรับตัวของชาวชุมชนท้องถิ่นให้เป็นไปตามกระแสของการเปลี่ยนแปลง จากเดิมที่วิถีชีวิตมีเพียงแค่การพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติในการสร้างรายได้เพียงแค่ว่าเดียว แต่ในปัจจุบันชาวชุมชนบ้านม่วงกลางมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการประกอบกิจการด้านการท่องเที่ยว และสิ่งเหล่านี้คือผลกระทบทางด้านบวกที่เกิดจากการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เห็นได้อย่างชัดเจน นั่นก็คือการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนการพัฒนาาระบบสาธารณสุข โภคภัณฑ์พื้นฐานเกิดขึ้นในชุมชน ชื่อเสียงของชุมชนเป็นที่รู้จัก สิ่งเหล่านี้คือผลกระทบด้านบวกที่ส่งผลดีต่อ

ระบบเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน แต่อีกด้านหนึ่งก็อาจจะกลายเป็นผลกระทบทางด้านลบหรือเป็นภาระต่อแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงความเป็นดั้งเดิมของวิถีชีวิตภายในชุมชน การเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยขาดการส่งเสริมหรือให้ความรู้ในการบริหารจัดการที่ถูกต้องนั้นอาจส่งผลเสียในอนาคตทั้งต่อทรัพยากรธรรมชาติและสังคมของชาวชุมชนท้องถิ่นได้ ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่า ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่อาศัยอยู่โดยรอบอุทยานแห่งชาติแหลมสนนั้น คือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง เนื่องจากมีการพึ่งพาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างอาชีพ พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการสร้างผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดรายได้ และเป็นผู้อยู่อาศัยที่ต้องรับมือกับการมาเยือนของนักท่องเที่ยว ทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาว่าลักษณะที่แตกต่างทางประชากรศาสตร์ของชาวชุมชนท้องถิ่นมีทัศนคติเช่นไรต่อการท่องเที่ยว รวมไปถึงการศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ว่ามีด้านใดที่ควรพัฒนาและส่งเสริมให้ดีขึ้นจึงเป็นที่มาของการศึกษาวิจัยในหัวข้อ “ การศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลาง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง ”

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือวิจัย

1. ศึกษาทัศนคติของชาวชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านม่วงกลางอำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง
2. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านม่วงกลาง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

1.3 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย

1. ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านม่วงกลางอำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนองต่างกัน
2. ชาวชุมชนท้องถิ่นที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านม่วงกลางอำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนองต่างกัน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงทัศนคติและความคิดเห็นของชาวชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นภายในชุมชน
2. ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาวชุมชนท้องถิ่น การจัดการด้านท่องเที่ยวตลอดจนการปรับตัวและรักษาทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว
3. สามารถหาแนวทางสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชนให้มากขึ้น

1.5 ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตที่ใช้ในการศึกษาได้แก่

1.5.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

ทำการเก็บข้อมูลจากชุมชนบ้านม่วงกลวง ตำบลม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง จำนวน 4 หมู่บ้าน ดังนี้

- หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง
- หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน
- หมู่ที่ 3 บ้านสำนัก
- หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากร

ชุมชนบ้านม่วงกลวง ตำบลม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนองมีจำนวน 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านม่วงกลวงบ้านบางเบน บ้านสำนักและบ้านอ่าวเคยมีจำนวนประชากรทั้งหมด 4,282 คนจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,232 ครัวเรือน (ทะเบียนราษฎรองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงกลวง, 2559)

1.5.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ศึกษาทัศนคติของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงบ้านบางเบน บ้านสำนักและบ้านอ่าวเคยตำบลม่วงกลวงอำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนองที่มีต่อการท่องเที่ยวในชุมชน
2. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงบ้านบางเบน บ้านสำนักและบ้านอ่าวเคย ตำบลม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนองที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

1.5.4 ขอบเขตด้านเวลา

เก็บข้อมูลเดือน กรกฎาคมถึงเดือนกันยายน 2562

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ต่างๆของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นได้จากปัจจัยแวดล้อมหลายอย่างรวมกัน แล้วจึงมีการแสดงออกทั้งในทางบวกหรือทางลบหรือไม่แสดงความคิดเห็น ในที่นี้ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิดและการแสดงออกของชาวชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

การมีส่วนร่วม หมายถึงการแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งหมดในด้านการร่วมกันปรึกษา วางแผน ตัดสินใจ ดำเนินการ รับผิดชอบ ส่งเสริม แบ่งปันหรือทำลายสิ่งใดสิ่งหนึ่งของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง โดยระดับของการมีส่วนร่วมนั้นสามารถแบ่งได้หลายระดับ เช่น มาก ปานกลาง น้อย เป็นต้น

การพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึง การยกระดับ การทำให้เจริญเติบโตขึ้นในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยว สินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่ผลิตจากชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง ตลอดจนการร่วมกลุ่มกันเพื่อประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ชาวชุมชนท้องถิ่น หมายถึง ประชากรที่อาศัยอยู่ในบ้านม่วงกลวง ตำบลม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนองมีทั้งหมดจำนวน 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านบางเบน บ้านอ่าวเคย บ้านสำนักและบ้านม่วงกลวง มีการเลี้ยงชีพโดยการทำประมง เกษตรกรรม และค้าขาย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเรื่อง การศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของ
ชาวชุมชนบ้านม่วงกลาง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา แนวคิด
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
- 2.2 แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน
- 2.3 แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- 2.4 ประวัติและข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านม่วงกลาง
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิด

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

2.1.1 ความหมายของทัศนคติ

รุ่งนภา (2536) กล่าวว่า ทัศนคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกของ
บุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมอันมีแนวโน้มที่จะทำให้
บุคคลแสดงออก และกระทำต่อสิ่งนั้นในทางสนับสนุนหรือปฏิเสธ ทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถ
มองเห็นได้อย่างชัดเจน การที่จะรู้ถึงทัศนคติของบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้นั้น ต้องใช้วิธีแปล
ความหมายของการแสดงออกเหล่านั้น

พงศ์ หรดาล (2540) ให้ ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ คือ
ความรู้สึก ทำที่ ความคิดเห็นและพฤติกรรมของคนงานที่มีต่อเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร กลุ่มคน

องค์กรหรือสภาพแวดล้อมอื่นๆ โดยการแสดงออกในลักษณะของความรู้สึกหรือท่าทีในทางยอมรับหรือปฏิเสธ

ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ (2550) กล่าวว่า ทักษะคิด คือ การประเมินหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบในวัตถุ คน หรือ เหตุการณ์ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง หรือเป็นแนวโน้ม ของบุคคลที่แสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นบุคคล กลุ่มคน ความคิด หรือสิ่งของก็ได้โดยมีความรู้สึกหรือ ความเชื่อเป็นพื้นฐาน ทักษะคิดไม่ใช่สิ่งเดียวกับค่านิยม แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน โดยค่านิยมเป็นสิ่งที่ บุคคลเห็นคุณค่า แต่ทักษะคิดเป็นความรู้สึกด้านอารมณ์ ซึ่งความรู้สึกนี้จะส่งผลกระทบต่อ การแสดงพฤติกรรมของบุคคล

Kotler and Philip อ้างถึงใน พัชรียา สุตา (2555) กล่าวว่า ทักษะคิดคือความรู้สึกทางอารมณ์และเป็นวิวัฒนาการเกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบของมนุษย์ การแสดงออกจึงมีแนวโน้มที่จะแสดงถึงนิสัยหรือความคิดบางอย่างได้ ทักษะคิดจะเป็นตัวการทำให้มนุษย์อยู่ในกรอบของความชอบหรือไม่ชอบต่อนิสัยอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยการขับเคลื่อนเข้าหาหรือหนีห่างจากสิ่งนั้น

พิทยา สะศรีสังข์ (2556) กล่าวว่า ทักษะคิดไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดแต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. การเรียนรู้จากการเลี้ยงดูตั้งแต่วัยเด็กรวมทั้งการเลียนแบบโดยอาศัยขบวนการเชื่อมโยง (association) และการให้เสริมแรง (reinforcement)
2. จากประสบการณ์ที่สะสมกันมาของบุคคล
3. จากประสบการณ์ที่เป็นผลทำให้บุคคลจดจำไปนาน
4. จากบุคลิกภาพของบุคคลนั้น
5. จากสื่อมวลชนต่างๆ
6. จากความต้องการที่จะสมปรารถนาในสิ่งนั้น

ศตพล พนิชศักดิ์พัฒนา (2559) กล่าวว่า ทักษะคิด หมายถึง ความรู้สึกความคิดหรือความเชื่อและแนวโน้มที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของบุคคล โดยเป็นปฏิกิริยาตอบโต้ที่แสดงออกว่ามีความชื่นชอบหรือไม่ชื่นชอบต่อสถานการณ์นั้นๆ

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ทักษะคิดนั้น คือสิ่งที่เป็รบุรุษธรรมจ้บต้องไม่ได้แต่สามารถสรุปออกมาในแบบใดแบบหนึ่งได้ ทักษะคิดนั้นไม่ได้ติดตัวบุคคลมาตั้งแต่กำเนิดแต่เกิดจากประสบการณ์ที่บุคคลพบเจอเกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่ส่งผลให้เกิดการซึมซับแล้วแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่สามารถแปลความหมายไปในทางลบหรือทางบวกได้ และทักษะคิดนั้นยากที่จะเปลี่ยนแปลงเนื่องจากเป็นสิ่งที่ฝังลึกในจิตใจสำหรับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

2.2.2 องค์ประกอบของทักษะคิด

ธีระพร อุวรรณ โณ (2548) ได้กล่าวเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะคิดไว้ว่า มีผู้เสนอความคิดเกี่ยวกับทักษะคิดไว้ 3 แบบ ดังนี้

1. ทักษะคิดแบบมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1.1 องค์ประกอบด้านปัญญา ประกอบด้วย ความเชื่อ ความรู้ ความคิดและความคิดเห็น
- 1.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก คือ ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบท่าทางที่ดีหรือไม่ดี
- 1.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม หมายถึง แนวโน้มหรือความพร้อมที่บุคคลจะปฏิบัติ

2. ทักษะคิดแบบมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่

- 2.1 องค์ประกอบด้านปัญญา
- 2.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก

3. ทักษะคิดแบบมี 1 องค์ประกอบ ได้แก่

3.1 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม หมายถึง แนวโน้มหรือความตั้งใจของคนที่จะแสดงบางสิ่งบางอย่างหรือการกระทำบางสิ่งบางอย่างต่อคนใดคนหนึ่ง สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในทางใดทางหนึ่ง เช่น เป็นศัตรูก็จะก้าวร้าวด้วย แต่ถ้าเป็นมิตรก็จะมีอารมณ์อบอุ่น เป็นต้น โดยที่ความตั้งใจนี้อาจจะถูกวัดหรือประเมินออกมาได้จากการพิจารณาองค์ประกอบทางด้านพฤติกรรมของทักษะคิด

Jenkins (2550) กล่าวว่าองค์ประกอบของทักษะคิดนั้นประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังนี้

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Element) ประกอบด้วย ความเชื่อต่างๆ ซึ่งบุคคลมีอยู่เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ เป็นวิถีทางที่เขานึกเห็นภาพพจน์

2. องค์ประกอบทางด้านความชอบ (Affective Element) ประกอบด้วยความรู้สึกและอารมณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งต่างๆ เป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อวัตถุที่เกี่ยวข้องกับทักษะคิด

3. องค์ประกอบเกี่ยวกับความตั้งใจก่อพฤติกรรม (Behavioral Element) เป็นแนวโน้มที่จะก่อปฏิกิริยาหรือความตั้งใจก่อพฤติกรรม

Foster 1992 อ้างถึงใน กาญจนานันท์ เอี่ยม (2556) สรุปว่า ทักษะคิดนั้นมีสาเหตุการเกิดจาก 2 ประการ ได้แก่

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อบุคคลหรือสถานการณ์ ทักษะคิดจึงเกิดจากการได้พบเห็น ค้นหา สัมผัสและได้ทดลอง เป็นต้น ถือเป็นประสบการณ์ตรง และการได้เห็น ได้ยิน ได้ฟังหรือได้อ่านจากสิ่งต่างๆแต่ไม่ได้พบเห็นหรือสัมผัสโดยตรงด้วยตนเองนั้น ถือเป็นประสบการณ์อ้อม

2. ค่านิยมและการตัดสินใจ ค่านิยม เนื่องจากกลุ่มคนแต่ละกลุ่มคนมีพื้นฐานแตกต่างกัน ค่านิยมและการตัดสินใจจึงไม่เหมือนกัน ค่านิยมของกลุ่มคนต่อสิ่งเดียวกันจึงอาจแตกต่างกัน

ประไพรัตน์ ไวทยกุล และคณะ (2556) กล่าวว่า องค์ประกอบของทักษะคิดนั้นประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความเข้าใจ (Cognitive Component) คือ ส่วนที่เป็นความเข้าใจในสิ่งใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความคิดและความเชื่อของบุคคล

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) คือ ส่วนของอารมณ์และความรู้สึกที่ชอบหรือไม่ชอบในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) คือ ส่วนของความตั้งใจที่จะปฏิบัติต่อคนใดคนหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การลาออกจากงาน การมองทักษะคิดจากองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนนี้ จะช่วยให้เราเข้าใจความซับซ้อนหรือความสัมพันธ์ระหว่างทักษะคิดกับพฤติกรรมได้เป็นอย่างดี

ฉันทพร จันทร์สุข (2557) กล่าวว่า ทักษะคิด ประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านอารมณ์และความรู้สึก (Affective component) การตอบสนองเป็นผลมาจากอารมณ์ ในลักษณะที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบ ฟังพอใจหรือไม่ฟังพอใจ รวมถึงคำพูดที่แสดงออกถึงอารมณ์และความรู้สึก

2. องค์ประกอบด้านความรู้และความเข้าใจ (Cognitive component) เป็นไปในลักษณะของสติและเหตุผลตอบสนองในการรับรู้และคำพูดที่แสดงออกถึงความเชื่อ ความคิดว่าอะไรถูกอะไรผิด องค์ประกอบด้านนี้เป็นลักษณะที่มีทิศทาง คือ ดีหรือเลว ประโยชน์หรือโทษ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral component) การกระทำที่แสดงออกมา ยอมรับหรือไม่ยอมรับ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ ต่อสิ่งที่มีทัศนคติด้วย อาจเป็นทั้งนามธรรมและรูปธรรม เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวเราหรือสิ่งที่ห่างไกลออกไป

เลิศพร ภาระสกุล (2558) กล่าวว่าทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive) ได้แก่ การรับรู้ความเชื่อ
2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ (Affective) ได้แก่ ความรู้สึก
3. องค์ประกอบด้านการกระทำ (Conative) ได้แก่ การแสดงออกด้วยความตั้งใจหรือด้วยการกระทำ

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

1. ประสบการณ์ คือ คือ เหตุการณ์หรือสังคมที่ล้อมรอบตัวบุคคล สิ่งที่คุณเคยเจอ ซ้ำๆ ในทุกๆ วัน ทำให้บุคคลมีทัศนคติโน้มเอียงไปในทางนั้นได้ โดยที่สิ่งดังกล่าวที่ได้พบเจอนั้นจะเกิดขึ้นโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตามส่งผลให้บุคคลเกิดความรู้สึกเกลียด ชอบหรือไม่ชอบ ทัศนคติมีลักษณะคล้ายความรู้สึกครั้งแรกที่บุคคลได้ประสบกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทำให้บางครั้งเหตุการณ์นั้นเป็นเรื่องฝังในจิตใจและกลายเป็นทัศนคติ

2. ความรู้ความเข้าใจ คือ สิ่งที่ทำให้ทัศนคติของบุคคลเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อเกิดการเรียนรู้และเข้าใจ ทำให้ทัศนคติในทางลบเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางบวก เป็นต้น

2.2.3 ลักษณะของทัศนคติ

ศักดิ์ไทย (2545) ได้สรุปลักษณะของทัศนคติไว้ ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้
2. ทัศนคติมีลักษณะที่คงทนถาวรอยู่นานพอสมควร
3. ทัศนคติมีลักษณะของการประเมินค่าอยู่ในตัวคือบอกลักษณะดีหรือไม่ดีชอบหรือไม่ชอบ
4. ทัศนคติทำให้บุคคลที่เป็นเจ้าของพร้อมที่จะตอบสนองต่อที่หมายของทัศนคติ

5. ทักษะบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคลบุคคลกับสิ่งของและบุคคลกับสถานการณ์นั้น

รุจิยา แก้วไทรเทียม (2548) กล่าวว่า ทักษะที่บุคคลแสดงออกมี 3 ประเภท ได้แก่

1. ทักษะทางบวก (Positive Attitude) เป็นทักษะที่จะชักนำให้บุคคลแสดงปฏิกิริยาในด้านดีต่อบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมทั้งอาจจะมีส่วนทำให้คนหรือกลุ่มคนตัดสินใจมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

2. ทักษะทางลบ (Negative Attitude) เป็นทักษะที่ชักนำให้บุคคลมีความรู้สึกที่ไม่ดีหรือเป็นไปในทางลบต่อบุคคลอื่นหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเป็นทิศทางตรงกันข้ามกับทักษะทางบวก ทักษะทางลบมักจะเกิดขึ้นร่วมกับความไม่พอใจ อันจะมีผลทำให้เกิดความไม่สงบขึ้นในองค์กรหรือสังคมได้

3. ทักษะนิ่งเฉย (Passive Attitude) เป็นทักษะของบุคคลที่แสดงออกมาในลักษณะไม่มีความรู้สึกต่อบุคคล เรื่องราว หรือสิ่งต่างๆ อาจเนื่องมาจากการไม่มีความคิดเห็นต่อบุคคล เรื่องราว หรือสิ่งต่างๆ เหล่านั้นนั่นเอง

สรสิทธิ์ เกตรา (2555) อธิบายว่า ทักษะนี้นั้น มีลักษณะค่อนข้างคงทนถาวร (Enduring) ไม่ใช่อยู่ในสภาพชั่วคราวชั่วยามที่จะเปลี่ยนแปลงได้ง่ายๆ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าทักษะนี้นั้นเปลี่ยนแปลงไม่ได้ แต่ความจริงแล้วทักษะนี้นั้นเปลี่ยนแปลงได้เพียงแต่ว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นช้ามากและมักจะเผชิญกับการต่อต้านค่อนข้างมากและยิ่งบุคคลมีอายุมากขึ้น ทักษะนี้ก็ยิ่งมั่นคงมากขึ้นจนยากที่จะเปลี่ยนแปลงได้

เอกณรงค์ วรสีหะ (2555) กล่าวว่า ทักษะนี้เป็นสิ่งที่เข้าใจได้ยาก ซึ่งประเด็นต่างๆ ที่ยอมรับกันโดยทั่วไปเกี่ยวกับทักษะนี้มีดังนี้

1. ทักษะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
2. ทักษะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลสมัย
3. ทักษะเป็นสิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นทางกายหรือวาจา

4. ทักษะที่มีคุณลักษณะในการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมบุคคล หรือความรู้สึกต่อวัตถุในลักษณะทางบวก ทางลบ หรือความรู้สึกกลางๆ ต่อวัตถุ

นัฐกานต์ ทิพย์โสทธิ (2559) กล่าวว่า ทักษะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคลและจะแตกต่างกันไปตามปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกันของบุคคลนั้น บุคคลสามารถแสดงทักษะนี้ออกได้ 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ทักษะเชิงบวก คือ ทักษะที่ชักนำให้บุคคลแสดงออก มีความรู้สึกหรืออารมณ์จากสภาพจิตใจได้ตอบในด้านดีต่อบุคคลหรือเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่ง รวมถึงหน่วยงาน องค์กร สถาบัน และการดำเนินกิจการขององค์กร

2. ทักษะเชิงลบ คือ ทักษะที่สร้างความรู้สึกเป็นไปในทางเสื่อมเสีย ไม่ได้ได้รับความเชื่อถือหรือไว้วางใจ อาจมีความเคลือบแคลงระแวงสงสัยรวมทั้งเกลียดชังต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่ง หรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือหน่วยงาน องค์กรสถาบัน และการดำเนินกิจการขององค์กรและอื่น ๆ

3. ทักษะที่บุคคลไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่งหรือต่อบุคคล หน่วยงาน สถาบัน องค์กรและอื่นๆโดยสิ้นเชิง

รุจิรา คำรอด (2560) ได้สรุปลักษณะสำคัญของทักษะนี้ไว้ ดังนี้

1. ทักษะ ไม่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิด แต่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม

2. ทักษะ เป็นพฤติกรรมภายใน ไม่อาจทราบได้จนกว่าจะแสดงออกมา

3. ทักษะ ไม่อาจวัดได้โดยตรงแต่สามารถอนุมานได้จากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมา

4. ทักษะ เป็นสภาวะทางจิตใจ ที่มีผลต่อความรู้สึกนึกคิด และเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม

5. พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลอาจไม่ตรงกับทักษะก็ได้เพราะอาจมีเหตุผลทางสังคมที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาเช่นนั้น

6. ทักษะอาจเปลี่ยนแปลงได้

สมศักดิ์ สันธูระเวชญ์ อ้างถึงใน พรนภา เตียสุทธิกุล, พัฒนา พรหมณี, และจางนัท ศรีเกตุ (2561) กล่าวถึงลักษณะของเจตคติของบุคคลสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. เจตคติเชิงนิมมาน หรือเจตคติเชิงบวก เป็นการแสดงออกในลักษณะความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบสนับสนุน ปฏิบัติด้วยความเต็มใจ เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในลักษณะของความพึงพอใจและเห็นด้วย อาจทำให้บุคคลอยากกระทำหรืออยากได้สิ่งนั้น

2. เจตคติเชิงนิเสธ หรือเจตคติเชิงลบ เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงกันข้ามกับเจตคติเชิงนิมมาน เช่น ไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ยินดี ไม่รวมมือ ไม่ทำตาม เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในลักษณะของความไม่พึงพอใจ อาจทำให้บุคคลไม่อยากกระทำสิ่งนั้น

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ทักษคติของบุคคลนั้นมีด้วยกัน 3 ด้าน ได้แก่ ทางบวก ทางลบหรือทางเพิกเฉยและการที่บุคคลจะแสดงทัศนคติเหล่านั้นออกมาได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจ ทัศนคตินั้นเปลี่ยนแปลงได้ยากแต่ก็ไม่ได้หมายความว่าทัศนคตินั้นจะเปลี่ยนแปลงไม่ได้ เพียงแต่ว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นช้ามากโดยเฉพาะกับบุคคลที่มีอายุมากทัศนคติก็จะยิ่งมั่นคงมากขึ้นจนยากที่จะเปลี่ยนแปลงได้

2.2.4 การวัดทัศนคติ

บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ (2546) กล่าวว่า การวัดทัศนคติมีหลักเบื้องต้น 3 ประการ ดังนี้

1. เนื้อหา (Content) การวัดทัศนคติต้องมีสิ่งเร้าไปกระตุ้นให้แสดงกิริยาท่าทางออกมา สิ่งเร้าโดยทั่วไป ได้แก่ สิ่งที่ต้องการทำ

2. ทิศทาง (Direction) การวัดทัศนคติโดยทั่วไปกำหนดให้ทัศนคติมีทิศทางเป็นเส้นตรงและต่อเนื่องกันในลักษณะเป็นซ้าย – ขวา และบวก – ลบ

3. ความเข้ม (Intensity) กิริยาท่าทีและความรู้สึกที่แสดงออกต่อสิ่งเร้า นั้น มีปริมาณมากหรือน้อยแตกต่างกัน ถ้ามีความเข้มสูงไม่ว่าจะเป็นไปในทิศทางใดก็ตาม จะมีความรู้สึก หรือทำที่รุนแรงมากกว่าที่มีความเข้มปานกลาง

มาตรวัดทัศนคติ (Attitude Scale) เครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติ เรียกว่ามาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เครื่องมือวัดทัศนคติที่นิยมใช้และรู้จักกันแพร่หลายมี 4 ชนิด ได้แก่

1. มาตรวัดแบบเทอร์สโตน (Thurstone Type Scale)

2. มาตรวัดแบบลิคเคอร์ต (Likert Scale)

3. มาตรวัดแบบกัตต์แมน (Guttman Scale)

4. มาตรวัดของออสกู๊ด (Osgood Scale)

ซึ่งแต่ละประเภทมีข้อจำกัด ข้อดี ข้อเสียแตกต่างกัน ดังนั้นการจะเลือกใช้มาตรวัดแบบใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความจำกัดของการศึกษา

เอกณรงค์ วรสีหะ (2555) กล่าวว่า ทักษะคิดเป็นคุณลักษณะภายในจิตใจของบุคคลจึงเป็นการยากที่จะอธิบายกำหนด แยก หรือ จัดลำดับขั้น ที่จะชี้ว่าบุคคลมีความรู้สึกระดับใดได้ชัดเจนแน่นอน จนกว่าบุคคลเหล่านั้นจะ บอกเล่าให้ทราบถึงความรู้สึกที่แท้จริงโดยไม่บิดเบือน (Fake) เราจึงจะทราบถึงความรู้สึกของบุคคลนั้น การวัดทัศนคติจึงเป็นการวัดทางอ้อมด้วยวิธีการดังนี้

1. การสังเกตพฤติกรรม เป็นวิธีการวัดทัศนคติโดยใช้ประสาทหูและตาของผู้สังเกตเป็นสิ่งสำคัญ ผู้สังเกตอาจใช้วิธีสังเกตพฤติกรรมโดยตรงหรือสังเกตผ่านสื่อผู้สังเกตจะทำการบันทึกพฤติกรรมอย่างมีแบบแผนแล้วอนุมานทัศนคติจากพฤติกรรมที่แสดงออกการสังเกตเป็นวิธีที่ง่ายแต่การอนุมานพฤติกรรมที่สังเกตเป็นทัศนคติของผู้ถูกสังเกตอาจขาดความตรงเพราะการแสดงพฤติกรรมบางอย่างอาจจะมาจากทัศนคติที่ต่างกัน หรือเมื่อผู้ถูกสังเกตรู้ตัวพฤติกรรมที่แสดงออกอาจบิดเบือน และช่วงเวลาของการสังเกตจะต้องยาวนานพอที่จะสังเกตพฤติกรรมที่เป็นตัวแทนของทัศนคตินั้นๆ

2. การสัมภาษณ์เป็นการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความรู้สึกของบุคคลที่ถูกสัมภาษณ์ ซึ่งจะช่วยให้ทราบทัศนคติของบุคคลนั้น การสัมภาษณ์เหมาะกับผู้ที่สามารถอ่านหนังสือไม่ออกผู้สัมภาษณ์ต้องสร้างบรรยากาศของความคุ้นเคยและเป็นกันเองเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เต็มใจให้ข้อมูลและให้ข้อมูลที่ถูกต้อง

3. การรายงานตนเอง (Self - report) เป็นวิธีการวัดทัศนคติโดยให้บุคคลเล่าหรือบรรยายความรู้สึกต่อเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นออกมาว่า ชอบหรือไม่ชอบเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยใช้วิธีการพูดคุยหรือบรรยายความรู้สึกของตนเองจากประสบการณ์ที่ผ่านมาแล้วให้ผู้

ตรวจสอบให้คะแนนหรือประเมิน แต่การตรวจให้คะแนนอาจไม่เป็นปรนัย จึงมีผู้พยายามสร้างมาตรวัดทัศนคติให้แต่ละหน่วยมีคะแนนเท่ากัน สามารถนำมาเปรียบเทียบความมากน้อยของคะแนนได้ ได้แก่ แบบวัดทัศนคติตามวิธีของเทอร์สโตน (Thurstone) ลิเคิร์ต (Likert) ออสกู๊ด (Osgood) ฟิชบาย และไอเซน (Fishbein and Ajzen) การใช้วิธีการรายงานตนเองผู้ศึกษาต้องมั่นใจว่าผู้รายงานจะต้องมีความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกและความเชื่อของตนเอง และสามารถแสดงทัศนคติออกมาอย่างชัดเจนและรายงานสิ่งเหล่านั้นออกมาอย่างซื่อสัตย์

4. การใช้เทคนิคการฉายออก (Projective Technique) เป็นวิธีการวัดทัศนคติโดยใช้สิ่งเร้าที่มีลักษณะไม่ค่อยชัดเจนกระตุ้นให้บุคคลระบายความรู้สึกออกมาความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าเดียวกันอาจต่างกันขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคลด้วย จิตแพทย์ชอบใช้วิธีนี้ ดังนั้นผู้แปลความหมายจะต้องมีความรู้และประสบการณ์ลักษณะของการวัดจะเป็นการเสนอภาพที่เลื่อนกลางแล้วให้ผู้ตอบเล่าเรื่องจากภาพ หรือการให้เติมประโยคให้สมบูรณ์

5. การใช้บันทึกที่มีอยู่แล้ว วิธีนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของบุคคลจากบันทึกที่มีอยู่แล้ว เช่น บันทึกประจำวัน (Diary) บันทึกการยืมหนังสือจากห้องสมุด แฟ้มบันทึกของครูแนะแนว

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อ้างถึงใน พรนภา เตียสุทธิกุล, พัฒนา พรหมณี, และ जानนท์ ศรีเกตุ (2561) กล่าวถึงวิธีการวัดเจตคติว่า สามารถวัดได้ 6 วิธี ดังนี้

1. การสังเกต เป็นการเฝ้ามองและจดบันทึกอย่างมีแบบแผน มีข้อจำกัดคือ ศึกษาได้เฉพาะ เจตคติที่แสดงออกในปัจจุบันของแต่ละบุคคลและอยู่ในสภาวะแวดล้อมเดียว

2. การสัมภาษณ์ เป็นการถามให้ตอบปากเปล่า แต่อาจไม่ได้ข้อมูลที่แท้จริงจากผู้ตอบ เนื่องจากผู้ตอบอาจรู้สึกไม่อิสระในการตอบหรือไม่คุ้นเคยกับผู้ถาม

3. การใช้มาตรวัด หรือแบบสอบถามเจตคติ เป็นการวัดโดยใช้เครื่องมือวัดที่สร้างขึ้นตามระเบียบวิธีวิจัยหรือแบบสอบถาม ในงานด้านสาธารณสุขนิยมใช้มาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต

4. วิธีการสะท้อนภาพ เป็นการใช้คำถามตรงๆ ในเรื่องที่จะถาม ได้แก่ การถามด้วยวิธีการต่อให้จบประโยค การถามด้วยวิธีการโยงความสัมพันธ์ของคำถามต่างๆ และการถามด้วยวิธีการ

เล่าเรื่องราวจากภาพ แต่คำตอบที่ได้ อาจเป็นคำตอบที่บิดเบือน และผู้วิเคราะห์เนื้อหาคำตอบที่ได้รับ ต้องเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดีแล้วเท่านั้น

5. การวัดร่องรอยการกระทำเป็นวิธีการที่ง่าย แต่อาจมีความคลาดเคลื่อนสูง

6. การวัดทางสรีระ เป็นการวัดโดยใช้เครื่องมือไฟฟ้า หรือเครื่องมืออื่นๆ ต่อร่างกายจะ ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและไม่บิดเบือน แต่วิธีการวัดทำได้ยากต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

สิทธินันต์ สันติกุลสุข, พิรภาว ทีวีสุข (2561) กล่าวว่า การวัดทัศนคติเป็นเรื่องของ ความชอบหรือไม่ชอบความเอนเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึกและความเชื่อฝังใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด มักเกิดเมื่อมีการประเมินสถานการณ์เหตุการณ์ บุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดและสามารถเปลี่ยนแปลง ได้ตามกาลเวลาและสิ่งแวดล้อม ในการวัดทัศนคตินั้นมีเพียงองค์ประกอบเดียว คือ อารมณ์ ความรู้สึกในทางชอบหรือไม่ชอบที่บุคคลมีต่อที่หมายของทัศนคติ คือระดับความรู้สึกในทางบวก หรือทางลบ แบ่งได้เป็น 3 วิธี คือ

1. การรายงานตนเอง (Self-Reporty Measure) โดยวิธีการให้ผู้ถูกวัดรายงานตนเองถึง ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้นๆ โดยนักจิตวิทยาได้สร้างมาตรวัดที่หมายของทัศนคติ เป็นไปในทางบวก และทางลบ ดีไม่ดีสนับสนุนหรือคัดค้าน เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เป็นต้น

2. การสังเกตพฤติกรรม (Observation of Overt Behavior) การสังเกตพฤติกรรม ภายนอกของบุคคล ทำให้เราทราบถึงทัศนคติของบุคคลได้ บุคคลที่มีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเรื่อง ใดเรื่องหนึ่งนั้นอาจทำได้โดยการสัมภาษณ์ และในระหว่างที่ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นผู้สัมภาษณ์ก็ ควรสังเกตกิริยาท่าทางของผู้ตอบว่ามีความเต็มใจในการตอบคำถามหรือไม่ กระตือรือร้นหรือ พยายามหลีกเลี่ยง ก็สามารถบอกถึงทัศนคติที่มีต่อเรื่องที่กำลังพูดคุยกันได้

3. การวัดปฏิกิริยาของร่างกาย (Physiological Reactions) เมื่อร่างกายเกิดอารมณ์ ความรู้สึกก็จะแสดงปฏิกิริยา และปฏิกิริยาของร่างกายเหล่านั้นก็สามารถวัดได้ เช่น เครื่องวัด ตอบสนองผิวหนังหรือการวัดการเต้นของหัวใจการบีบตัวของหลอดเลือด การหดและการขยายตัวของม่านตาสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้รู้ถึงความเข้มของทัศนคติ แต่ไม่สามารถบอกทิศทางของทัศนคติว่า ไปในทางบวกหรือลบ

จึงสามารถสรุปได้ว่า การวัดทัศนคติทำเพื่อต้องการแปลความหมายของสิ่งที่บุคคลแสดงออกทั้งจากอารมณ์และความคิด ว่าเป็นไปในทางใด ในที่นี้อาจหมายถึงทางบวก ทางลบหรือทางเพิกเฉย เป็นต้น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการวัดทัศนคติ (Theories of Attitude Measurement)

สุวัชรีย์ เดชาธอมร (2544) กล่าวว่า เนื่องจากทัศนคติและค่านิยมมีแนวโน้มที่จะคงตัวหรือเปลี่ยนแปลงได้ยาก อีกทั้งยังมีทัศนคติในสังคมหลายสังคมที่มีทัศนคติที่ขัดแย้งกับความถูกต้องที่คนส่วนใหญ่ยึดถือกับความถูกต้องดังกล่าวทำให้มนุษย์พยายามที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเหล่านั้น เช่น เรื่องการเหยียดสีผิวดังนั้นจึงมีนักวิชาการพยายามสร้างวิธีเปลี่ยนแปลงทัศนคติกับความนิยม เราได้กล่าวมาแล้วว่าทัศนคติคือสิ่งที่เราเรียนรู้มาและเกาะกันเป็นกลุ่มมีศักยภาพที่จะบงการพฤติกรรม ส่วนค่านิยมนั้นเป็นแกนกลางของทัศนคติทั้งกลุ่ม การวัดทัศนคตินั้นถือว่าเป็นเรื่องที่ยากมากเพราะเท่ากับวัดสิ่งที่วัดไม่ได้ นักวิชาการก็หาวิธีโดยการสร้างเครื่องมือวัดขึ้นมาเรียกว่าสเกล (scale) ซึ่งหมายความว่า เป็นวิธีที่สร้างเครื่องมือโดยการใช้ประเด็นต่างๆ ของแต่ละเรื่องที่จะวัดมาชั่งน้ำหนักและให้คะแนนว่าข้อไหนควรจะมีความหมายมากกว่ากันอย่างไร พอสร้างวิธีวัดเสร็จแล้วก็ตรวจสอบพิจารณาความเชื่อถือได้ (validity) แล้วก็ใช้วัดทัศนคตินั้นๆ กับกลุ่มคนที่ต้องการศึกษาทัศนคติในเรื่องนั้นๆ ของบุคคลแต่ละบุคคล และทัศนคติจะเป็นอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับคะแนนที่ได้รับ และการวัดทัศนคตินั้น ผู้ศึกษาจะต้องรู้ว่าอะไรเป็นจุดสำคัญของทัศนคติ หรือว่ามันเป็นเพียงทัศนคติดรอลงไปซึ่งไม่สำคัญเท่าไร ทัศนคติที่เป็นแกนกลางนั้นจะมีเสถียรภาพสูงและบงการพฤติกรรมได้มากกว่า ในการวัดทัศนคติในแง่ของความรู้สึก (Affective) โดยการให้คะแนนแต่ละประเด็นนั้นก็เป็นการพยายามวัดสิ่งที่วัดยากเพราะฉะนั้นความหมายน้อยหรือความรุนแรงของทัศนคติจึงต้องตัดสินใจโดยกรรมการ ถ้าผู้ที่ถูกศึกษาเลือกข้อคะแนนน้อยของแต่ละหัวข้อก็จะเป็นผู้ที่เขาถือว่ามีทัศนคติในด้านนั้นๆ น้อย ในทางตรงกันข้ามถ้าเลือกข้อคะแนนสูงก็จะเป็นผู้ที่เขาถือได้ว่ามีทัศนคติในด้านนั้นๆ สูง

สุบิน ยุระรัช (2550) กล่าวว่า ความแตกต่างระหว่างทัศนคติกับความเชื่อ ค่านิยมและความคิดเห็น คำว่าทัศนคตินี้มีคำอื่นๆ ที่มักใช้ปะปนกันอยู่เสมอเช่น คำว่า ความเชื่อ (Belief)

ค่านิยม (Value) และความคิดเห็น (Opinion) เป็นต้น ดังนั้น ในการศึกษาหรือการวัดทัศนคติถ้าผู้วัดมีความเข้าใจในนิยามและขอบเขตของทัศนคติอย่างแท้จริงแล้ว ก็จะทำให้การศึกษาหรือการวัดนั้นเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายในการศึกษาทัศนคตินั้น บางครั้งเรามักจะพบว่ามีการไขคำวาททัศนคติกับความเชื่อ ปะปนกันอยู่เสมอแต่โดยแท้จริงแล้วทัศนคติและความเชื่อมีความหมายที่แตกต่างกัน

สามารถสรุปได้ว่าการวัดทัศนคติ หมายถึง การวัดสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เนื่องจากทัศนคติเป็นเรื่องของอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ดังนั้น การจะแบ่งแยกทัศนคติของบุคคลจึงต้องมีการสร้างเครื่องมือเพื่อการศึกษาเช่น แบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยสามารถสร้างเครื่องมือวัดโดยอาจใช้ระดับคะแนนเป็นเกณฑ์เพื่อแบ่งลักษณะของทัศนคติจากมากไปหาน้อย จากนั้นจึงนำผลคะแนนที่ได้มาสรุป แต่การวิเคราะห์ผลของเครื่องมือวัดบางประเภทก็มีข้อจำกัด เช่น การสัมภาษณ์ เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลอาจไม่ตรงกับความเป็นจริง แต่อาจจะเป็นคำตอบที่ผู้ให้ข้อมูลตอบตามความคาดหวังที่ควรจะเป็น เป็นต้น

2.2.5 ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ

ชัยยงค์ ขามรัตน์ อ้างถึงในภิรมย์ เจริญผล (2538) ได้สรุปไว้ว่า ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ มีดังนี้

1. วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม เนื่องด้วยทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลย่อมเป็นเรื่องแสดงว่าเขามีความรู้สึกทางด้านดีหรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด และเขามีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด ทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งนั้นจึงเป็นเรื่องทำนายว่าบุคคลนั้นสามารถจะกระทำสิ่งใดได้ แม้การกระทำนั้นจะไม่ถูกต้องเสมอไปก็ตาม

2. วัดเพื่อหาทางป้องกัน โดยทั่วไปการที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดอย่างใดนั้นเป็นสิทธิของเขา แต่การอยู่ด้วยกันด้วยความสงบสุขของสังคมย่อมจะเป็นไปได้เมื่อพลเมืองมีทัศนคติต่างๆ ที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นแนวทางให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันและไม่เกิดความแตกแยกในสังคม

3. วัดเพื่อหาทางแก้ไขทัศนคติของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจจะแตกต่างกันแต่ในบางเรื่องจำเป็นต้องมีทัศนคติที่สอดคล้องกัน เพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้งในเรื่องต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น

4. วัดเพื่อเข้าใจทัศนคติเป็นสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบเพื่อหาสาเหตุภายในที่ผลักดันให้บุคคลกระทำสิ่งต่างๆ เนื่องจากสาเหตุภายในหรือทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล อาจมีสาเหตุมาจากภายนอกอีกส่วนหนึ่ง

อัญญา มุกดาสนิท (2545) กล่าวว่าถึงประโยชน์ของการวัดทัศนคติ ดังนี้

1. ทัศนคติช่วยให้เกิดความรู้ คือคนเราจะแสวงหาระดับความสามารถ ความมั่นคง เพื่อที่จะรับรู้หรือได้มาตามจุดหมาย

2. ทัศนคติช่วยในการปรับตัว ทัศนคติจะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลปรับตัว เพื่อให้ได้รับความสำเร็จและไปสู่จุดหมายที่พึงพอใจ

3. ทัศนคติช่วยในการแสดงออกถึงค่านิยม ซึ่งเป็นการแสดงออกในเรื่องความคิดเห็นของบุคคลให้มีความสอดคล้องกับค่านิยมของสังคม

4. ทัศนคติช่วยในการป้องกันตนเอง คือสิ่งแวดล้อมหรือข้อเท็จจริงต่างๆ อาจทำให้เกิดความไม่สบายใจขึ้น ดังนั้น บุคคลจึงป้องกันตนเองโดยสร้างทัศนคติต่อสิ่งนั้นในทางลบ เพื่อหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา

ประภา เพ็ญสุวรรณ อ้างถึงใน สุกัญญา ชิตวิสัย (2556) กล่าวว่าถึงประโยชน์ของการวัดทัศนคติไว้ ดังนี้

1. ช่วยทำให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบตัวโดยการจัดรูปแบบหรือจัดระบบสิ่งของต่างๆ ที่อยู่รอบตัวบุคคล

2. ช่วยให้มีการเข้าข้างตัวเอง โดยช่วยให้บุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีหรือปกปิดความจริงบางอย่างที่นำความไม่พอใจมาสู่ตนเอง

3. ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่สลับซับซ้อนซึ่งการมีปฏิริยาตอบโต้หรือการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกไปนั้น ส่วนมากจะทำในสิ่งที่ตนเองพอใจ หรือเป็นรางวัลจากสิ่งแวดล้อม

4. ช่วยให้ผู้บุคคลสามารถแสดงออกถึงค่านิยมของตนเอง ซึ่งแสดงว่าทัศนคตินั้นนำความพอใจมาให้แก่บุคคลนั้น

บัวขาว พนมชัยสว่าง (2558) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นสิ่งสำคัญต่อการทำงาน เนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมา จึงทำให้มีนักจิตวิทยาสังคมสนใจที่จะศึกษาความรู้สึกรักของคนอย่าง

ต่อเนื่องเพื่อทำนายพฤติกรรมเหล่านั้น เป็นการรู้ไว้ก่อนเพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขเพื่อให้คนในสังคมมีทัศนคติที่ดีงามตามที่สังคมต้องการ ในวงการการศึกษายิ่งมีความจำเป็นอย่างมากเพราะสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

พรนภา เตียสุทธิกุล, พัฒนา พรหมณี, งานนที ศรีเกตุ (2561) ความสำคัญของการวัดทัศนคติ ได้แก่

1. เพื่อการทำนายพฤติกรรมของบุคคลทั้งด้านบวกและด้านลบว่ามีมากน้อยเพียงใด
2. เพื่อเข้าใจสาเหตุและผล โดยสาเหตุ เป็นแรงผลักดันให้ภายในของแต่ละบุคคลแสดงออกหรือกระทำบางสิ่งบางอย่างออกมาอันเป็นผลมาจากสาเหตุนั่นเอง

3. เพื่อหาทางป้องกัน สิ่งที่เกิดจากการเข้าใจสาเหตุของการแสดงออกของบุคคลนำไปสู่การป้องกันการแสดงออกหรือผลของการกระทำที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคมอยู่ร่วมกัน ดำเนินชีวิตร่วมกัน การแสดงออกของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่แตกต่าง หรือส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของบุคคลอื่นในสังคม หรือกลุ่มอาชีพเดียวกันย่อมถือว่าไม่เหมาะสม สร้างความแตกแยก การป้องกันที่ดีคือการสร้างทัศนคติของคนที่อยู่ร่วมกันให้มีลักษณะของทัศนคติที่คล้ายกันเพื่อความร่วมมือกันในการสร้างสรรค์สังคม

4. เพื่อหาทางแก้ไข บุคคลแต่ละคนอาจมีทัศนคติที่แตกต่างกันได้มาก แต่ในบางเรื่องจำเป็นต้องมีทัศนคติที่สอดคล้องกันเพื่อความพร้อมเพียง สงบสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ผู้วิจัยสามารถสรุปประโยชน์ของการวัดทัศนคติได้ว่า

1. เพื่อใช้ในการสื่อความหมายหรือแปลความหมายของพฤติกรรมของบุคคลว่าเป็นในทางบวกหรือทางลบ

2. เพื่อหาทางแก้ไข เนื่องจากทัศนคติของบุคคล อาจเกิดจากความเข้าใจผิดจึงแสดงออกมาเป็นทัศนคติในทางลบ เมื่อเราทราบสาเหตุก็จะสามารถแก้ไขเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของทัศนคติที่ถูกต้องต่อเหตุการณ์หรือต่อบุคคลนั้นๆ

2.2 แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน

2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

สุธี วรประดิษฐ์ (2553) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนเกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้เกิดผลต่อความต้องการของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคม ทั้งนี้ ในการที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงนั้น การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมต้องคำนึงถึงวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม เพราะกลุ่มคนในชุมชนมีความแตกต่างกันในลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร

กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (2555) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การพัฒนาแนวคิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้ามาแก้ไขปัญหา รู้จักวิเคราะห์สถานการณ์ที่ตนเผชิญอยู่และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงเมื่อจำเป็น และต้องเป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดจากความสมัครใจที่ปราศจากการบังคับ

ปิยธิดา ปาลรังสี (2557) สรุปว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง บทบาทของชุมชนในการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีส่วนร่วมในการประเมินผล รวมถึงการร่วมรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวอันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น

ณัฐพัชร มณีโรจน์ (2560) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน คือ สมาชิกในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวด้วย การมีส่วนร่วมแบบร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมประเมินผล และร่วมรับ ผลประโยชน์ โดยการมีส่วนร่วมนี้เป็นกระบวนการสร้างการรับรู้และรับผิดชอบร่วมกันในการ จัดการท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของทรัพยากรในชุมชนซึ่งสมาชิกทุกคน มีส่วนได้รับผลกระทบทางบวก และทางลบ ทั้งทางตรง และอ้อม

จึงสามารถสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การที่กลุ่มคนที่เป็นสมาชิกในชุมชนได้มีส่วนร่วมและลงมือทำในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของชุมชนด้วยความเต็มใจ ไม่ได้เกิดจากการบังคับ และในการมีส่วนร่วมนั้นกระบวนการที่เกิดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสมาชิกในชุมชน

2.2.2 องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

พัชรี ลิโรต (2546) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง มีการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายรัฐ องค์กรเอกชน และประชาชนทั่วไป โดยเน้นการสื่อสารสองทาง ทั้งช่องทางที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ไม่ใช่การกระทำแบบครั้งเดียวจบ และควรเกิดขึ้นตลอดโครงการ

2. เป้าหมายของการมีส่วนร่วมไม่ใช่เพียงการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น ตามกฎหมายหรือการกรทำทำให้ไม่มีความขัดแย้ง หากแต่กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมุ่งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง และเป็นวิธีการเพื่อทำให้การตัดสินใจของรัฐดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกัน

ถวิลวดี บุรีกุล (2551) กล่าวว่า องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมมี 3 ด้าน คือ

1. ต้องมีวัตถุประสงค์การให้ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมหนึ่งๆ จะต้องมิตุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนว่าเป็นไปเพื่ออะไรผู้เข้าร่วมจะได้ตัดสินใจดีกว่าควรเข้าร่วมหรือไม่

2. ต้องมีกิจกรรมเป้าหมายการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมต้องระบุลักษณะของกิจกรรมว่ามีรูปแบบและลักษณะอย่างไรเพื่อที่ประชาชนจะได้ตัดสินใจว่าควรเข้าร่วมหรือไม่

3. ต้องมีกลุ่มเป้าหมาย การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจะต้องระบุกลุ่มเป้าหมายอย่างไรก็ตามโดยทั่วไปกลุ่มบุคคลเป้าหมายมักถูกจำกัดโดยกิจกรรมและวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมอยู่แล้วโดยพื้นฐาน

ณัฐพร ดอกบุญนาค, ฐาปกรณ์ ทองคำนุช (2556) องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม มี 3 ด้าน คือ

1. ต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายชัดเจน

2. ต้องมีกิจกรรมเป้าหมาย

3. ต้องมีบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมาย

พิฑูรย์ ทองฉิม (2558) กล่าวถึง องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมไว้ว่า คือการที่ประชาชนได้มีการแสดงทัศนะ ผ่านการสื่อสาร การพูดคุย การสื่อความคิดเห็นและการแก้ไขปัญหาต่างๆ จากการระดมความคิดเห็นจากประสบการณ์ของนักวิชาการท้องถิ่น การร่วมกันคิดวางแผน ดำเนินการ ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน สร้างกฎระเบียบของชุมชนในด้านต่างๆ เพื่อให้คนในชุมชนรวมถึงผู้มาเยี่ยมชมเยือนได้ปฏิบัติตาม ดังนั้นกระบวนการมี

ส่วนร่วมที่เป็นอิสระโดยความสมัครใจ จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย (2561) ได้สรุปว่า ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีหลักการร่วมกันดังนี้

1. การท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องมาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ชุมชนได้มีการวินิจฉัยวิเคราะห์สภาพปัญหา ผลกระทบจากการท่องเที่ยวอย่างรอบด้านแล้ว ชุมชนร่วมตัดสินใจลงมติที่จะดำเนินการตามแนวทางที่ชุมชนเห็นสมควร

2. สมาชิกในชุมชนต้องมีส่วนร่วมทั้งการคิดร่วมวางแผนร่วมทำกิจกรรมร่วมติดตามร่วมประเมินผลร่วมกันเรียนรู้ร่วมกันรับผลประโยชน์

3. ชุมชนต้องการรวมตัวเป็นกลุ่ม เป็นชมรม เป็นองค์กร หรือจะเป็นองค์กรชุมชนเดิมที่มีอยู่แล้ว เช่น องค์กรบริการส่วนตำบล เพื่อเป็นกลไกที่ทำหน้าที่แทนสมาชิกทั้งหมดในระดับหนึ่ง และดำเนินการด้านการกำหนดทิศทาง นโยบายการบริหาร การจัดการ การประสานงาน เพื่อก่อให้เกิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิกในชุมชน

4. รูปแบบ เนื้อหา กิจกรรม ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ต้องคำนึงถึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรี มีความเท่าเทียมกัน มีความเป็นธรรม และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมในเชิงสร้างสรรค์และลดผลกระทบในเชิงลบที่เกิดขึ้น

5. มีกฎกติกาที่เห็นชอบร่วมกันจากชุมชนสำหรับการจัดการท่องเที่ยวที่ชัดเจนและสามารถกำกับดูแลให้เป็นไปตามกติกาที่วางไว้

6. ชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวโดยสมาชิกในชุมชน ชาวบ้านทั่วไปและนักท่องเที่ยวที่ควรจะมีการเรียนรู้ระหว่างกันและกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะได้ก่อให้เกิดการพัฒนาตลอดจนกระบวนการทำงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ถูกต้องเหมาะสม และมีความชัดเจน

7. การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะต้องมีมาตรฐานที่มาจากข้อตกลงร่วมกันภายในชุมชนอีกด้วย เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องจนพิจารณาถึงขีดความสามารถในการรองรับ

8. รายได้ที่ได้จากการท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและรักษาสิ่งแวดล้อม

9. การท่องเที่ยวจะไม่ใช่อาชีพหลักของชุมชน โดยที่ชุมชนต้องดำรงอาชีพหลักของตนไว้ได้ทั้งนี้หากอาชีพของชุมชนเปลี่ยนเป็นการจัดการท่องเที่ยวจะเป็นการทำลายวิถีชีวิตและจิตวิญญาณดั้งเดิมของชุมชนอย่างชัดเจน

10. องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งพอที่จะจัดการกับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และพร้อมจะหยุดเมื่อเกินความสามารถในการจัดการ

ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมได้ว่าสมาชิกในชุมชนจะเกิดการมีส่วนร่วมได้นั้นต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะมาจากภายในหรือภายนอกชุมชน
2. ด้านเป้าหมายหรือจุดประสงค์ ความต้องการจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในชุมชน ต้องเกิดจากเป้าหมายที่ชัดเจนและไปในทิศทางที่ตรงตามความต้องการของผู้เข้าร่วม
3. ด้านรูปแบบ รูปแบบของกิจกรรมที่เกิดขึ้นต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวชุมชน เพื่อให้การทำกิจกรรมนั้นๆ เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

2.2.3 ปัจจัยในการมีส่วนร่วม

ประยูร ศรีประสาธน์ (2542) ได้กล่าวเกี่ยวกับปัจจัยของการมีส่วนร่วมว่าจะต้องเกิดจากปัจจัย 3 อย่าง ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ
2. ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ เช่น รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่ม
3. ปัจจัยด้านการสื่อสาร เช่น การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ

อานิสงค์ โอทาคะวงค์ (2557) ได้กล่าวว่า ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว เพราะเป็นช่องทางสื่อสารในการรับรู้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำชุมชน ญาติ หรือว่าเพื่อนบ้าน วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ และอินเทอร์เน็ต รวมทั้งความถี่ของการได้รับข้อมูลจากแหล่ง

กิตติยาณี สายพัฒนา (2559) ได้สรุปไว้ว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมนั้นเกิดจาก 4 ปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพจำนวนสมาชิกในครอบครัว
2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ รายจ่าย หนี้สิน การเช่าที่ดินทำกิน ปัจจัยการผลิตของตนเอง
3. ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ขนาดกลุ่ม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ระยะทางจากบ้านถึงสถานประกอบการรับรู้ว่าข่าวสาร
4. ทูทางสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว เช่น การกินข้าวร่วมกัน พุดคุยหรือทำกิจกรรมกับเพื่อนบ้านการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน การรักษากฎ ระเบียบและกติกาของสถาบันชุมชน

จึงสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมในชุมชนนั้นประกอบไปด้วย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ ลักษณะทางประชากร เช่น เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา
2. ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ระยะเวลาการพำนักในชุมชน การรับรู้ว่าข่าวสาร

2.2.4 รูปแบบการมีส่วนร่วม

สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2545) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ เป็นด้านต่างๆ 6 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ร่วมรับรู้

ด้านที่ 2 ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น

ด้านที่ 3 ร่วมพิจารณา ร่วมตัดสินใจ

ด้านที่ 4 ร่วมดำเนินการ

ด้านที่ 5 ร่วมติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล

ด้านที่ 6 ร่วมรับผล

พยอม ธรรมบุตร (2549) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น แบ่งได้ 4 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมระดับการตัดสินใจ (Decision Making Level) ชุมชนท้องถิ่นควรมีโอกาสเข้าร่วมตัดสินใจ ก่อนเริ่มการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน โดยชุมชนควรได้รับข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบทั้งทางด้านบวกและด้านลบที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชน ถ้ามีการพัฒนาการ

ท้องถิ่นภายในชุมชนควรมีการประชุมแล้วลงความเห็นร่วมกันในการตัดสินใจว่าควรหรือไม่ควรพัฒนาการท่องเที่ยว และถ้าจะพัฒนาควรพัฒนาไปในทิศทางใด

2. การมีส่วนร่วมระดับการวางแผน (Planning Level) คือ การร่วมรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ต่างๆของการพัฒนา ชุมชนควรร่วมกันวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว เพราะชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากรและมีหน้าที่รักษาทรัพยากร

3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว (Implementation Level) ชุมชนควรเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในด้านการท่องเที่ยว

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน (Evaluation Level) ชุมชนควรเริ่มประเมินผลของการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อปรับปรุงแผนพัฒนาให้ยั่งยืนและระยะยาว

เสาวคนธ์ หยกทองคำ (2556) ได้สรุปไว้ว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วม คือ การที่ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การเผยแพร่ข้อมูลของท้องถิ่น ระบุปัญหาและร่วมกันค้นหาวิธีการแก้ปัญหา เตรียมการจัดการ ระบุแผนงาน ควบคุมและดูแลการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น และรวมไปถึงมีโอกาสที่จะได้เรียนรู้จากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน อันจะก่อให้เกิดความรู้สึกหวงแหนและเป็นเจ้าของและอยากที่จะรักษาทรัพยากรในท้องถิ่นของตนให้ยั่งยืน

ปิยธิดา ปาลรังสี (2557) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. ด้านการหาสาเหตุของปัญหา
2. ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ
3. ด้านการดำเนินกิจกรรม
4. ด้านผลประโยชน์
5. ด้านการประเมินผล

ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็นด้านต่างๆได้ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้น
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยว
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยว

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผล

5. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

2.2.5 ระดับการมีส่วนร่วม

ชชาติพวงสมจิตร (2540) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นจากการคิดริเริ่มของประชาชนเองซึ่งอาจเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่ และก่อให้เกิดการผลักดันให้มีการรวมกลุ่มวางแผนและลงมือกระทำการร่วมกันหรืออาจเกิดจากความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆโดยสมัครใจ

2. การมีส่วนร่วมโดยการถูกชักนำเป็นการมีส่วนร่วมที่ไม่ได้เกิดจากความคิดริเริ่มของประชาชนเอง แต่เกิดจากการชักนำจากภายนอกโดยอาศัยความแรงใจที่ประชาชนอาจจะมีต่อบุคคลที่เคารพนับถือ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรืออาจจะใช้สิ่งล่อใจที่เป็นผลตอบแทนทางวัตถุหรือทางจิตใจมากระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาโดยที่ประชาชนยังไม่มี ความสมัครใจหรือความศรัทธาอย่างเต็มเปี่ยมในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ

3. การมีส่วนร่วมโดยการบังคับ เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากการใช้อำนาจที่เหนือกว่าไปบังคับหรือระดมประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

วิษณุ หยกจินดา (2557) ได้สรุปการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Arnstein ไว้ว่าการมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพนั้นผู้เข้าไปร่วมจะต้องมีอำนาจและการควบคุมอย่างแท้จริงในอันที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้บังเกิดผลขึ้นมา ไม่ใช่เพียงแต่เข้าไปมีส่วนร่วมเฉยๆ และมีระดับ 3 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมเทียม (Pseudo participation) หรือการมีส่วนร่วมแบบถูกกระทำ (Passive participation) การมีส่วนร่วมในระดับนี้ ผู้เข้าร่วมไม่มีอำนาจใดๆ ในการตัดสินใจ แต่เป็นฝ่ายกระทำตามการตัดสินใจของบุคคลอื่นเท่านั้น

ระดับที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมบางส่วน (Partial participation) การมีส่วนร่วมในระดับนี้ ผู้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นแต่อำนาจในการตัดสินใจจะอยู่ที่บุคคลอื่น

ระดับที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมที่แท้จริง (Genuine participation) การมีส่วนร่วมในระดับนี้ ความคิดเห็นของบุคคลที่เข้าร่วมได้รับฟัง และการยอมรับเป็นส่วนใหญ่ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ผู้เข้าร่วมนั่นเอง และการมีส่วนร่วมของของชาวชุมชนนั้นต้องเกิดจากความต้องการที่จะกระทำการใด ๆ ร่วมกันด้วยความสมัครใจและเต็มใจ เพื่อส่งเสริมหรือพัฒนาให้ท้องถิ่นของตนเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นจึงสรุปได้ว่าระดับการมีส่วนร่วมนั้นแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมมาก คือการที่ชาวชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในทุกด้าน ไม่ว่าจะ

เป็น

- 1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้น
- 1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยว
- 1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยว
- 1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผล
- 1.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

2. ระดับการมีส่วนร่วมบางส่วน คือการที่ชาวชุมชนมีสิทธิแค่เพียงรับฟังความคิดเห็นหรือแสดงความคิดเห็นแต่ในระดับการตัดสินใจชาวชุมชนไม่มีสิทธิกระทำ

3. ระดับการมีส่วนร่วมน้อยคือ การที่ชาวชุมชนได้เพียงแคร์ับรู้และรับฟังถึงการกระทำใด ๆ หรือทำตามนโยบายของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น แต่ในด้านอื่นไม่สามารถเข้าไปมีบทบาทได้

จึงสามารถสรุปได้ว่าระดับการมีส่วนร่วมนั้น สามารถแบ่งออกเป็นระดับได้ ขึ้นอยู่กับ การแปลความหมาย ในที่นี้อาจหมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด มีส่วนร่วมมาก มีส่วนร่วมปานกลาง มีส่วนร่วมน้อยและไม่มีส่วนร่วม เป็นต้น

2.3 แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2.3.1 ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ชลลดา สิทธิวรรณ (2546) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่าเมื่อชุมชนมีทรัพยากรทางธรรมชาติหรือทางวัฒนธรรมที่จะสามารถ

นำมาทำให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แล้วนั้น นอกจากชาวชุมชนจะได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นแล้ว การพัฒนาทางด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน และการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการอนุรักษ์และรักษาสีงแวดล้อมก็จะเกิดขึ้นตามมาด้วย

กิ่งแก้ว บัวเพชร (2549) กล่าวว่า การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การจัดการแบบบูรณาการภายใต้การประสานประโยชน์ของการพัฒนาด้านต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อมที่กล่าวว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะทำให้ชาวชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตระหนักถึงปัญหาที่มาจากสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และเรียนรู้ที่จะรักษาทรัพยากรทางสิ่งแวดล้อมเหล่านั้นให้มีอยู่อย่างยั่งยืน โดยให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2550) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวที่เป็น การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและสถานที่ให้ดำรงอยู่ โดยผนวกการท่องเที่ยวไว้เป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศในชุมชนหรืออาจกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ไม่รบกวนหรือทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและสถานที่ ทำให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมในชุมชนได้อย่างแท้จริง

วีรพล ทองมา (2550) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนหมายถึง การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม กำหนดทิศทางและบริหารจัดการ โดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการจัดการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องครอบคลุมใน 5 ด้าน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

อัมรินทร์า ทิพย์บุญราช (2552) กล่าวถึงภาพรวมของการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า เป็นแนวทางการท่องเที่ยวแนวทางหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก หัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน อันรวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวซึ่งชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการ โดยรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่

1. การจำหน่ายสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เช่น สินค้าหัตถกรรม อาหารประจำท้องถิ่น ทั้งนี้หมายถึงทรัพยากรท่องเที่ยวอื่นๆ ของชุมชนด้วย
2. กิจกรรมการแสดงทางวัฒนธรรม เช่น การฟ้อนรำ การละเล่นพื้นบ้านและการแสดงดนตรีเฉพาะชุมชน เป็นต้น

3. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงหมู่บ้าน หมายถึง กิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งชุมชนในหมู่บ้านเป็นผู้ดำเนินการเพื่อเสนอแก่นักท่องเที่ยว เช่น การจัดกิจกรรมเดินป่าชมธรรมชาติในบริเวณหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียง พร้อมมัคคุเทศก์นำทางโดยคิดค่าใช้จ่ายจากนักท่องเที่ยว

4. กิจกรรมพักค้างแรมในหมู่บ้าน สำหรับนักท่องเที่ยว ที่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชนแห่งนั้น กิจกรรมพักค้างแรมในหมู่บ้านมีหลายรูปแบบ เช่น การจัดแคมป์ การจัดกิจกรรมที่พักแบบโฮมสเตย์หรือการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและที่พักแรมในหมู่บ้าน หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวในหมู่บ้านและพักค้างคืนร่วมกับเจ้าของบ้านในชุมชนในระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งอาจมีการศึกษาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับเจ้าของบ้าน โดยนักท่องเที่ยวต้องจ่ายค่าที่พักและอาหารให้แก่เจ้าของบ้าน

พจนา สวนศรี, สมภพ ยี่จ่อหอ (2556) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนหมายถึง การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางการท่องเที่ยวโดยสมาชิกในชุมชน จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิ์ในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยสามารถแบ่งรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชนออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

1. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวปกติของชุมชน
2. ศึกษาดูงาน เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งมีทั้ง การบรรยายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้ผู้ที่มาศึกษาดูงานได้เข้าใจและนำไปปรับใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาดูงาน
3. จิตอาสา เป็นกิจกรรมเพิ่มเติมสำหรับอาสาสมัครที่ต้องการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

อัจฉรา ศรีลาชัย, พงศ์เสวก เอนกจางค์พร, สุทธิ เสริฐศรี (2560) กล่าวถึงการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-based Tourism) หมายถึง กิจกรรมการเดินทางที่คำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมโดยชุมชนมีบทบาทในการกำหนดทิศทางการจัดการชุมชนอย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน พร้อมทั้งกระตุ้นเศรษฐกิจ ท้องถิ่นเพื่อสร้างงานและกระจายรายได้โดยมีหลักการจัดการ คือ

1. ชุมชนเป็นเจ้าของ
2. ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา กำหนดทิศทางและตัดสินใจ
3. เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

4. มีความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม

5. กงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น

ฉัฐพัชร มณีโรจน์ (2560) สรุปไว้ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ต่อชุมชน ลักษณะการท่องเที่ยวมุ่งสร้างการปฏิสัมพันธ์ และความผูกพันระหว่างเจ้าบ้านกับผู้มาเยือน ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ เข้าใจถึงรากเหง้าของชุมชนอย่างลึกซึ้ง เน้นความยั่งยืน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุลระหว่างทรัพยากรการท่องเที่ยว สังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของสมาชิกในชุมชนการท่องเที่ยวโดยชุมชนสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับสมาชิกในชุมชน และก่อให้เกิดการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่มีคุณค่ากับผู้มาเยือน

กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย (2561) สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคมและ วัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของสิทธิ์มีส่วนร่วมในการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน ซึ่งชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยว ในการนำเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทั้งด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่และวิถีการผลิตของชุมชนมาใช้เป็นปัจจัยหรือต้นทุนสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและ วัฒนธรรม รวมทั้งมีการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนไปถึงคนรุ่นลูกหลาน พร้อมกันนี้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในชุมชน ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการท่องเที่ยวและเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการตั้งแต่คิดวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจดำเนินกิจกรรมต่างๆ การประเมินผลโครงการและการรับผลประโยชน์ โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง กิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนที่แสดงออกถึงทรัพยากรทางธรรมชาติ วิถีชีวิตและความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น ชาวชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า ประชาชนในท้องถิ่นคือเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากกิจกรรมที่เกิดจากการท่องเที่ยวเหล่านั้น

2.3.2 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ภราเดช พยัฒวิเชียร (2542) กล่าวว่าในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นจำเป็นที่สุด คือ การสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน เสริมสร้างในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม องค์กรความรู้ต่างๆ เพื่อเป็นการลดช่องว่างความอ่อนด้อย ถ้าชุมชนไม่แข็งแรงก็จะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างไม่มั่นคงและไม่ก้าวหน้า นอกจากนั้นธุรกิจการท่องเที่ยวต้องนำรายได้กลับคืนแก่ชุมชนท้องถิ่น และจะต้องเกิดประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้ดำเนินธุรกิจและชุมชน จึงจะเกิดความยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยว

สร้อยสน รัฐสมบุรณ์ (2550) ได้สรุปไว้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวจะเกิดความยั่งยืนได้นั้น ต้องการความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของการท่องเที่ยวที่หลากหลายกลุ่ม และเข้ามามีส่วนร่วมถึงระดับร่วมตัดสินใจ ดังนั้นในการวางแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจึงต้องสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่เริ่มต้น โดยการประสานลำดับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมเข้ากับกระบวนการวางแผน และจำเป็นต้องมีการจำแนกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องออกเป็นกลุ่มและระดับให้ชัดเจนตามบทบาทที่แตกต่างกัน

โฆษิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ (2553) กล่าวว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ และแบ่งพื้นที่ทางการท่องเที่ยวออกเป็น 3 พื้นที่เพื่อประโยชน์ในการจัดการดังนี้

1. พื้นที่ท่องเที่ยวที่ติดตลาดแล้ว จะทำการพัฒนาได้โดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดการทำแผนการใช้ประโยชน์ของพื้นที่โดยไม่เกินความสามารถในการรับรองของพื้นที่และความร่วมมือในระดับท้องถิ่น
2. พื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ เช่น เชียงใหม่ ที่เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวและต้องพยายามพัฒนาพื้นที่ใกล้เคียงด้วย เช่น เชียงราย ลำปาง ลำพูน เพื่อการกระจายประโยชน์ของการพัฒนาการท่องเที่ยวไปยังจังหวัดใกล้เคียงอย่างกว้างขวาง
3. พื้นที่สำหรับการท่องเที่ยวภายในจังหวัด เป็นพื้นที่ในจังหวัดหรือระหว่างจังหวัด ใกล้ๆกันคณะกรรมการการท่องเที่ยวและการศึกษาวุฒิสภากล่าวถึง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสรุปได้ว่า เป็นการบริหารและจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

เหมาะกับสภาพทรัพยากร มีความหลากหลายด้านจุดประสงค์ทางการศึกษาและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง ซึ่งจะมีการดำเนินงาน 3 ด้าน คือ

1. ด้านนโยบาย

2. ด้านการจัดการ ได้แก่การจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว การให้การศึกษาและสื่อความหมาย การจัดการการท่องเที่ยว การบริการการท่องเที่ยว การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการตลาด และการมีส่วนร่วมในชุมชน

3. ด้านการดำเนินการ

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน จะเกิดขึ้นได้ต้องได้รับความร่วมมือจากหลายส่วน โดยเฉพาะการให้ความรู้กับชาวชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและรู้จักรักษาความเป็นดั้งเดิมของชุมชนไว้ เพราะถ้าชุมชนไม่แข็งแรงก็จะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างไม่มั่นคงและไม่ก้าวหน้า

2.4 ประวัติและข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านม่วงกลาง

2.4.1 ชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติแหลมสน

แผนการเบื้องต้นอุทยานแห่งชาติแหลมสน (2558 - 2562) สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรที่ตั้งถิ่นฐานอยู่โดยรอบอุทยานแห่งชาติแหลมสนนั้นพบว่ามี 5 หมู่บ้าน ที่ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ คือ บ้านแหลมนาว บ้านท่ากลาง บ้านทรายขาว บ้านทับเหนือบางส่วน บ้านอ่าวเคยบางส่วน และอีก 7 หมู่บ้านอยู่รอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติ คือ บ้านบางเบน บ้านทะเลนอก บ้านกำพวน บ้านภูเขาทอง บ้านสุขสำราญ บ้านเตรียม บ้านทับเหนือบางส่วน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,068 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,011 คน ชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติแหลมสน ประกอบอาชีพการประมงเป็นหลักโดยการทำประมงพื้นบ้าน นอกจากนี้จะประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรม โดยการทำสวนผลไม้และสวนยางพารา พบว่าราษฎร 5 หมู่บ้าน มีที่ทำกินอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติประมาณ 840 แปลง คิดเป็นเนื้อที่ประมาณ 3,088 ไร่ นอกจากนี้มีการพึ่งพาและ

ได้รับประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยนำมาใช้เฉพาะครัวเรือนได้แก่ พืชป่า สัตว์ป่า ใช้สำหรับก่อสร้างบ้านเรือน ทำฟืน และเฟอร์นิเจอร์สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ

2.4.2 ประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านม่วงกลวง

องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงกลวง (2562) จากคำบอกเล่าของชาวบ้าน กล่าวว่า ในสมัยก่อนมีชาวบ้านจากเกาะภูเก็ตอพยพหนีสงครามมาทางเรือ และได้เดินทางมาขึ้นบกที่อำเภอเกาะเปอร์ ตรงบริเวณที่เป็นตำบลเกาะเปอร์ในปัจจุบัน และได้อพยพโดยการเดินเท้าเพื่อหาที่ทำกินใหม่ และได้เดินมาบริเวณต้นไม้ใหญ่ซึ่งเป็นต้นมะม่วง มีลำต้นกลวง เมื่อเห็นว่าเป็นสถานที่ที่เหมาะสมอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติทั้งบนบกและในน้ำ จึงได้ตั้งหลักแหล่งขึ้น ต่อมาในภายหลังมีสมัครพรรคพวกมาอยู่เพิ่มมากขึ้น จึงเรียกที่อยู่ใหม่ว่า บ้านม่วงกลวงต่อมามีจำนวนผู้มาอาศัยมากขึ้นจนสามารถจัดตั้งเป็นตำบลได้ จึงให้ชื่อตำบลนี้ว่า “ตำบลม่วงกลวง” จนกระทั่งปัจจุบัน

2.4.3 อาณาเขตและสภาพภูมิประเทศ

โครงการบริหารจัดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรฐานชีวภาพอย่างยั่งยืนพื้นที่ จ.ระนอง (2555) สภาพภูมิประเทศของตำบลม่วงกลวง มีลักษณะลาดเอียงจากทิศตะวันตกที่มีลักษณะเป็นภูเขาสูงชันไปทางทิศตะวันตกสู่ทะเลอันดามันบริเวณอำเภอเกาะเปอร์ มีแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นคลอง 5 สาย และลำห้วย 6 สาย มีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยพรรณไม้นานาชนิด เป็นต้นกำเนิดน้ำตกศิลาลอยและลำคลองอีก 2 สาย และเป็นพื้นที่สวนป่าขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กรมป่าไม้ ด้านทิศใต้เป็นพื้นที่การเกษตรและประมงชายฝั่งทะเลอันดามันมีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งประกอบอาชีพประมงชายฝั่งของชุมชนมาอย่างยาวนานพื้นที่ป่าชายเลนส่วนใหญ่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแหลมสน มีพื้นที่ประมาณ 14,375 ไร่ ป่าชายเลนมีสภาพสมบูรณ์ เหมาะแก่การพัฒนาเป็นสถานที่ศึกษาและท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นอกจากนี้ยังพบแหล่งหญ้าทะเลซึ่งเป็นระบบนิเวศชายฝั่งที่สำคัญอยู่ในอำเภอเกาะเปอร์และชายฝั่งของเกาะในบริเวณนี้ด้วย ในบริเวณนี้มีการใช้พื้นที่ในการทำเกษตรกรรม พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ยางพาราและปาล์ม น้ำมัน มีการใช้พื้นที่ตามแนวป่าชายเลนในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สัตว์น้ำที่เพาะเลี้ยง ได้แก่ กุ้งขาว ปลากะพงขาวและยังมีการทำกระชังเพื่อเลี้ยงปลาและเลี้ยงปูน้ำในคลองป่าชายเลนด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงกลวง (2562) ตำบลม่วงกลวงมีพื้นที่ประมาณ 56.24 ตารางกิโลเมตรหรือโดยเฉลี่ย 35,150 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับตำบลเกาะพยาม และตำบลราชกรูดอำเภอเมือง จังหวัดระนอง
ทิศใต้	ติดตำบลบางหิน อำเภอกะเปอร์ และตำบลนาคา อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง
ทิศตะวันออก	ติดตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง
ทิศตะวันตก	ติดแนวเขตชายแดนไทย – พม่า (ทะเลอันดามัน)

2.4.4 สภาพภูมิอากาศ

เนื่องจากตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของภาคใต้ จึงได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้อย่างเต็มที่ ทำให้มีฝนตกชุกตลอดปี ซึ่งจังหวัดระนองได้ชื่อว่ามีฝนตกชุกที่สุดของประเทศหรือเป็นเมืองฝนแปดแดดสี่สามารถแบ่งฤดูออกเป็น 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน	ช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์- เมษายน
ฤดูฝน	ช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม- ตุลาคม ช่วงที่มีฝนตกชุกระหว่างเดือน กรกฎาคม –กันยายน
ฤดูหนาว	ช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-มกราคม

2.4.5 ข้อมูลประชากร

ทะเบียนราษฎรองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงกลวง (2562) ตำบลม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง มีจำนวนทั้งหมด 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านบางเบน บ้านอ่าวเคย บ้านสำนักและบ้านม่วงกลวง มีจำนวนประชากรทั้งหมด 4,282 คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,232 หลัง ดังตารางแสดงจำนวนประชากร ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีอาชีพในการทำประมงเป็นหลัก เช่น อวนปูนิ้ม อวนปลาหมึก อวนปูม้า อวนปลาทะเลต่างๆ เป็นต้น มีการเลี้ยงควายโดยระบบปล่อย มีการปลูกเม็ดมะม่วงหิมพานต์ และยังคงประกอบอาชีพที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ เช่น ช่างต่อเรือ ช่างทำลอบ ช่างทำเครื่องจักรสารทำกะปิ ทำปลาเค็มฝังดิน ไร่แคด ไร่ยลละ 90 ใช้ภาษาพูด คือ ภาษาใต้ซึ่งเป็นภาษาท้องถิ่น

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนประชากร

หมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน (หลัง)	จำนวนประชากร		
		ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลาง	152	159	143	302
หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน	265	472	501	973
หมู่ที่ 3 บ้านสำนัก	607	1,086	1,045	2,131
หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย	208	417	459	876
รวม	1,232	2,134	2,148	4,282

ที่มา: ทะเบียนราษฎรองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงกลางเมษายน, 2562

2.4.6 ประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ

1. ประเพณีถือศีลคอด (เดือนรอมฎอน)
2. ประเพณีฮารีรายอ

ภาพที่ 2.1 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวบ้านม่วงกลาง

ที่มา: ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตำบลม่วงกลาง, 2014

2.4.7 กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

1. กิจกรรมค่าน้ำ 3 เกาะ ได้แก่ เกาะค้างคาว เกาะญี่ปุ่นและเกาะก่าต (อ่าวเขาควาย) โดยเป็นการให้บริการแบบวันเดย์ทริป นำนักท่องเที่ยวไปค่าน้ำเพื่อชมความสมบูรณ์ของประการังน้ำตื้น และรับประทานอาหารที่บนเกาะก่าต ซึ่งมีอุทยานแห่งชาติแหลมสนหน่วยย่อยให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร ความปลอดภัยเบื้องต้นและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำ

2. กิจกรรมทัวร์รอบอ่าวกะเปอร์ โดยเรือหางยาวของชาวชุมชน อ่าวกะเปอร์เป็นพื้นที่ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำสากลนานาชาติที่มีความสมบูรณ์ของป่าโกงกางและนกอพยพหลายชนิด

3. กิจกรรมชมการเลี้ยงปลาในกระชังเช่น ปลากระพงและปลาเก๋า และรับประทานอาหารกลางวันบนกระชังปลา

4. กิจกรรมโฮมสเตย์บ้านแหลมนาว ซึ่งเป็นหมู่บ้านชาวประมงเล็กๆที่สามารถเข้าถึงได้โดยทางเรือเท่านั้น ที่โฮมสเตย์บ้านแหลมนาวนี้นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตและการทำประมงพื้นบ้าน

5. กิจกรรมล่องแพเปียกคลองลัดโนนและปลุกดัน โกงกาง คลองลัดโนนนั้นมีพื้นที่ส่วนใหญ่ที่ถูกปกคลุมด้วยป่าชายเลนเป็นบริเวณกว้าง มีน้ำจืดที่ไหลมาจากเทือกเขาด้านตะวันออก ไหลลงสู่ลำคลองก่อนออกสู่ทะเลอันดามัน

6. ผลิตภัณฑ์ชุมชน สินค้าชุมชนของบ้านม่วงกลางที่มีชื่อเสียงได้แก่กะปิเคยและปลาเค็มผึ่งดินไร้แดด

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวกับหัวข้อในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

2.5.1 การศึกษาทัศนคติ

งานวิจัยต่างประเทศ

Adel H.Nikjoo, Omid Rezaei, AbolfazlSiyamian (2013) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาของการท่องเที่ยวในสังคมที่พัฒนา:กรณีศึกษาเมืองโทกาเบ ประเทศอิหร่าน โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อสำรวจทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อผลกระทบและการพัฒนาการท่องเที่ยวในเมืองโทกาเบ ผลการศึกษาพบว่าชาวเมืองโดยทั่วไปแสดงทัศนคติเชิงบวกต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ชาวชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวความผูกพันของชุมชนและระยะเวลาพำนักอาศัยเป็นปัจจัยสำคัญในการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบและมีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว นอกจากนี้การศึกษายังเป็นการตอกย้ำถึงเรื่องความสามัคคีของคนในชุมชนซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อวางแผนการท่องเที่ยวทั้งในปัจจุบันและที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แม้ว่าความจริงแล้วการท่องเที่ยวได้กลายเป็นกิจกรรมหลักในสังคมส่วนใหญ่และเป็นตัวขับเคลื่อนหลักของการเติบโตและเป็นแหล่งรายได้เสริมสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจแต่อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวก็อาจกลายเป็นภัยคุกคามวัฒนธรรมของชนพื้นเมืองและก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายมหาศาลในชุมชนท้องถิ่น ได้ดังนั้นการทำความเข้าใจจึงส่งผลกระทบต่อทัศนคติของผู้อยู่อาศัยที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว และจะนำไปสู่การลดผลกระทบเชิงลบรวมถึงส่งผลด้านบวกต่อการสนับสนุนการริเริ่มการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นได้มากที่สุด

Mohd Hafiz Hanafiah, MohdRaziff Jamaluddin, Muhammad Izzat Zulkifly (2013) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของชุมชนท้องถิ่นและการสนับสนุนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในเกาะเตียวมัน มาเลเซีย ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นคาบสองคมสำหรับชุมชนท้องถิ่นและทัศนคติก็มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งในปัจจุบันและอนาคต ผู้วิจัยกล่าวว่า ทัศนคติเชิงบวกของชุมชนจะช่วยส่งเสริมระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบการประชาสัมพันธ์ในลักษณะแบบปากต่อปาก ดังนั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเจ้าบ้านจึงมีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว และพบว่าชุมชนเกาะเตียวมันสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตโดยยึดประโยชน์ส่วนบุคคลที่ได้รับ

สรุปได้ว่า ระยะเวลาในการอยู่อาศัยเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเติบโตของการท่องเที่ยวและมีส่วนในการสนับสนุนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างมั่นคง

S.C. Bagri, Devkant Kala (2016) ได้ศึกษาเรื่อง ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้อยู่อาศัยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและผลกระทบในเมือง Koti-Kanasar, Indroli, Pattayur ในรัฐอุตตราขัณฑ์

ประเทศอินเดีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานะของการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อเศรษฐกิจรวมไปถึงผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยว และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรของผู้อยู่อาศัยและทัศนคติที่มีต่อผลกระทบของการท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกประเภทโครงสร้างพื้นฐาน การออกแบบและบรรจุกิจกรรมของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวในชนบท การส่งเสริมความรู้ให้กับผู้มีส่วนได้เสียและแผนการตลาดที่ตรงกลุ่มเป้าหมาย คือสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะทำให้ชาวชุมชนท้องถิ่นเข้าใจถึงผลกระทบจากการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน ในเรื่องของเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าชาวบ้านจะมีความต้องการเพิ่มกำไรทางการท่องเที่ยวเพื่อทดแทนในส่วนที่ถูกกลืนหรือเสียเปรียบไป แต่การรับรู้ถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวก็แตกต่างกันไปตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่าง

Sajad Ebrahimi Meimand, Zainab Khalifah, Edmundas Kazimieras Zavadskas, Abbas Mardani, Amir Abbas Najafipour and Ungku Norulkamar Ungku Ahmad (2017) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้อยู่อาศัยที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว : มุมมองทางสังคม วัฒนธรรม ผลการศึกษาพบว่า ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นของหมู่บ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาคั้งนี้รับรู้ถึงผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรมของการท่องเที่ยวในเชิงบวก และส่วนใหญ่สนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านที่อยู่อาศัยท่ามกลางปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่แท้จริงแรงจูงใจที่ทำให้ผู้อยู่อาศัยต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวนี้ ไม่ใช่เรื่องเศรษฐกิจ แต่เป็นเรื่องของความจำเป็นที่ยอมรับในด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือความต้องการให้หมู่บ้านของตนเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงงานวิจัยในประเทศ

ประธานสิทธิ์ กระมล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติของราษฎรในชุมชนท้องถิ่น ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ และเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราษฎรในชุมชนท้องถิ่นที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน โดยใช้

แบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 85 ราย ผลการศึกษาพบว่า ทักษะคิดของราษฎรในชุมชนท้องถิ่น ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นด้านบวกซึ่งหมายถึง ระดับทักษะคิดของราษฎรในชุมชนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับสูงนั่นคือ ราษฎรในชุมชนท้องถิ่นสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่จะต้องส่งเสริมและให้ความรู้มากขึ้นเพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประสบความสำเร็จ และเป็นไปตามหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า เพศ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน มีทักษะคิดต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

พิทยา ละครสังข์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาทัศนคติของชุมชนในการจัดการพื้นที่อนุรักษ์ ภูมิศึกษา : โครงการประชามศเศรษฐกิจพอเพียงพื้นที่ป่าไม้ บ้านผาเสด็จใน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลด้านลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 45 ปี มีอายุอยู่ในช่วง 31 - 60 ปี ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาและสมรสแล้ว ประกอบอาชีพรับจ้าง รายได้จากการประกอบอาชีพต่อครัวเรือนต่อปี 30,000 บาทและมากกว่า และเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม มีการตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านระยะเวลา 11-15 ปี มีการรู้จักโครงการและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ประชาชนส่วนใหญ่รู้จักโครงการจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้มากที่สุด และได้เข้ากิจกรรมร่วมกับโครงการระหว่าง 1-2 ปี รายได้ต่ำกว่า 1,100 - 2,000 บาท และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 2 คนต่อครัวเรือน มีความคาดหวังให้มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์และให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

สำหรับทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามโครงการประชามศเศรษฐกิจพอเพียงพื้นที่ป่าไม้บ้านผาเสด็จใน จังหวัดเชียงราย ประชาชนมีทัศนคติต่อกิจกรรมการสร้างฝายผสมผสานช่วยรักษาความชุ่มชื้นของดิน และกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพทำให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้น ถือว่าอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การดำเนินกิจกรรมโครงการประชามศเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท้องถิ่นมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดี กิจกรรมปลูกป่าเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำมีบทบาทในการให้ผลผลิตไม้ของป่าและสัตว์ป่าเพิ่มขึ้น กิจกรรมปลูกป่าเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำมีบทบาทในการป้องกันภัยธรรมชาติกิจกรรมจัดหากล้าไม้ขนาดใหญ่ ทำให้ชุมชนตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้การดำเนินกิจกรรมโครงการประชามศเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ป่าไม้ ทำให้ชุมชนมีความรู้สึกดีกับเจ้าหน้าที่

ป่าไม้กิจกรรมส่งเสริมการเพาะเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่และปลูกไม้ผล ทำให้ชุมชนมีโภชนาการที่ดีซึ่งกิจกรรมทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ประชาชนมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก สำหรับกิจกรรมการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ชุมชนไม่ต้องขยายพื้นที่ทำกิน มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง

สุกัญญา ดวงอุปมา, โอลดา พหลทัฬ (2559) ศึกษาเรื่องทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัด กาฬสินธุ์ : กรณีศึกษา ศูนย์วัฒนธรรมชาวผู้ไทบ้าน โพน อำเภอลำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ชาวบ้าน โพน อำเภอลำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 25 - 34 ปี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาประถมศึกษา อาชีพเกษตรกรกรรม และระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ 20 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติในการจัดการท่องเที่ยวโดยรวม และเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ ด้านการเรียนรู้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการหาสาเหตุของปัญหา ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน และปฏิบัติงาน ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาและปรับปรุงแก้ไข ชาวบ้าน โพน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีทัศนคติ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ ด้านการเรียนรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ชาวบ้าน โพนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการหาสาเหตุของปัญหา ด้านการติดตาม และประเมินผล ด้านการบำรุงรักษาและปรับปรุงแก้ไขแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ศูนย์วัฒนธรรมชาวผู้ไทบ้าน โพน ควรมุ่งเน้นและให้ความสำคัญในการสร้างทัศนคติและการมีส่วนร่วม ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

อุทุมพร เรืองฤทธิ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำ!คลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยว ตลาดน้ำคลองลัดมะยม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือประชาชนในพื้นที่ตลาดน้ำคลองลัดมะยม จำนวน

400 คน ผลการศึกษาพบว่า คนในชุมชนมีทัศนคติต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยมในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านอารมณ์ความรู้สึก และด้านพฤติกรรม อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน โดยพบว่าคนในชุมชนมีทัศนคติทางด้าน ความรู้มากเป็นอันดับแรก โดยทุกคนมีความรู้ในเรื่องของการกำจัดขยะ การประชาสัมพันธ์ และการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรในชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม โดยภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนของชุมชน ในด้านร่วมกันใช้ประโยชน์ ด้านร่วมติดตามผลและประเมินผล และด้านร่วมกันทำนุบำรุงรักษาตามลำดับ โดยผลของการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำคลองลัดมะยมเป็นตลาดน้ำที่มีระบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดี การจัดการท่องเที่ยวในชุมชนที่ดีนั้นต้องอาศัยคนในชุมชนเข้ามาบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ และเกิดความยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยว

2.5.2 การมีส่วนร่วมของชุมชน

งานวิจัยต่างประเทศ

Fariborzaref (2011) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้สึกของชาวชุมชนและการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว (Sense of Community and Participation for Tourism Development) ผลการศึกษาพบว่าชุมชนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญ และความรู้สึกของชุมชนส่งผลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในด้านความต้องการมีส่วนร่วมในท้องถิ่นความรู้สึกของชุมชนก็คือการรับรู้ของบุคคลในท้องถิ่นทั้งชายและหญิงเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนการประเมินความรู้สึกของชุมชนจึงเป็นขั้นตอนสำคัญในการพัฒนากลยุทธ์การท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนความรู้สึกของชุมชนจึงเป็นแรงจูงใจในการสนับสนุนให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว จึงสรุปได้ว่าความรู้สึกของชุมชนมีบทบาทสำคัญในความสำเร็จของการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น

Toulakham Phandanouvong, Sangkyun Kim (2017) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่นในประเทศลาว การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำ

ความเข้าใจว่าสมาชิกชุมชนท้องถิ่นดูแลและประเมินความสำเร็จของโครงการท่องเที่ยวเชิงชุมชนใน
 ลาวอย่างไร

ผลการศึกษาระบุว่า ระดับการมีส่วนร่วมสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มคือการมีส่วนร่วม
 ร่วม การมีส่วนร่วมบางส่วนและไม่มีส่วนร่วมผลการศึกษาวิจัยชี้ให้เห็นว่ามีการรับรู้และการ
 ประเมินผลการมีส่วนร่วมที่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกชุมชน กลุ่มที่มีส่วนร่วมส่วนใหญ่
 ประกอบด้วยผู้นำชุมชนที่มีส่วนร่วมในระดับสูงรวมถึงมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและ
 ประเมินผลอย่างไรก็ตามสมาชิกชุมชนส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มการมีส่วนร่วม รองลงมาคือมีส่วน
 ร่วมบางส่วนและไม่มีส่วนร่วมเพราะไม่เห็นด้วยกับโครงการท่องเที่ยวโดยชุมชนเนื่องจากมองว่า
 โครงการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบันดูเหมือนจะมีส่วนร่วมที่ไม่เท่าเทียม
 กันตั้งแต่เริ่มต้น

Novi Sunu Sri Giriwati, La ChoviyaHawa, Sigmawan Tri Pamungkas, WasiskaIyati,
 AR TaufiqHidayat (2019) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่ง
 ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษา ชาวตะวันออกประเทศอินโดนีเซีย ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วน
 ร่วมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นการตัดสินใจและดำเนินการของโครงการพัฒนาบทบาทของ
 การมีส่วนร่วมของชาวชุมชนคือ

1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของการท่องเที่ยว
2. ประชาชนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว
3. ชุมชนสามารถกำหนดความต้องการ มีอำนาจตัดสินใจและสามารถรับผิดชอบในการ
 ตัดสินใจนั้นได้

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ชาวชุมชนมีอำนาจในการกำหนดความต้องการ
 และลำดับความสำคัญร่วมกัน และระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นคือการมีส่วนร่วม
 โดยการปรึกษาซึ่งผู้วิจัยกล่าวว่าตามรูปแบบการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น การปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญใน
 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากที่สุดและยังพบอีกว่า ชาวชุมชนมีความคิดเห็นและมีความ
 มั่นใจเพียงเล็กน้อยต่อการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก เช่น หน่วยงานรัฐบาล
 งานวิจัยในประเทศ

สินวัตร วาทีประโคน, วันชัย สุขตาม, จิรายุ ทรัพย์สิน (2563) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอำเภอประโคนชัยจังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอำเภอประโคนชัยจังหวัดบุรีรัมย์จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอำเภอประโคนชัยจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือวิจัยสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณประกอบด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอำเภอประโคนชัยจังหวัดบุรีรัมย์ มีกลุ่มตัวอย่าง 399 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามเชิงปริมาณเท่ากับ 0.916 ในขณะที่การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลหลัก ทำการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูล 30 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลระบุโดยผู้บริหารบุคลากรผู้นำชุมชนตัวแทนกลุ่มวิชาชีพประชาชนและนักวิชาการ ผลการวิจัยพบดังนี้

1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอำเภอประโคนชัยจังหวัดบุรีรัมย์ในด้านกรดำเนินงาน ($= 3.46$, $SD = 0.98$); การติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับต่ำสุด ($= 3.12$, $SD = 0.84$)

2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอำเภอประโคนชัยจังหวัดบุรีรัมย์จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าเพศที่แตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผู้ที่มีอายุสถานภาพการศึกษาอาชีพและรายได้ต่างกัน โดยทั่วไปที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอำเภอประโคนชัยจังหวัดบุรีรัมย์พบว่าส่วนใหญ่ขาดงบประมาณจากภาครัฐในการสนับสนุนอย่างเพียงพอขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องขาดความเข้าใจในการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น การบำรุงรักษาสถานที่ท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรม

สุชิน แสงละออ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนยี่สาร จังหวัดสมุทรสงครามผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วมตามทฤษฎีของ โคอเสนและอ็ฟฮอฟ ออกเป็น 4 ขั้นตอน ซึ่งได้แก่ ขั้นตอนในการตัดสินใจ ขั้นตอนการดำเนินงาน ขั้นตอนการรักษาผลประโยชน์ และขั้นตอนการประเมินผล โดยแบ่งระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้มาตรวัดระดับแบบลิเคิร์ต ร่วมกับการใช้สถิติเชิงพรรณนา ซึ่งได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนยี่สารมีระดับของการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในชุมชน ดังนี้ ในขั้นตอนการตัดสินใจประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ในขั้นตอนการดำเนินงานประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ในขั้นตอนการรักษาผลประโยชน์ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย และในขั้นตอนการประเมินผลประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งผลจากระดับการมีส่วนร่วมซึ่งอยู่ในระดับน้อยมีผลทำให้องค์กรชุมชนขาดความเข้มแข็ง ผลประโยชน์ที่ได้จากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในชุมชนยี่สารในปัจจุบันพบว่า ในด้านเศรษฐกิจพบว่ามีการพัฒนาการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นแต่ยังมีการกระจายรายได้ที่ไม่ทั่วถึง ในด้านสังคมพบว่า การจัดการการท่องเที่ยวทำให้เกิดการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์โบราณสถาน ประเพณีและวัฒนธรรม สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนประกอบไปด้วยปัจจัยภายใน ซึ่งได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบล วัฒนธรรมชุมชน และปัจจัยภายนอกซึ่งได้แก่นโยบายและแผนในการพัฒนาการมีส่วนร่วม รวมถึงความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอกชุมชน ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยคือควรมีการพัฒนาองค์กรชุมชนให้มีประสิทธิภาพทั้งในด้านบุคลากรและเงินทุนซึ่งจะทำให้การจัดการการท่องเที่ยวสามารถดำเนินการโดยชุมชนต่อไปได้อย่างยั่งยืน

กษมา เตรียมพิทักษ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนของชุมชนในการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามแนวคิด 7 Greens ทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับมากครั้งนี้ ด้านแหล่งท่องเที่ยวสีเขียวค่าเฉลี่ย

3.80 ด้านชุมชนสีเขียวค่าเฉลี่ย 3.78 ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมค่าเฉลี่ย 4.03 ด้านการบริการสีเขียวค่าเฉลี่ย 3.78 ด้านรูปแบบการเดินทางสีเขียวค่าเฉลี่ย 3.72 ด้านหัวใจสีเขียวค่าเฉลี่ย 3.71 ด้านกิจกรรมสีเขียวค่าเฉลี่ย 3.97

2. การเปรียบเทียบระดับการความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามแนวคิด 7 Greens ของผู้ตอบแบบสอบถามเพศชาย และเพศหญิง ทั้ง 7 ด้านแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยที่เพศหญิงมีระดับความต้องการมากกว่าทั้ง 7 ด้าน

3. สรุปการสัมภาษณ์ได้แนวทางในการพัฒนาและฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการดำเนินนโยบาย แผน และโครงการในการพัฒนาและฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ด้านประเพณี และด้านวิถีชีวิตชุมชน เพื่อเป็นการฟื้นฟูการท่องเที่ยวของอำเภอปายให้กลับมามีประสิทธิภาพดั้งเดิมหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต

กุลจิรา เสวตลักษณ์จินดา (2555) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 400 คนนั้นส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุต่ำกว่า 30 ปี สถานภาพสมรสแล้ว มีระดับการศึกษาคือปริญญาตรีและส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 20,000 บาท การมีส่วนร่วมต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนนั้นอยู่ที่ระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์สมมุติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้าน อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ในส่วนของเพศ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันไม่มีผลที่แตกต่างกันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ทัศนาวลัย ดันดิเอกรัตน์, นบ ศรีจันทร์ (2561) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมและการรับรู้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประชาชนในท้องถิ่น กรณีศึกษาเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรังการวิจัยนี้ศึกษาระดับการมีส่วนร่วม การรับรู้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประชาชน เป็นวิจัยแบบผสมผสาน ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชน ผู้นำชุมชน ภาครัฐ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประชาชนอยู่

ในระดับมากแต่ก่อนไประดับปานกลาง แสดงว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีไม่มากพอ ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมด้านทำนุบำรุงรักษา โดยประชาชนรับรู้ข้อมูลการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากเสียงตามสาย แต่รับรู้จากผู้นำชุมชนยังไม่มาก รับรู้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยว เพราะมีความผูกพันในพื้นที่ ควรเพิ่มการรับรู้ข่าวสารจากมัลติเมสส์ ผู้นำชุมชน และแนวทางการพัฒนาที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยวมากกว่าเดิม นำวิถีชีวิตมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน โครงการที่เพิ่มรายได้นอกฤดูกาลท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาสินค้าอาหารทะเลแปรรูป อบรมภาษา ข้อเสนอแนะควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลข่าวสาร ป้ายบอกเส้นทาง ห้องน้ำ การสร้างจิตสำนึก การเป็นเจ้าบ้านที่ดี พิพิธภัณฑสถานสัตว์ทะเล และเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้โดยชุมชนชายฝั่งเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเล ระบบนิเวศชายฝั่ง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การป้องกันภัยธรรมชาติ ทั้งนี้ควรให้ผู้นำชุมชน ภาครัฐ เข้ามารับผิดชอบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างเป็นรูปธรรมและจริงจังมากขึ้น

2.5.3 การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน

งานวิจัยต่างประเทศ

Lesego S. Sebele (2010) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลประโยชน์และความท้าทายด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผู้วิจัยกล่าวว่าผลกระทบของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยชุมชนนั้น เป็นสถานการณ์ที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งสองฝ่ายต้องเผชิญ โดยอ้างอิงกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าแม้จะมีการระบุถึงประโยชน์บางอย่างแล้ว แต่ก็ยังมีความท้าทายมากมาย เห็นได้ชัดว่าสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์มากขึ้นสำหรับคนในท้องถิ่นนั้นจำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์กับชาวชุมชนท้องถิ่นให้มากขึ้น โดยการสร้างความน่าเชื่อถือและการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้นจะช่วยให้มั่นใจได้ว่าการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจะเกิดขึ้นตามมา บทความนี้อ้างว่ากิจการที่ชุมชนกระทำอยู่หากดำเนินการอย่างเหมาะสมและมีการบริหารจัดการที่ดี สามารถส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเพิ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นได้โดยผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว

Andrea Giampiccoli and Janet Hayward Kalis (2012) ได้ศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนและวัฒนธรรมท้องถิ่น: กรณีศึกษาชาวท้องถิ่น MAMPONDO ในแอฟริกาผู้วิจัยกล่าวว่า การท่องเที่ยวที่มีการจัดการที่ดีนั้นสามารถบรรเทาความยากจนและช่วยในการพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้นได้ งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงวิธีการที่การท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น สามารถใช้เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาชุมชนที่ยากจนได้ MAMPONDO เป็นชุมชนที่มีความยากจนมาก ประชาชนไม่รู้หนังสือขาดสารอาหารและมีอัตราการว่างงานสูงงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชน การนำเสนอวัฒนธรรมท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยว ผลลัพธ์ที่ได้นั้นทำให้ชุมชนไม่ได้ถูกมองว่าเป็นเพียงแค่แหล่งท่องเที่ยวแต่ยังเป็นแหล่งข้อมูลเพื่อการศึกษาด้วยงานวิจัยยังกล่าวว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนไม่ใช่ยาครอบจักรวาลและไม่อาจถูกมองว่าเป็นทางออกเดียวที่จะช่วยให้ชุมชนที่ยากจนพัฒนาขึ้นได้ แต่ควรรวมอยู่ในส่วนหนึ่งของกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการพัฒนาชนบท บ่อยครั้งพบว่าการท่องเที่ยวนั้น มักจะตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ที่ซึ่งมีผู้คนที่มีความยากจนหรือด้อยโอกาสในด้านต่างๆ แต่มีวัฒนธรรมที่โดดเด่นและมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่น่าดึงดูดและการท่องเที่ยวโดยชุมชนก็เป็นกลยุทธ์หนึ่งของการทำมาหากินที่ทำให้ผู้คนในท้องถิ่นห่างไกลเหล่านั้นมีชีวิตที่ดีขึ้นได้ โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่โดดเด่นในชุมชน ถือได้ว่าเป็นด้านที่สำคัญต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สามารถนำไปต่อยอดยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาในด้านอื่นๆ โดยการจัดการนั้นต้องเกิดจากการส่งเสริมจากภายนอกโดยทำให้ความรู้ในการบริหารจัดการแล้วให้ชุมชนเกิดความต้องการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเอง

จึงสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างสร้างสรรค์สามารถบรรเทาความยากจนและส่งผลให้เกิดการพัฒนาในชุมชนที่ยากไร้ได้

งานวิจัยในประเทศ

สาลินี ทิพย์เพ็ง (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาชุมชนวิถีพุทธคลองแดน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลาผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนอนุรักษ์และจัดการการท่องเที่ยวด้วยการร่วมกันกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยกฎของชุมชนตามพันธะสัญญาชุมชน และต้องการได้รับการสนับสนุนจากภายนอก นอกจากนี้ยังพบว่าชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและมีแผนการพัฒนาพื้นที่ให้เป็น

แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยตระหนักถึงความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชนและชุมชนจะต้องการมีแนวทางในการพัฒนาด้วยการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในชุมชน ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงสุนทรียภาพ สังคม วัฒนธรรม และวัสดุที่ใช้ต้องสามารถคงเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมในท้องถิ่น รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับชุมชนอื่นๆ

สุดอนอม ตันเจริญ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนพบว่า ศักยภาพด้านองค์กรชุมชนและด้านการจัดการในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากที่สุด โดยเฉพาะการที่ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน ชุมชนสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้ และการมีกฎกติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบสำคัญของศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากที่สุด ส่วนการรับรู้และเรียนรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเรื่องการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือนมากที่สุด โดยเรียนรู้จากสื่อแผ่นพับที่ผู้วิจัยได้จัดทำและเผยแพร่โดยจัดกิจกรรมบริการวิชาการและแจกจ่ายไปยังผู้นำชุมชนและชุมชนทุกหมู่บ้านก่อนเก็บข้อมูลภาคสนาม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าในภาพรวมของการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ยั่งยืน กิจกรรมการท่องเที่ยวเที่ยวมีผลต่อรายได้ของชุมชน สังคมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนมากที่สุด

2.6 กรอบแนวคิด

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลาง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงนำมาประยุกต์ใช้ โดยมีกรอบแนวคิดและตัวแปรในการวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้

1. ตัวแปรต้น มี 1 ตัวแปร ได้แก่

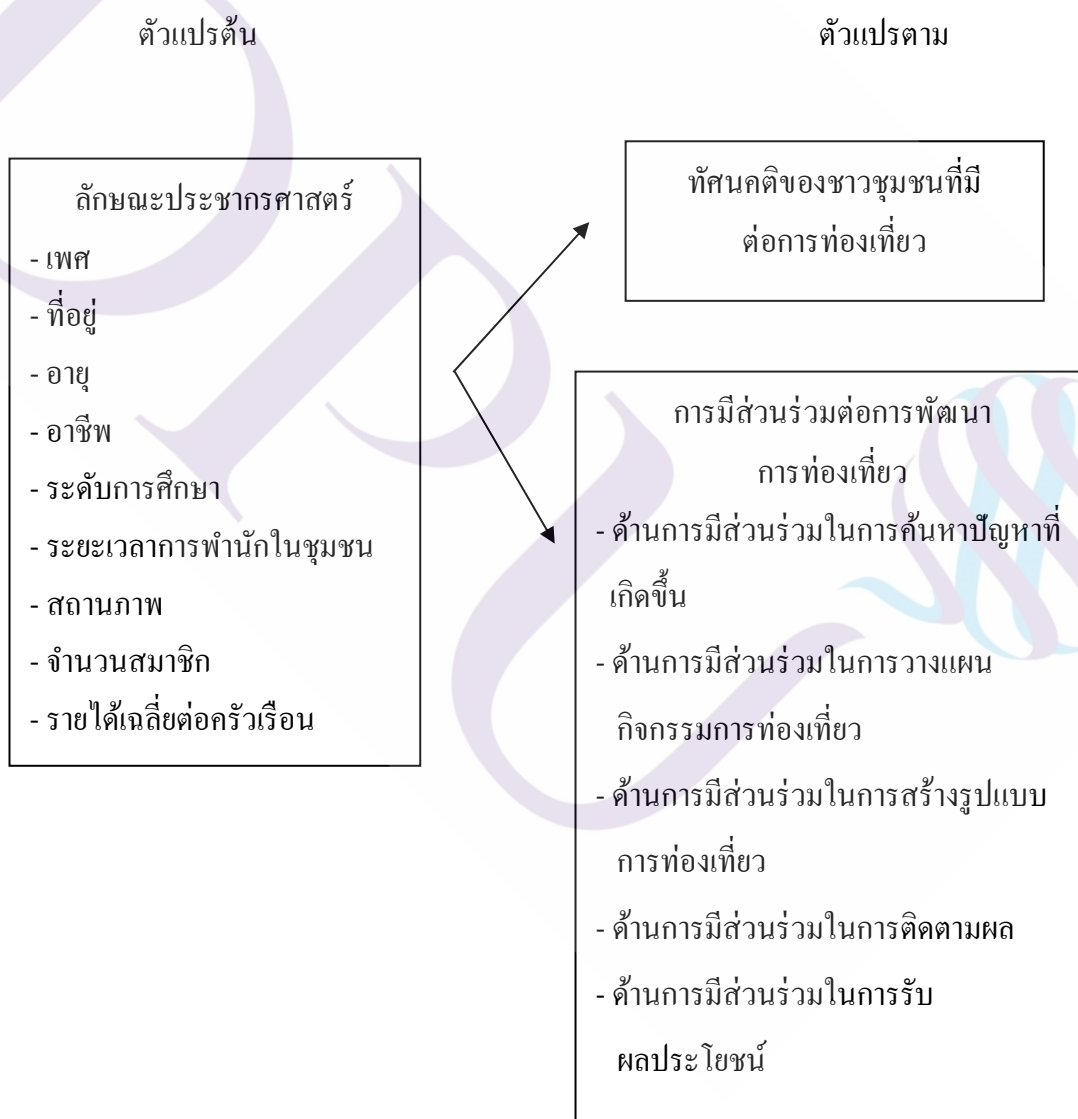
1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการ

พำนัก

2. ตัวแปรตาม มี 2 ตัวแปร ได้แก่

2.1 ทักษะคติต่อการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

2.2 การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้น ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผลและด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือ จำนวนครัวเรือนในชุมชนบ้านม่วงกลาง ตำบลม่วงกลาง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนองจำนวน 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านม่วงกลาง บ้านบางเบน บ้านสำนักและบ้านอ่าวเคยมีทั้งหมด 1,232 ครัวเรือน

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรบ้านม่วงกลาง ต.ม่วงกลาง อ.กะเปอร์ จ.ระนอง

หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน (หลัง)	จำนวนประชากร		
		ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลาง	152	159	143	302
หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน	265	472	501	973
หมู่ที่ 3 บ้านสำนัก	607	1,086	1,045	2,131
หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย	208	417	459	876
รวม	1,232	2,134	2,148	4,282

ที่มา: ทะเบียนราษฎรองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงกลาง, เมษายน 2562

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1. การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ จำนวนครัวเรือนในชุมชนบ้านม่วงกลวง ตำบลม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนองจำนวน 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านม่วงกลวง บ้านบางเบน บ้านสำนักและบ้านอ่าวเคย มีทั้งหมด 1,232 ครัวเรือนผู้วิจัยใช้ประชากรกลุ่มนี้เพื่อนำมากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (อัสวิน แสงพิกุล, 2556 น.156) ดังนี้

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนครัวเรือนจากทั้งหมด 4 หมู่บ้าน

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง (0.05)

การแทนค่าในสูตรเพื่อหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

$$n = \frac{1,232}{1 + 1,232(.05)^2}$$

$$n = 303 \quad \text{คน}$$

จากการคำนวณโดยใช้สูตรจึงพบว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องเก็บรวบรวมข้อมูลมีทั้งหมด 303 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่มจาก 4 หมู่บ้าน ตามสัดส่วนของจำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน จากนั้นคำนวณหาขนาดตัวอย่างจาก 4 หมู่บ้านให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามเกณฑ์ที่กำหนด (ณัฐริศตา ทรัพย์คงเจริญ, 2557 น.63) ด้วยการคำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\frac{\text{จำนวนครัวเรือนทั้งหมดในแต่ละหมู่บ้าน} \times \text{จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง}}{\text{จำนวนครัวเรือนทั้งหมดใน 4 หมู่บ้าน}}$$

การแทนค่าในสูตร(ยกตัวอย่างหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลาง)

$$\frac{152 \times 303}{1,232} = 37.38 \text{ คน}$$

ตารางที่ 3.2 แสดงสัดส่วนจำนวนประชากรแต่ละหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	ประชากร(หลัง)	จำนวนตัวอย่าง
หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลาง	152	37.38
หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน	265	65.17
หมู่ที่ 3 บ้านสำนัก	607	149.28
หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย	208	51.15
รวม	1,232	302.98

จากการคำนวณโดยใช้สูตรจึงพบว่าเมื่อนำประชากรทั้ง 4 หมู่บ้านรวมกันจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 302.98 $\square$ 303 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ศึกษาวิจัย

3.2.1 เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ศาสนา ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน สถานภาพ จำนวนสมาชิก และรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจเช็ครายการ (Check list) มีคำถามรวมทั้งหมด 10 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วงกลวง อำเภอเกาะเปอรัง จังหวัดระนอง โดยใช้ Rating Scale 5 ระดับ (เอกณรงค์ วรรสีหะ, 2555 น.233) มีคำถามรวมทั้งหมด 13 ข้อ และมีเกณฑ์การให้คะแนนระดับทัศนคติ ดังนี้

ระดับทัศนคติ	ค่าประเมิน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
เฉยๆ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วงกลวง อำเภอเกาะเปอรัง จังหวัดระนองในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้น
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยว
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยว
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผล
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

โดยใช้ Rating Scale 5 ระดับ (เอกณรงค์ วรรสีหะ, 2555 น.233) มีคำถามรวมทั้งหมด 27 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนระดับการมีส่วนร่วม ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วม	ค่าประเมิน
มีส่วนร่วมมากที่สุด	5
มีส่วนร่วมมาก	4
ปานกลาง	3

มีส่วนร่วมน้อย	2
ไม่มีส่วนร่วม	1

3.2.2 เกณฑ์การวัดระดับ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยการนำผลคะแนนที่ได้มาหาพิสัยของคะแนนเฉลี่ย โดยมีวิธีคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น (ธรา สุขศิริ, 2559, น. 46) ดังนี้

$$\text{สูตร} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปรผลระดับทัศนคติ (ธรา สุขศิริ, 2559, น. 46) และระดับการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง มีช่วงคะแนนและความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1.00 – 1.79 หมายถึง	มีทัศนคติ/มีส่วนร่วม ในระดับน้อยที่สุด
1.80 – 2.59 หมายถึง	มีทัศนคติ/มีส่วนร่วมในระดับน้อย
2.60 – 3.39 หมายถึง	มีทัศนคติ/มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
3.40 – 4.19 หมายถึง	มีทัศนคติ/มีส่วนร่วมในระดับมาก
4.20 – 5.00 หมายถึง	มีทัศนคติ/มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลสำหรับทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่งข้อมูลดังนี้

3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงใน 4 หมู่บ้าน คือ บ้านม่วงกลวง บ้านบางเบน บ้านสำนัก และบ้านอ่าวเคย จำนวน 303 หลัง ซึ่งในข้อมูลส่วนนี้ประกอบไปด้วย

1. ข้อมูลด้านลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ศาสนา ระดับการศึกษา ระยะเวลาการพำนัก สถานภาพ จำนวนสมาชิก และรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน

2. ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติมีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

3. ข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ดังนี้ 1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้น 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยว 3. ด้านการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยว 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผล และ 5. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาจากงานวิจัย เอกสาร และบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

3.4 การจัดทำข้อมูล

3.4.1 เริ่มจากการนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องไปสอบถามชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง 1 ใน 4 หมู่บ้านที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

3.4.2 นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงใน 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านม่วงกลวง บ้านบางเบน บ้านสำนัก และบ้านอ่าวเคย จำนวน 303 หลังแล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

3.4.3 ทำการบันทึกข้อมูลลงเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อหาค่าสถิติและทดสอบสมมุติฐาน

3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Exploratory factor analysis) กระบวนการวิเคราะห์องค์ประกอบถือกำเนิดขึ้นมาในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 โดยSpearman (1904) แต่การวิเคราะห์องค์ประกอบในสมัยนั้นยังเป็นวิธีที่ยังยากรูปแบบในการวิเคราะห์องค์ประกอบมี 2 ประการคือ 1. เพื่อสำรวจหรือค้นหาตัวแปรแฝงที่ซ่อนอยู่ภายใต้ตัวแปรที่สังเกตได้หรือวัดได้เรียกว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) 2. เพื่อพิสูจน์ตรวจสอบหรือยืนยันทฤษฎีที่ผู้อื่นค้นพบเรียกว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis:

CFA) ขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) มีขั้นตอนต่างๆที่สำคัญ 4 ขั้นตอน (บุญ อ้อม โฉมทิ, 2556) ดังนี้คือ

1. การสร้างเมตริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่ของตัวแปรทุกตัว (Correlation Matrix) การสร้างเมตริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่ของตัวแปรทุกตัวเป็นขั้นตอนแรกของการวิเคราะห์ปัจจัยที่จะดำเนินการหาความสัมพันธ์ในรูปแบบเส้นตรงโดยวิธีของ Pearson Correlation ระหว่างตัวแปรทุกคู่ที่ต้องการนำมาจัดกลุ่มซึ่งจะอยู่ในรูปของ Correlation

2. การสกัดปัจจัย (Factor Extraction) การสกัดปัจจัยคือการหาจำนวน Factor ที่สามารถใช้ตัวแปรทั้งหมดทุกตัวได้วิธีการสกัดปัจจัยมีหลายวิธีดังนั้นจะต้องตัดสินใจเลือกใช้วิธีการสกัดปัจจัยใดเพราะแต่ละวิธีจะให้ผลแตกต่างกันโดยวิธีการสกัดปัจจัยแบ่งออกเป็น 2 วิธีใหญ่ๆ คือ

2.1 วิธีองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) วิธีนี้อาศัยหลักความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรที่ใช้เป็นข้อมูลองค์ประกอบหลักตัวแปรคือการผสมเชิงเส้นตรง (Linear Combination) ของตัวแปรที่อธิบายการผันแปรของข้อมูลได้มากที่สุด

2.2 วิธีองค์ประกอบร่วม (Common Factor Analysis : CFA) วิธีนี้สามารถแบ่งได้เป็น 5 วิธีดังนี้คือวิธีกำลังสองน้อยที่สุดไม่ปรับน้ำหนัก (Unweighted Least Square) วิธีกำลังสองน้อยที่สุดทั่วไป (Generalized Least Square : ULS) วิธีความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood Method : ML) วิธีอัลฟา (Alpha Method) และวิธีเงา (Image Method)

3. การหมุนแกนปัจจัย (Factor Rotation) เป็นขั้นตอนที่จะดำเนินการแยกตัวแปรให้เห็นเด่นชัดว่าตัวแปรหนึ่งๆควรจะจัดอยู่ในกลุ่มหรือในปัจจัยใดเนื่องจากการสกัดปัจจัยจะได้ปัจจัยหลายปัจจัยการหมุนแกนจึงจะเป็นวิธีการที่จะทำให้สมาชิกของแต่ละตัวแปรในปัจจัยหนึ่งๆชัดเจนขึ้นวิธีการหมุนแกนปัจจัยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 วิธีใหญ่ๆคือ

วิธีที่ 1 การหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal) เป็นวิธีการหมุนแกนแบบที่ให้แกนของปัจจัยหมุนจากตำแหน่งเดิมในลักษณะตั้งฉากกันตลอดเวลาที่มีการหมุนแกนเรียกว่าเป็นการหมุนแกนแบบที่ปัจจัยแต่ละปัจจัยไม่มีความสัมพันธ์กันเลยวิธีการหมุนแกนแบบมุมฉากสามารถจำแนกได้ 3 วิธีย่อยๆดังนี้

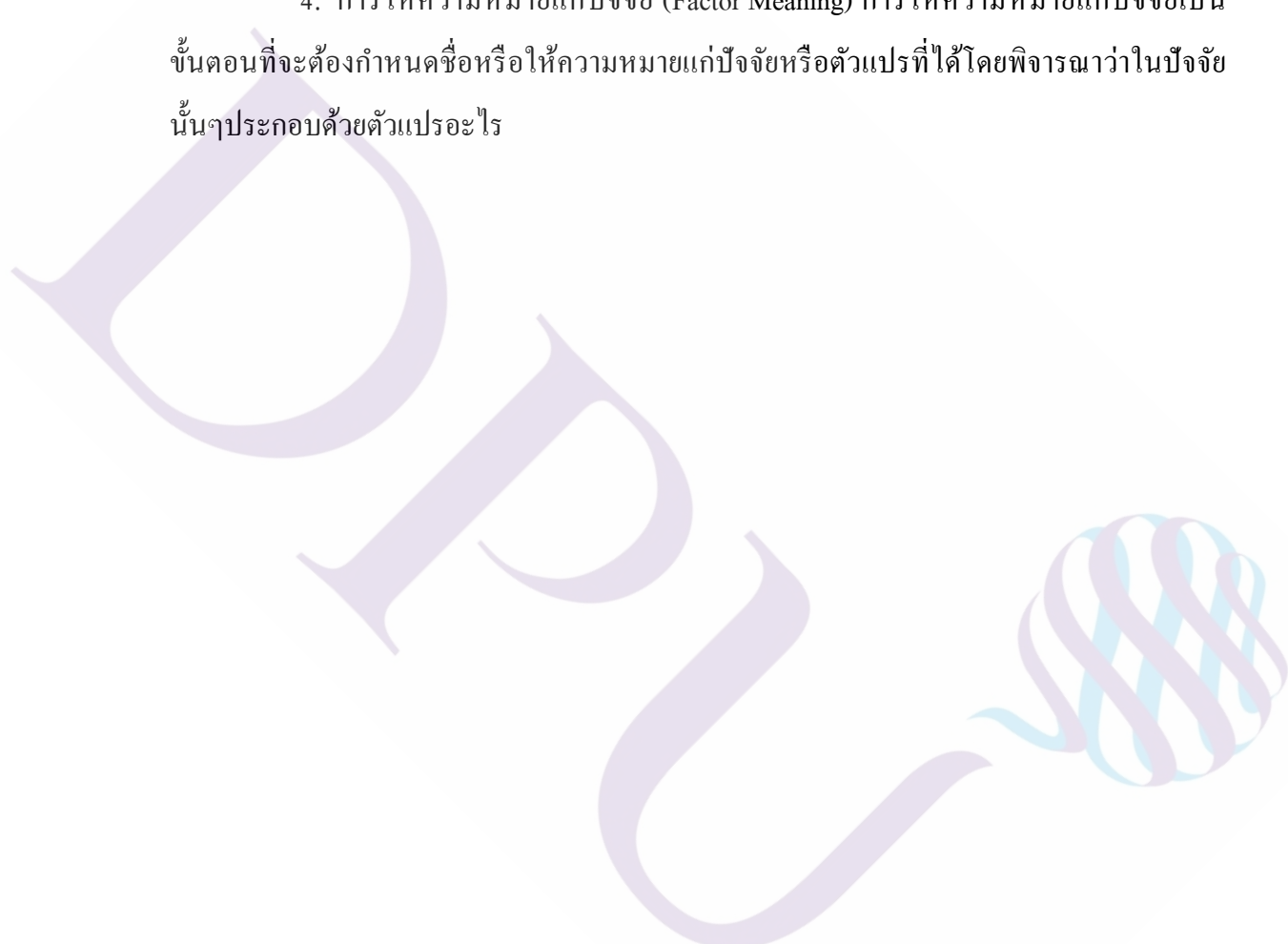
แบบวาริแมกซ์ (Varimax)

แบบอควาแมกซ์ (Equamax)

แบบควอดติแมกซ์ (Quartimax)

วิธีที่ 2 การหมุนแกนแบบมุมแหลม (Oblique Rotation) เป็นวิธีการหมุนแกนแบบที่ให้แกนของปัจจัยหมุนจากตำแหน่งเดิมในลักษณะเป็นมุมแหลมและไม่ตั้งฉากกันตลอดเวลาที่มีการหมุนแกน

4. การให้ความหมายแก่ปัจจัย (Factor Meaning) การให้ความหมายแก่ปัจจัยเป็นขั้นตอนที่จะต้องกำหนดชื่อหรือให้ความหมายแก่ปัจจัยหรือตัวแปรที่ได้โดยพิจารณาว่าในปัจจัยนั้นๆประกอบด้วยตัวแปรอะไร

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องการศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาวมุขชนบ้านม่วงกลวงอำเภอเกาะเปอร์จังหวัดระนอง ครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 303 หลัง ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ข้อ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของชาวมุขชนบ้านม่วงกลวง อำเภอเกาะเปอร์ จังหวัดระนอง
3. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของชาวมุขชนบ้านม่วงกลวงที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วงกลวง อำเภอเกาะเปอร์ จังหวัดระนอง
4. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศอายุ อาชีพ ศาสนา ระดับการศึกษา ระยะเวลาการพำนักในชุมชน สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน และรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน

(n = 303)

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

(n = 303)

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	121	39.93
หญิง	182	60.07
รวม	303	100.00
2. อายุ		
20 – 30 ปี	51	16.83
31 – 40 ปี	109	35.97
41 – 50 ปี	75	24.75
51 – 60 ปี	53	17.49
61 ปีขึ้นไป	15	4.95
รวม	303	100.00
3. อาชีพ		
ประมง	90	29.70
ค้าขาย	72	23.76
เกษตรกร/เลี้ยงสัตว์	14	4.62
รับจ้าง	120	39.60
รับราชการ	7	2.31
รวม	303	100.00
4. ศาสนา		
อิสลาม	296	97.69
พุทธ	7	2.31
รวม	303	100.00
5. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	111	36.63
มัธยมศึกษาตอนต้น	84	27.72

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

(n = 303)

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนปลาย	86	28.38
ปริญญาตรี	22	7.26
รวม	303	100.00
6. ระยะเวลาการพำนักอยู่ในชุมชน		
10 ปีหรือต่ำกว่า	22	7.26
11 – 20 ปี	60	19.80
21 – 30 ปี	70	23.10
31 ปีขึ้นไป	151	49.83
รวม	303	100.00
7. สถานภาพการสมรส		
โสด	40	13.20
แต่งงานแล้ว	241	79.54
หย่าร้าง	15	4.95
แยกกันอยู่	7	2.31
รวม	303	100.00
8. จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน		
1 คน	6	1.98
2 - 3 คน	100	33.00
4 - 5 คน	144	47.52
6 คนขึ้นไป	53	17.49
รวม	303	100.00
9. รายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	24	7.92
5,000 – 10,000 บาท	139	45.87

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

(n = 303)

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
10,001 – 20,000 บาท	109	35.97
20,001 – 30,000 บาท	26	8.58
มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	5	1.65
รวม	303	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 303 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 182 คนคิดเป็นร้อยละ 60.07 เป็นเพศชาย จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 39.93 ด้านอายุ ส่วนใหญ่มีอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 35.97 รองลงมาคือ อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 75 คิด เป็นร้อยละ 24.75 ช่วงอายุ 51 – 60 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 17.49 ช่วงอายุ 20 – 30 ปี จำนวน 51 คิดเป็นร้อยละ 16.83 ช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.95 ด้านอาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 39.60 รองลงมาคือ อาชีพประมง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 อาชีพค้าขาย จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 23.76 อาชีพเกษตรกร/เลี้ยงสัตว์ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.62 อาชีพรับราชการ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.31 ด้านศาสนาส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 97.69 รองลงมาคือ ศาสนาพุทธ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.31 ด้านระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบ การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 36.63 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 28.38 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 84 คน คิดเป็น ร้อยละ 27.72 ระดับปริญญาตรี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 7.26 ด้านระยะเวลาในการพำนักส่วน ใหญ่มีระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไป จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 49.83 รองลงมาคือ ระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 21 – 30 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 23.10 ระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 11 – 20 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 19.80 ระยะเวลาใน การพำนักอยู่ในชุมชน 10 ปี หรือต่ำกว่า จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 7.26 ด้านสถานภาพส่วน

ใหญ่สถานภาพแต่งงานแล้ว จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 79.54 รองลงมาคือ สถานภาพโสด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 13.20 สถานภาพหย่าร้าง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.95 สถานภาพแยกกันอยู่ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.31 ด้านจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน จำนวน 4 - 5 คน จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 47.52 รองลงมาคือ จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนจำนวน 2 - 3 คน จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนจำนวน 6 คนขึ้นไป จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 17.49 จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนจำนวน 1 คน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.98 ด้านรายได้เฉลี่ยส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนอยู่ที่ 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 45.87 รองลงมาคือ มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 35.97 รายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนอยู่ที่ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 8.58 มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนอยู่ที่ ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 7.92 มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.65

4.2 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของชาวมุขชนบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ระดับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของชาวมุขชนบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง ในรูปแบบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5 ระดับ โดยมีการกำหนดเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1.00 – 1.79 หมายถึง	มีทัศนคติเห็นด้วยน้อยที่สุด
1.80 – 2.59 หมายถึง	มีทัศนคติเห็นด้วยในระดับน้อย
2.60 – 3.39 หมายถึง	มีทัศนคติเห็นด้วยในระดับปานกลาง
3.40 – 4.19 หมายถึง	มีทัศนคติเห็นด้วยในระดับมาก

4.20 – 5.00 หมายถึง มีทัศนคติเห็นด้วยในระดับมากที่สุด
จากการวิเคราะห์ระดับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอ
กะเปอร์ จังหวัดระนอง ได้ผลการวิเคราะห์ตามที่ปรากฏในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

(n = 303)

ที่	ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของชุมชน	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับทัศนคติ
1	การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้แก่คนส่วนใหญ่ในชุมชน	3.71	1.116	เห็นด้วยมาก
2	การท่องเที่ยวทำให้ชาวชุมชนช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อม	3.73	0.987	เห็นด้วยมาก
3	การท่องเที่ยวทำให้การดำเนินชีวิตในชุมชนสะดวกขึ้น	3.72	0.989	เห็นด้วยมาก
4	การท่องเที่ยวช่วยทำให้ชาวชุมชนไม่ย้ายถิ่นออกไปหางานทำที่อื่น	3.69	1.172	เห็นด้วยมาก
5	การท่องเที่ยวช่วยให้ชาวชุมชนยังคงอาชีพเดิมที่เคยทำ	3.78	0.970	เห็นด้วยมาก
6	ชุมชนของท่านมีสิ่งที่น่าสนใจควรค่าแก่การมาสัมผัส	3.87	1.062	เห็นด้วยมาก
7	ท่านอยากจะเชิญชวนให้คนภายนอกมาท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน	4.01	1.021	เห็นด้วยมาก
8	การท่องเที่ยวช่วยให้เกิดรายได้จากการขายสินค้า การเกษตรแก่นักท่องเที่ยวโดยตรง	3.74	1.053	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

(n = 303)

ที่	ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของชุมชน	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับทัศนคติ
9	การท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านมีรายได้จากการทำของฝากประเภทอาหารจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว เช่น เม็ดมะม่วงหิมพานต์ กะปิ และปลาเค็ม	3.67	1.014	เห็นด้วยมาก
10	การท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านรู้จักการพัฒนาที่พักหลายรูปแบบแก่นักท่องเที่ยว	3.71	1.003	เห็นด้วยมาก
11	การท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านเกิดความรู้ในการผลิตสินค้าใหม่ๆเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว	3.68	1.013	เห็นด้วยมาก
12	กิจกรรมการดำน้ำดูปะการังเป็นกิจกรรมที่มีชื่อเสียงของชุมชน	3.88	1.011	เห็นด้วยมาก
13	ป่าชายเลนเป็นทรัพยากรที่ชาวชุมชนต้องช่วยกันรักษา	4.15	0.993	เห็นด้วยมาก
Cronbach's Alpha Reliability				.948

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์พบว่า ระดับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.95 โดย 3 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ป่าชายเลนเป็นทรัพยากรที่ชาวชุมชนต้องช่วยกันรักษาร้อยละ 4.15 รองลงมา คือ อยากจะเชิญชวนให้คนภายนอกมาท่องเที่ยวในชุมชนของท่านร้อยละ 4.01 และชุมชนมีสิ่งที่น่าสนใจควรค่าแก่การมาสัมผัสร้อยละ 3.87 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของชาวชุมชนทั้ง 4 หมู่บ้าน

ทัศนคติต่อการ ท่องเที่ยว ของชาวชุมชน	ชาวชุมชนทั้ง 4 หมู่บ้าน			
	หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4
	บ้านม่วงกลวง	บ้านบางเบน	บ้านสำนัก	บ้านอ่าวเคย
	4.49	3.78	3.99	3.67
ความหมาย	ดีมาก	ดี	ดี	ดี

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงทั้ง 4 หมู่บ้าน เมื่อพิจารณาตามหมู่ที่ชาวบ้านอาศัยอยู่ พบว่า หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง มีระดับอยู่ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.49 รองลงมาคือ หมู่ที่ 3 บ้านสำนัก มีระดับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 3.99 หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน มีระดับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 3.78 และหมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย มีระดับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 3.67 ตามลำดับ

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

ในส่วนสมมติฐานข้อที่ 1 นี้มีตัวแปรต้น คือ ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ ที่อยู่อาศัย อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการพำนัก สถานภาพ จำนวนสมาชิก และรายได้เฉลี่ย ตัวแปรตาม คือ ทัศนคติต่อการท่องเที่ยว

สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติ ได้ดังนี้

H_0 : ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีปัจจัยด้านประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน

H_1 : ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีปัจจัยด้านประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้สถิติ Independent Sample t-test และสถิติของการทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ค่าน้อยกว่า 0.05 และถ้าปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) จะยอมรับสมมติฐานรอง (H_1)

ทั้งนี้ในส่วนของการวิเคราะห์สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการทดสอบสมมติฐานดังตารางที่ 4.4 – 4.8

ตารางที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงจำแนกตามปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์		ทัศนคติต่อการท่องเที่ยว				
		$\bar{X}$	SD	t	Sig.	ผลทดสอบ
เพศ	ชาย	3.9421	1.10527	.117	.907	ไม่แตกต่าง
	หญิง	3.9560	.95086			
ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์		$\bar{X}$	SD	F	Sig.	ผลทดสอบ
ชุมชน	หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง	4.4865	.69208	5.639	.001	แตกต่าง
	หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน	3.7846	.92690			
	หมู่ที่ 3 บ้านสำนัก	3.9866	1.15657			
	หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย	3.6731	.67798			
อายุ	20 – 30 ปี	4.0196	.98975	.453	.770	ไม่แตกต่าง
	31 – 40 ปี	3.8991	1.05361			
	41 – 50 ปี	4.0133	1.07167			
	51 – 60 ปี	3.8491	.90716			
	61 ปีขึ้นไป	4.1333	.91548			

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์		ทัศนคติต่อการท่องเที่ยว				
		$\bar{X}$	SD	t	Sig.	ผลทดสอบ
อาชีพ	ประมง	3.7444	1.20450	1.673	.156	ไม่แตกต่าง
	ค้าขาย	4.0278	.99254			
	เกษตรกร/เลี้ยงสัตว์	3.7857	.89258			
	รับจ้าง	4.0583	.87251			
	รับราชการ	4.2857	.75593			
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	3.8559	1.04313	2.405	.067	ไม่แตกต่าง
	มัธยมศึกษาตอนต้น	3.8810	1.07999			
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	4.0116	.93926			
	ปริญญาตรี	4.4545	.73855			
ระยะเวลาในการพำนักในชุมชน	น้อยกว่า 10 ปี	3.0909	1.23091	12.767	.000	แตกต่าง
	11 – 20 ปี	3.6667	1.12997			
	21 – 30 ปี	3.8286	.94748			
	31 ปีขึ้นไป	4.2450	.84037			
สถานภาพการสมรส	โสด	4.3250	.91672	3.029	.030	แตกต่าง
	แต่งงานแล้ว	3.9129	.98989			
	หย่าร้าง	3.8667	1.18723			
	แยกกันอยู่	3.2857	1.49603			
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	1 คน	4.0000	1.26491	.146	.932	ไม่แตกต่าง
	2 - 3 คน	3.9300	1.15693			
	4 - 5 คน	3.9861	.83613			
	6 คนขึ้นไป	3.8868	1.15460			

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์		ทัศนคติต่อการท่องเที่ยว				
		$\bar{X}$	SD	F	Sig.	ผลทดสอบ
รายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.5833	1.05981	3.003	.019	แตกต่าง
	5,000 – 10,000 บาท	3.8129	1.02553			
	10,001 – 20,000 บาท	4.1193	.94010			
	20,001 – 30,000 บาท	4.2308	1.10662			
	มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	4.4000	.54772			

หมายเหตุ. *ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) มีค่าน้อยกว่า 0.05

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ T-test และ F-test (ANOVA) ของปัจจัยด้านประชากรศาสตร์กับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลางผลการวิเคราะห์พบว่า เพศ มีค่า Sig. เท่ากับ .907 อายุ มีค่า Sig. เท่ากับ .770 อาชีพมีค่า Sig. เท่ากับ .156 ระดับการศึกษามีค่า Sig. เท่ากับ .067 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีค่า Sig. เท่ากับ .932 ซึ่งมีความมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐาน (H_0) หมายความว่า ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มี เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกัน จะมีระดับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ชุมชนมีค่า Sig. เท่ากับ .001 ระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน มีค่า Sig. เท่ากับ .000 สถานภาพการสมรสมีค่า Sig. เท่ากับ .030 รายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนมีค่า Sig. เท่ากับ .019 ซึ่งมีความน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐาน (H_1) หมายความว่า ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนที่แตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวแตกต่างกันดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้สถิติ LSD ซึ่งได้ผลลัพธ์ดังตารางที่ 4.5 - 4.8

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของทัศนคติต่อการท่องเที่ยวโดยการเทียบเป็นรายคู่กับชุมชนของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง

ชุมชน	$\bar{X}$	หมู่ที่ 1 บ้าน ม่วงกลวง	หมู่ที่ 2 บ้าน บางเบน	หมู่ที่ 3 บ้าน สำนัก	หมู่ที่ 4 บ้าน อ่าวเคย
หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง	4.4865	-	.70187*	.49991*	.81341*
หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน	3.7846	-	-	-.20196	.11154
หมู่ที่ 3 บ้านสำนัก	3.9866	-	-	-	.31350
หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย	3.6731	-	-	-	-

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างชุมชนที่แตกต่างกัน กับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมี 3 คู่ที่แตกต่างกันได้แก่คู่ที่ 1 คู่ของหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง ($\bar{X} = 4.4865$) กับหมู่ที่ 2 บ้านบางเบน ($\bar{X} = 3.7846$) กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 1 มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวมากกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 2 โดยผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ .70187* ส่วนคู่ที่ 2 คือ คู่ของหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง ($\bar{X} = 4.4865$) กับหมู่ที่ 3 บ้านสำนัก ($\bar{X} = 3.9866$) กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวมากกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 3 โดยผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ .49991* และคู่ที่ 3 คือ คู่ของหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง ($\bar{X} = 4.4865$) กับหมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย ($\bar{X} = 3.6731$) กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 1 มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวมากกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ .81341*

ตารางที่ 4.6 แสดงผลของการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของทัศนคติต่อการท่องเที่ยวโดยการเทียบเป็นรายคู่กับระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง

ระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 10 ปี	11 – 20 ปี	21 – 30 ปี	31 ปีขึ้นไป
น้อยกว่า 10 ปี	3.0909	-	-.57576	-.73766*	-1.15412*
11 – 20 ปี	3.6667	-	-	-.16190	-.57837*
21 – 30 ปี	3.8286	-	-	-	-.41646*
31 ปีขึ้นไป	4.2450	-	-	-	-

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนที่แตกต่างกัน กับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมี 4 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ของระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 10 ปี ($\bar{x} = 3.0909$) กับระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 21 – 30 ปี ($\bar{x} = 3.8286$) กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 10 ปี มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวน้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 21 – 30 ปี โดยผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ $-.73766^*$ คู่ที่ 2 คือ คู่ของระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 10 ปี ($\bar{x} = 3.0909$) กับระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.2450$) กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 10 ปี มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวต่ำกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไป มีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ -1.15412^* ส่วนคู่ที่ 3 คือ คู่ของระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 11 – 20 ปี ($\bar{x} = 3.6667$) กับระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.2450$) กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 11 – 20 ปี มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวต่ำกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไป มีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ $-.57837^*$ และคู่ที่สี่ คือ คู่ของระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 21 – 30 ปี ($\bar{x} = 3.8286$) กับระยะเวลาในการ

พำนักอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.2450$) กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 21 – 30 ปี มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวน้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไป มีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ $-.41646^*$

ตารางที่ 4.7 แสดงผลของการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของทัศนคติต่อการท่องเที่ยวโดยการเทียบเป็นรายคู่กับสถานภาพการสมรสของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง

สถานภาพการสมรส	$\bar{X}$	โสด	แต่งงานแล้ว	หย่าร้าง	แยกกันอยู่
โสด	4.3250	-	.41214*	.45833	1.03929*
แต่งงานแล้ว	3.9129	-	-	.04620	.62715
หย่าร้าง	3.8667	-	-	-	.58095
แยกกันอยู่	3.2857	-	-	-	-

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างสถานภาพการสมรสของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่แตกต่างกัน กับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 2 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ที่ 1 สถานภาพโสด ($\bar{X} = 4.3250$) กับสถานภาพแต่งงานแล้ว ($\bar{X} = 3.9129$) กล่าวคือชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีสถานภาพโสดมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในระดับมากกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีสถานภาพแต่งงานแล้ว โดยผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ $.41214^*$ และคู่ที่ 2 คือ คู่ของสถานภาพโสด ($\bar{X} = 4.3250$) กับสถานภาพแยกกันอยู่ ($\bar{X} = 3.2857$) กล่าวคือชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีสถานภาพโสดมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในระดับมากกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีสถานภาพแยกกันอยู่ มีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.03929^*

ตารางที่ 4.8 แสดงผลของการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของทัศนคติต่อการท่องเที่ยวโดยการเทียบเป็นรายคู่กับรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง

รายได้เฉลี่ย ทั้ง ครอบครัว ต่อเดือน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,000 – 10,000 บาท	10,001 – 20,000 บาท	20,001 – 30,000 บาท	มากกว่า 30,000 บาท ขึ้นไป
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.5833	-	-.22962	-.53593*	-.64744*	-.81667
5,000 – 10,000 บาท	3.8129	-	-	-.30632*	-.41782	-.58705
10,001 – 20,000 บาท	4.1193	-	-	-	-.11150	-.28073
20,001 – 30,000 บาท	4.2308	-	-	-	-	-.16923
มากกว่า 30,000 บาท ขึ้นไป	4.4000	-	-	-	-	-

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่แตกต่างกัน กับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมี 3 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ที่ 1 คู่ของรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ($\bar{x} = 3.5833$) กับรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท ($\bar{x} = 4.1193$) กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาทมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวน้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัว

ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท โดยผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ -0.53593^* คู่ที่ 2 คือ คู่ของรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ($\bar{X} = 3.5833$) กับรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท ($\bar{X} = 4.2308$) กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวน้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท มีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ -0.64744^* และคู่ที่ 3 คือ คู่ของรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท ($\bar{X} = 3.8129$) กับรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท ($\bar{X} = 4.1193$) กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวน้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท มีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ -0.30632^*

4.4 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วงกลาง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วงกลาง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง ในรูปแบบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5 ระดับ โดยมีการกำหนดเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1.00 – 1.79 หมายถึง	มีส่วนร่วม ในระดับน้อยที่สุด
1.80 – 2.59 หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับน้อย
2.60 – 3.39 หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
3.40 – 4.19 หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับมาก
4.20 – 5.00 หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

จากการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านม่วงกลาง ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วงกลาง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง แล้วได้ผลการวิจัยตามที่ปรากฏในตารางที่

ตารางที่ 4.9 ระดับการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

(n = 303)

ที่	การมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับการมีส่วนร่วม
1	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว	2.98	1.001	ปานกลาง
2	ท่านเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติภายในชุมชน	3.10	1.046	ปานกลาง
3	ท่านร่วมประชุมเรื่องปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน	3.09	1.102	ปานกลาง
4	ท่านร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหานักท่องเที่ยวแออัด	2.76	1.062	ปานกลาง
5	ท่านร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม	2.99	1.158	ปานกลาง
6	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมท่องเที่ยวปลอดรถจักรยานยนต์	2.98	1.338	ปานกลาง
7	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมการเลี้ยงปูน้ำจืดและกระชังปลา	2.78	1.301	ปานกลาง
8	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมค่าน้ำเกาะค้างคาว หมู่เกาะกำ เกาะญี่ปุ่น	3.00	1.258	ปานกลาง
9	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมปลูกป่าชายเลน	3.41	1.185	มาก
10	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั่งเรือรอบอ่าวกะเปอร์	2.74	1.306	ปานกลาง
11	ท่านมีส่วนร่วมในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน	2.81	1.252	ปานกลาง

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

(n = 303)

ที่	การมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว บ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ การมี ส่วนร่วม
12	ท่านเข้าร่วมการอบรมเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จากหน่วยงานรัฐและเอกชน	2.92	1.187	ปานกลาง
13	ท่านมีบทบาทในการนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวอย่าง ใดอย่างหนึ่ง	2.96	1.259	ปานกลาง
14	ท่านช่วยจัดการการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์ ธรรมชาติ	3.17	1.259	ปานกลาง
15	ท่านสร้างสินค้าที่ทำจากวัตถุดิบของชุมชนแก่ นักท่องเที่ยว	2.90	1.301	ปานกลาง
16	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลกิจกรรมการ ท่องเที่ยวในชุมชน	2.64	1.109	ปานกลาง
17	ท่านร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำกลุ่ม วิสาหกิจในชุมชน	2.63	1.077	ปานกลาง
18	ท่านรับทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นใน กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน	2.80	1.081	ปานกลาง
19	ท่านมีส่วนร่วมในการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของ ชุมชน	2.41	1.214	น้อย
20	ท่านมีส่วนร่วมในการรับฟังข้อร้องเรียนหรือ ปัญหาของนักท่องเที่ยว	2.73	1.175	ปานกลาง
21	ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของนักท่องเที่ยว	2.76	1.241	ปานกลาง
22	ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอื่นๆของสมาชิก ในชุมชน	2.87	1.194	ปานกลาง
23	ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามา	3.10	1.268	ปานกลาง
24	ท่านได้ศึกษาเรียนรู้การประกอบอาชีพ	2.90	1.231	ปานกลาง

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

(n = 303)

ที่	การมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว บ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ การมีส่วนร่วม
25	ชุมชนของท่านมีระบบสาธารณูปโภคเพิ่มมากขึ้น เช่นถนนไฟฟ้าประปา	3.04	1.201	ปานกลาง
26	ท่านได้ใช้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคที่ พัฒนาขึ้น	2.94	1.162	ปานกลาง
27	ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายสินค้าหรือบริการ แก่นักท่องเที่ยว	2.95	1.270	ปานกลาง
Cronbach's Alpha Reliability				.978

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง นั้นมีระดับการมีส่วนร่วมปานกลางคิดเป็นร้อยละ 2.85 โดยมีประเด็นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมปลูกป่าชายเลนอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมากคิดเป็นร้อยละ 3.41 และประเด็นการมีส่วนร่วมในการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของชุมชนอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมน้อยคิดเป็นร้อยละ 2.41

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงทั้ง 4 หมู่บ้าน

การมีส่วนร่วมต่อ การพัฒนา การท่องเที่ยว	ชาวชุมชนทั้ง 4 หมู่บ้าน			
	หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4
	บ้านม่วงกลวง	บ้านบางเบน	บ้านสำนัก	บ้านอ่าวเคย
	3.62	2.78	2.84	2.44

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมต่อ การพัฒนา การท่องเที่ยว	ชาวชุมชนทั้ง 4 หมู่บ้าน			
	หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง	หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน	หมู่ที่ 3 บ้านสำนัก	หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย
ความหมาย	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์พบว่าค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงทั้ง 4 หมู่บ้านเมื่อพิจารณาตามหมู่ที่ชาวบ้านอาศัยอยู่ พบว่า หมู่ที่ 1 มีระดับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 3.62 รองลงมาคือ หมู่ที่ 3 มีระดับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 2.84 หมู่ที่ 2 มีระดับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 2.78 และหมู่ที่ 4 มีระดับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.44 ตามลำดับ

4.5 ตารางการวิเคราะห์ปัจจัย Factor Analysis

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมทั้ง 27 ปัจจัย ด้วยสถิติ Factor Analysis นั้น ได้ผลลัพธ์ดังตารางที่ 4.11 – 4.12

ตารางที่ 4.11 แสดงการวัดค่า KMO และการทดสอบ Bartlett's test

Kaiser - Meyer - Olkin Measure of Sampling Adequacy		.958
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	7031.670
	df	351
	Sig.	.000

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ค่า Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) เท่ากับ .958 และเข้าสู่ 1 สรุปได้ว่า ข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) และค่า Bartlett's Test of Sphericity มีการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-Square เท่ากับ 7031.670 ได้ค่า Significance เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 จึงปฏิเสธ H_0 แสดงว่า ตัวแปรการมีส่วนร่วมของชาวมุสลิมบ้านม่วงกลวงที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วงกลวง อำเภอเกาะเปอร์ จังหวัดระนอง ทั้ง 27 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้

ตารางที่ 4.12 ค่า Total Variance Explained จากการวิเคราะห์ Factor Analysis

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	15.226	56.393	56.393	15.226	56.393	56.393	6.813	25.233	25.233
2	1.772	6.565	62.957	1.772	6.565	62.957	6.148	22.771	48.004
3	1.284	4.757	67.714	1.284	4.757	67.714	5.322	19.710	67.714
4	.901	3.338	71.052						
5	.696	2.576	73.629						
6	.611	2.264	75.893						
7	.571	2.114	78.007						
8	.550	2.036	80.043						
9	.482	1.787	81.830						
10	.470	1.739	83.569						
11	.444	1.643	85.212						
12	.421	1.560	86.772						
13	.384	1.423	88.195						
14	.371	1.375	89.570						
15	.336	1.243	90.814						
16	.295	1.093	91.907						
17	.281	1.042	92.948						

Extraction Method: Principal Component Analysis

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
18	.252	.934	93.882						
19	.241	.892	94.774						
20	.219	.811	95.585						
21	.214	.791	96.376						
22	.203	.753	97.129						
23	.173	.640	97.769						
24	.168	.623	98.393						
25	.160	.593	98.986						
26	.143	.531	99.517						
27	.130	.483	100.000						

Extraction Method: Principal Component Analysis

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ตัวแปรที่ได้จากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบสามารถแบ่งองค์ประกอบได้ทั้งหมด 3 องค์ประกอบ ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้ร้อยละ 67.714 ของความแปรปรวนทั้งหมด โดยองค์ประกอบที่ 1 มีความแปรปรวนมากที่สุดเท่ากับ 15.226 สามารถอธิบายความผันแปรทั้งหมดได้ร้อยละ 56.393 องค์ประกอบที่ 2 มีความแปรปรวนเท่ากับ 1.772 สามารถอธิบายความผันแปรทั้งหมดได้ร้อยละ 6.565 และองค์ประกอบที่ 3 มีความแปรปรวนเท่ากับ 1.284 สามารถอธิบายความผันแปรทั้งหมดได้ร้อยละ 4.757

ตารางที่ 4.13 แสดงข้อมูลการจำแนกองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม	ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และการแก้ปัญหาให้ ผู้เกี่ยวข้อง	ด้านการรับ ผลประโยชน์	ด้านการแก้ไข ปัญหาทางการ ท่องเที่ยว
ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมล่อง แพคลองลัดโนด	.777	-	-
ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมล่อง แพคลองลัดโนด	.777	-	-
ท่านมีส่วนร่วมในการทำบัญชี รายรับรายจ่ายของชุมชน	.746	-	-
ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมชม การเลี้ยงปูน้ำจืดและกระชังปลา	.727	-	-
ท่านมีส่วนร่วมในการรับฟังข้อ ร้องเรียน หรือ ปัญหา ของ นักท่องเที่ยว	.699	-	-
ท่านร่วมประเมินผลการ ปฏิบัติงาน ของผู้นำกลุ่ม วิสาหกิจในชุมชน	.685	-	-
ท่าน มี ส่วน ร่วม ใน การ แก้ปัญหาอื่นๆของสมาชิกใน ชุมชน	.663	-	-
ท่าน มี ส่วน ร่วม ใน การ แก้ปัญหของนักท่องเที่ยว	.659	-	-
ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั่ง เรือรอบอ่าวเกาะเปอร้	.657	-	-

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และการแก้ปัญหาให้ ผู้เกี่ยวข้อง	ด้านการรับ ผลประโยชน์	ด้านการแก้ไข ปัญหาทางการ ท่องเที่ยว
ท่านรับทราบถึงปัญหาและ อุปสรรคที่เกิดขึ้นในกิจกรรม การท่องเที่ยวในชุมชน	.586	-	-
ท่านมีส่วนร่วมในการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์จากชุมชน	.560	-	-
ท่านช่วยจัดการการท่องเที่ยว แบบอนุรักษ์ธรรมชาติ	-	.782	-
ชุมชนของท่านมีระบบ สาธารณูปโภคเพิ่มมากขึ้น เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา	-	.685	-
ท่านได้ใช้ประโยชน์จาก สาธารณูปโภคที่พัฒนาขึ้น	-	.677	-
ท่านมีบทบาทในการนำเที่ยว แก่นักท่องเที่ยวอย่างใดอย่าง หนึ่ง	-	.661	-
ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการ ขายสินค้าหรือบริการแก่นัก ท่องเที่ยว	-	.650	-
ท่านเข้าร่วมการอบรมเพื่อ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจาก หน่วยงานรัฐและเอกชน	-	.643	-
ท่านสร้างสินค้าที่ทำจาก วัตถุดิบของชุมชนแก่นัก ท่องเที่ยว	-	.631	-

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และการแก้ปัญหาให้ ผู้เกี่ยวข้อง	ด้านการรับ ผลประโยชน์	ด้านการแก้ไข ปัญหาทางการ ท่องเที่ยว
ท่านได้ศึกษาเรียนรู้การ ประกอบอาชีพด้านการ ท่องเที่ยวจากหน่วยงาน ภายนอก	-	.613	-
ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมปลูก ป่าชายเลน	-	.572	-
ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่มี นักท่องเที่ยวเข้ามา	-	.562	-
ท่านร่วมประชุมเรื่องปัญหา ขยะมูลฝอยในชุมชน	-	-	.802
ท่านเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ภายในชุมชน	-	-	.782
ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อแก้ไข ปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว	-	-	.734
ท่านร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหา สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม	-	-	.693
ท่านร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหา นักท่องเที่ยวแออัด	-	-	.691

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และการแก้ปัญหาให้ ผู้เกี่ยวข้อง	ด้านการรับ ผลประโยชน์	ด้านการแก้ไข ปัญหาทางการ ท่องเที่ยว
ท่านมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลกิจกรรมการ ท่องเที่ยวในชุมชน	-	-	.585
ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมค้ำ น้ำเกะค้ำคาว หมูเกะก่า เกะญี่ปุ่น	-	-	.534
Eigenvalues	15.226	1.772	1.284
Reliability coefficient Cronbach's alpha	.943	.938	.910
Total Variance Explained	67.714		

จากตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นผลของการวิเคราะห์ปัจจัยทั้ง 27 ปัจจัย ด้วยวิธีการหมุนแกนองค์ประกอบแบบ Orthogonal Rotation ด้วยวิธีวาริเม็กซ์ (Varimax) ผลการวิเคราะห์พบว่า ทั้ง 27 ปัจจัย สามารถแบ่งเป็นองค์ประกอบได้ 3 องค์ประกอบ โดยมีค่าความแปรปรวนของทั้ง 3 องค์ประกอบร้อยละ 67.714

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมมากที่สุด (Eigenvalues 15.226) คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมล่องแพคลองลัดโนด (.777) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของชุมชน (.746) ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมการเลี้ยงปูนิ่มและกระชังปลา (.727) ท่านมีส่วนร่วมในการรับฟังข้อร้องเรียนหรือปัญหาของนักท่องเที่ยว (.699) ท่านร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำกลุ่มวิสาหกิจในชุมชน (.685) ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

อื่นๆของสมาชิกในชุมชน (.663) ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของนักท่องเที่ยว (.659) ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั่งเรือรอบอ่าวเกาะเปอร์ (.657) ท่านรับทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน (.586) ท่านมีส่วนร่วมในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากชุมชน (.560)

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมอันดับที่สอง (Eigenvalues 1.772) คือ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม ได้แก่ท่านช่วยจัดการการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์ธรรมชาติ (.782) ชุมชนของท่านมีระบบสาธารณสุขปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น เช่น ถนนไฟฟ้า ประปา (.685) ท่านได้ใช้ประโยชน์จากสาธารณสุขปลอดภัยที่พัฒนาขึ้น (.677) ท่านมีบทบาทในการนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวอย่างใดอย่างหนึ่ง (.661) ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายสินค้าหรือบริการแก่นักท่องเที่ยว (.650) ท่านเข้าร่วมการอบรมเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากหน่วยงานรัฐและเอกชน (.643) ท่านสร้างสินค้าที่ทำจากวัตถุดิบของชุมชนแก่นักท่องเที่ยว (.631) ท่านได้ศึกษาเรียนรู้การประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภายนอก (.613) ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมปลูกป่าชายเลน (.572) ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามา (.562)

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมอันดับสุดท้าย (Eigenvalues 1.284) คือ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยว โดยปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม ได้แก่ ท่านร่วมประชุมเรื่องปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน (.802) ท่านเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติภายในชุมชน (.782) ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว (.734) ท่านร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม (.693) ท่านร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหานักท่องเที่ยวแออัด (.691) ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน (.585) ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมดำน้ำเกาะค้างคาว หมู่เกาะกำ เกาะญี่ปุ่น (.534)

ตารางที่ 4.14 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบที่ 1

ปัจจัยที่ 1: การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้อง	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมล่องแพคลองลัดโนด	303	2.9769	1.33823
ท่านมีส่วนร่วมในการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของชุมชน	303	2.4092	1.21423
ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมการเลี้ยงปูนิ่มและกระชังปลา	303	2.7822	1.30158
ท่านมีส่วนร่วมในการรับฟังข้อร้องเรียนหรือปัญหาของนักท่องเที่ยว	303	2.7327	1.17556
ท่านร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำกลุ่มวิสาหกิจในชุมชน	303	2.6337	1.07706
ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอื่นๆของสมาชิกในชุมชน	303	2.8680	1.19425
ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของนักท่องเที่ยว	303	2.7624	1.24072
ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั่งเรือรอบอ่าวเกาะเปอร	303	2.7360	1.30572
ท่านรับทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน	303	2.8086	1.08099
ท่านมีส่วนร่วมในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากชุมชน	303	2.8152	1.25235
ค่าเฉลี่ยรวม	303	2.65	1.285

จากตารางที่ 4.14 พบว่า องค์ประกอบที่ 1 สามารถอธิบายด้วย 10 ตัวแปร คือ มีส่วนร่วมในกิจกรรมล่องแพคลองลัดโนด มีส่วนร่วมในการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมชมการเลี้ยงปูนิ่มและกระชังปลา มีส่วนร่วมในการรับฟังข้อร้องเรียนหรือปัญหาของนักท่องเที่ยว มีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำกลุ่มวิสาหกิจในชุมชน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอื่นๆ ของสมาชิกในชุมชน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของนักท่องเที่ยว มีส่วนร่วมใน

กิจกรรมนั่งเรือรอบอ่าวเกาะเปอร์รับทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกิจกรรมการท่องเที่ยว
ในชุมชน และมีส่วนร่วมในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากชุมชน

ตารางที่ 4.15 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบที่ 2

ปัจจัยที่ 1: การมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบ การท่องเที่ยวและรับผลประโยชน์	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ท่านช่วยจัดการการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์ธรรมชาติ	303	3.1716	1.21671
ชุมชนของท่านมีระบบสาธารณูปโภคเพิ่มมากขึ้น เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา	303	3.0396	1.20089
ท่านได้ใช้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคที่พัฒนาขึ้น	303	2.9373	1.16205
ท่านมีบทบาทในการนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว อย่างไรอย่างหนึ่ง	303	2.9637	1.25888
ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายสินค้าหรือบริการ แก่นักท่องเที่ยว	303	2.9472	1.27008
ท่านเข้าร่วมการอบรมเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จากหน่วยงานรัฐและเอกชน	303	2.9241	1.18664
ท่านสร้างสินค้าที่ทำจากวัตถุดิบของชุมชน แก่นักท่องเที่ยว	303	2.8911	1.30131
ท่านได้ศึกษาเรียนรู้การประกอบอาชีพ ด้านการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภายนอก	303	2.8977	1.23125
ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมปลูกป่าชายเลน	303	3.3960	1.18556
ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามา	303	3.1023	1.26835
ค่าเฉลี่ยรวม	303	2.95	1.245

จากตารางที่ 4.15 พบว่า องค์ประกอบที่ 2 สามารถอธิบายด้วย 10 ตัวแปร คือ ช่วย
จัดการการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์ธรรมชาติ ชุมชนของท่านมีระบบสาธารณูปโภคเพิ่มมากขึ้น เช่น

ถนน ไฟฟ้า ประปา ได้ใช้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคที่พัฒนาขึ้น มีบทบาทในการนำที่ว่แก่ นักท่องเที่ยวอย่างใดอย่างหนึ่ง มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายสินค้าหรือบริการแก่นักท่องเที่ยว เข้าร่วมการอบรมเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากหน่วยงานรัฐและเอกชน สร้างสินค้าที่ทำจากวัตถุดิบ ของชุมชนแก่นักท่องเที่ยว ได้ศึกษาเรียนรู้การประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวจากหน่วยงาน ภายนอก มีส่วนร่วมในกิจกรรมปลูกป่าชายเลน และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามา

ตารางที่ 4.16 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบที่ 3

ปัจจัยที่ 1: การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวและ การแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้อง	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ท่านร่วมประชุมเรื่องปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน	303	3.0891	1.10177
ท่านเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติภายในชุมชน	303	3.1056	1.04631
ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจาก การท่องเที่ยว	303	2.9769	1.00139
ท่านร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม	303	2.9901	1.15800
ท่านร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหานักท่องเที่ยวแออัด	303	2.7624	1.06244
ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลกิจกรรม การท่องเที่ยวในชุมชน	303	2.6403	1.10954
ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมค่าน้ำเกาะค้างคาว หมู่เกาะกำ เกาะญี่ปุ่น	303	3.0000	1.25809
ค่าเฉลี่ยรวม	303	2.86	1.100

จากตารางที่ 4.16 พบว่า องค์ประกอบที่ 3 สามารถอธิบายด้วย 7 ตัวแปร คือ ร่วม ประชุมเรื่องปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ภายในชุมชน ร่วมประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหา สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม มีส่วนร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหานักท่องเที่ยวแออัด มีส่วนร่วมในการ

ประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมค่าน้ำเกาะค้างคาว หมู่เกาะกำ เกาะญี่ปุ่น

4.6 การทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

เนื่องจากผลการวิเคราะห์ปัจจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนทั้ง 4 ชุมชนแบ่งออกเป็น 3 ประเภท จึงขอตั้งสมมติฐานดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

ทั้งนี้ในส่วนของการวิเคราะห์สมมติฐานข้อที่ 1 - 3 ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการทดสอบสมมติฐานดังตารางที่ 4.17 – 4.26

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 1 มีตัวแปรต้น คือ ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ ที่อยู่ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการพำนัก สถานภาพ จำนวนสมาชิก และรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้อง

สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติ ได้ดังนี้

H_0 : ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีปัจจัยปัจจัยด้านประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องไม่แตกต่างกัน

H_1 : ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีปัจจัยปัจจัยด้านประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องแตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติของการทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ค่าน้อยกว่า 0.05 และถ้าปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) จะยอมรับสมมติฐานรอง (H_1)

ทั้งนี้ในส่วนของการวิเคราะห์สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการทดสอบสมมติฐานดังตารางที่ 4.17 – 4.19

ตารางที่ 4.17 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องให้ผู้เกี่ยวข้องจำแนกตามปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์		ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้อง				
		$\bar{X}$	SD	t	Sig.	ผลทดสอบ
เพศ	ชาย	2.5769	1.28833	-1.16	.757	ไม่แตกต่าง
	หญิง	2.7521	1.27985			
ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์		$\bar{X}$	SD	F	Sig.	ผลทดสอบ
ชุมชน	หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลาง	3.4324	1.40516	11.899	.000	แตกต่าง
	หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน	2.3385	1.16293			
	หมู่ที่ 3 บ้านสำนัก	2.8054	1.19502			
	หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย	2.0192	1.22859			
อายุ	20 – 30 ปี	2.7451	1.19738	.524	.718	ไม่แตกต่าง
	31 – 40 ปี	2.5596	1.36376			
	41 – 50 ปี	2.7067	1.29211			
	51 – 60 ปี	2.7358	1.22711			
	61 ปีขึ้นไป	2.3333	1.23443			

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์		ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้อง				
		$\bar{X}$	SD	F	Sig.	ผลทดสอบ
อาชีพ	ประมง	2.5222	1.12408	.524	.718	ไม่แตกต่าง
	ค้าขาย	2.7917	1.50059			
	เกษตรกร/เลี้ยงสัตว์	2.7857	.89258			
	รับจ้าง	2.6333	1.30244			
	รับราชการ	2.7143	1.38013			
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	2.4414	1.23351	3.091	.027	แตกต่าง
	มัธยมศึกษาตอนต้น	2.6786	1.27214			
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	2.7093	1.30939			
	ปริญญาตรี	3.3182	1.32328			
ระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน	น้อยกว่า 10 ปี	2.2727	1.16217	2.884	.056	ไม่แตกต่าง
	11 – 20 ปี	2.3333	1.33616			
	21 – 30 ปี	2.9000	1.11836			
	31 ปีขึ้นไป	2.7086	1.32961			
สถานภาพการสมรส	โสด	3.1000	1.29694	2.259	.082	ไม่แตกต่าง
	แต่งงานแล้ว	2.5975	1.28770			
	หย่าร้าง	2.4667	1.24595			
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	แยกกันอยู่	2.1429	.69007	.182	.909	ไม่แตกต่าง
	1 คน	2.6667	1.50555			
	2 - 3 คน	2.6900	1.22016			
	4 - 5 คน	2.5903	1.32440			
	6 คนขึ้นไป	2.7170	1.30645			

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์		ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้อง				
		$\bar{X}$	SD	F	Sig.	ผลทดสอบ
รายได้ เฉลี่ยทั้ง ครอบครัว ต่อเดือน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	2.5417	1.38247	.858	.490	ไม่แตกต่าง
	5,000 – 10,000 บาท	2.5324	1.30940			
	10,001 – 20,000 บาท	2.7431	1.17382			
	20,001 – 30,000 บาท	2.9615	1.53573			
	มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	2.6000	1.14018			

หมายเหตุ. * ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig) มีค่าน้อยกว่า 0.05

จากตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ T-test และ F-test (ANOVA) ของปัจจัยด้านประชากรศาสตร์กับการมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องผลการวิเคราะห์พบว่าเพศ มีค่า Sig. เท่ากับ .718 อายุมีค่า Sig. เท่ากับ .746 สถานภาพการสมรสมีค่า Sig. เท่ากับ .082 รายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนมีค่า Sig. เท่ากับ .490 และระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน มีค่า Sig. เท่ากับ .056 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐาน (H_0) หมายความว่า ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีเพศ อายุ อาชีพ สถานภาพการสมรส และรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกัน จะมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านที่ 1 ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ชุมชน มีค่า Sig. เท่ากับ .000 และระดับการศึกษามีค่า Sig. เท่ากับ .027 ซึ่งมีค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐาน (H_1) หมายความว่า ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีที่อยู่อาศัย และระดับการศึกษา แตกต่างกัน จะมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องแตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้สถิติ Scheffe ซึ่งได้ผลลัพธ์ดังตารางที่ 4.18 – 4.19

ตารางที่ 4.18 ผลการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยการเทียบเป็นรายคู่กับชุมชนของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง

ชุมชน	$\bar{X}$	หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง	หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน	หมู่ที่ 3 บ้านสำนัก	หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย
หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง	3.4324	-	1.093971*	.62706*	1.41320*
หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน	2.3385	-	-	-.46691	.31923
หมู่ที่ 3 บ้านสำนัก	2.8054	-	-	-	.78614
หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย	2.0192	-	-	-	-

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างชุมชนที่แตกต่างกันกับปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่ามี 3 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ของหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง ($\bar{X} = 3.4324$) กับหมู่ที่ 2 บ้านบางเบน ($\bar{X} = 2.3385$) กล่าวคือ ชาวชุมชนหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวงมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้อง มากกว่าชาวชุมชนหมู่ที่ 2 บ้านบางเบน โดยผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.093971 ส่วนคู่ที่สอง คือ คู่ของชาวชุมชนหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง ($\bar{X} = 3.4324$) กับชาวชุมชนหมู่ที่ 3 บ้านสำนัก ($\bar{X} = 2.8054$) กล่าวคือ ชาวชุมชนหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวงมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้อง มากกว่าชาวชุมชนหมู่ที่ 3 บ้านสำนักโดยผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ .62706 และคู่ที่สาม คือ คู่ของชาวชุมชนหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง ($\bar{X} = 3.4324$) กับชาวชุมชนหมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย ($\bar{X} = 2.0192$) กล่าวคือ ชาว

ชุมชนบ้านม่วงกลางที่อยู่อาศัยหมู่ที่ 1 มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวมากกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่อยู่อาศัยหมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย โดยผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.41320

ตารางที่ 4.19 ผลการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยการเทียบเป็นรายคู่กับระดับการศึกษาของชาวชุมชนบ้านม่วงกลาง

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย	ปริญญาตรี
ประถมศึกษา	2.4414	-	-.23713	-.26786	-.87674*
มัธยมศึกษาตอนต้น	2.6786	-	-	-.03073	-.63961
มัธยมศึกษาตอนปลาย	2.7093	-	-	-	-.60887
ปริญญาตรี	3.3182	-	-	-	-

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างระดับการศึกษาที่แตกต่างกันกับปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่ามี 1 คู่ที่แตกต่างกันได้แก่ คู่ของการศึกษาระดับประถมศึกษา ($\bar{x} = 2.4414$) กับคู่ของการศึกษาระดับปริญญาตรี ($\bar{x} = 3.3182$) กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านที่ 1 น้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี โดยผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ -.87674

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 มีตัวแปรต้น คือ ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ได้แก่ เพศ ที่อยู่ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการพำนัก สถานภาพ จำนวนสมาชิก และรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์

สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติ ได้ดังนี้

H_0 : ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีปัจจัยปัจจัยด้านประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีปัจจัยปัจจัยด้านประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์แตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติของการทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ค่าน้อยกว่า 0.05 และถ้าปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) จะยอมรับสมมติฐานรอง (H_1)

ทั้งนี้ในส่วนของการวิเคราะห์สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการทดสอบสมมติฐานดังตารางที่ 4.20 – 4.22

ตารางที่ 4.20 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์จำแนกตามปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์		ปัจจัยด้านการรับผลประโยชน์				
		$\bar{X}$	SD	t	Sig.	ผลทดสอบ
เพศ	ชาย	2.9396	1.30342	.035	.852	ไม่แตกต่าง
	หญิง	2.9669	1.20848			
		$\bar{X}$	SD	F	Sig.	ผลทดสอบ
ชุมชน	หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง	3.9189	1.40195	10.022	.000	แตกต่าง
	หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน	2.9077	.99566			

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์		ปัจจัยด้านการรับผลประโยชน์				
		$\bar{X}$	SD	F	Sig.	ผลทดสอบ
ชุมชน	หมู่ที่ 3 บ้านสำนัก	2.8523	1.27011	10.022	.000	แตกต่าง
	หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย	2.5962	1.01479			
อายุ	20 – 30 ปี	3.0784	1.21397	1.067	.373	ไม่แตกต่าง
	31 – 40 ปี	2.8807	1.24517			
	41 – 50 ปี	3.0133	1.28918			
	51 – 60 ปี	3.0377	1.19232			
	61 ปีขึ้นไป	2.4000	1.29835			
อาชีพ	ประมง	2.7556	1.21147	1.185	.318	ไม่แตกต่าง
	ค้าขาย	3.0972	1.29092			
	เกษตรกร/เลี้ยงสัตว์	3.2857	.82542			
	รับจ้าง	2.9500	1.26258			
	รับราชการ	3.2857	1.49603			
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	2.8108	1.23224	4.221	.006	แตกต่าง
	มัธยมศึกษาตอนต้น	2.8929	1.26127			
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	2.9651	1.17271			
	ปริญญาตรี	3.8182	1.25874			
ระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน	น้อยกว่า 10 ปี	2.7273	1.24142	1.612	.187	ไม่แตกต่าง
	11 – 20 ปี	2.7000	1.22544			
	21 – 30 ปี	3.1286	1.19080			
	31 ปีขึ้นไป	3.0000	1.27017			
สถานภาพ	โสด	3.2500	3.2500	1.090	.354	ไม่แตกต่าง
	แต่งงานแล้ว	2.9212	2.9212			
	หย่าร้าง	2.6667	2.6667			

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์		ปัจจัยด้านการรับผลประโยชน์				
		$\bar{X}$	SD	F	Sig.	ผลทดสอบ
	แยกกันอยู่	2.8571	2.8571			
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	1 คน	2.8333	1.47196	.460	.711	ไม่แตกต่าง
	2 - 3 คน	2.8500	1.28216			
	4 - 5 คน	3.0347	1.23137			
	6 คนขึ้นไป	2.9245	1.20654			
รายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	2.8750	1.26190	.086	.987	ไม่แตกต่าง
	5,000 – 10,000 บาท	2.9209	1.21025			
	10,001 – 20,000 บาท	3.0000	1.31233			
	20,001 – 30,000 บาท	2.9615	1.28002			
	มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	3.0000	.70711			

หมายเหตุ. *ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig) มีค่าน้อยกว่า 0.05

จากตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ T-test และ F-test (ANOVA) ของปัจจัยด้านประชากรศาสตร์กับการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ของชาวมุสลิมบ้านม่วงกลวง ผลการวิเคราะห์พบว่า เพศมีค่า Sig. เท่ากับ .852 อายุมีค่า Sig. เท่ากับ .373 อาชีพมีค่า Sig. เท่ากับ .318 ระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน มีค่า Sig. เท่ากับ .187 สถานภาพการสมรส มีค่า Sig. เท่ากับ .354 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีค่า Sig. เท่ากับ .711 รายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน มีค่า Sig. เท่ากับ .987 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐาน (H_0) หมายความว่า ชาวมุสลิมบ้านม่วงกลวงที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกัน จะมีปัจจัยการ

มีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ชุมชน มีค่า Sig. เท่ากับ .000 ระดับการศึกษา มีค่า Sig. เท่ากับ .006 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐาน (H_1) หมายความว่า ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีชุมชนและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้สถิติ Scheffe ซึ่งได้ผลลัพธ์ดังตารางที่ 4.21 – 4.22

ตารางที่ 4.21 แสดงผลการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์โดยการเทียบเป็นรายคู่กับชุมชนของชาวชุมชนบ้านม่วงกลาง

ชุมชน	$\bar{X}$	หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลาง	หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน	หมู่ที่ 3 บ้านสำนัก	หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย
หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลาง	3.9189	-	1.01123*	1.06657*	1.32277*
หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน	2.9077	-	-	.05534	.31154
หมู่ที่ 3 บ้านสำนัก	2.8523	-	-	-	.25620
หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย	2.5962	-	-	-	-

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างชุมชนที่แตกต่างกันกับปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่ามี 3 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ที่ 1 คู่ของหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลาง ($\bar{x} = 3.9189$) กับหมู่ที่ 2 บ้านบางเบน ($\bar{x} = 2.9077$) กล่าวคือ ชาวชุมชนหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลางมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์มากกว่าชาวชุมชนหมู่ที่ 2 บ้านบางเบน โดยผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.01123* ส่วนคู่ที่ 2 คือ คู่ของชาว

ชุมชนหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง ($\bar{x} = 3.9189$) กับชาวชุมชนหมู่ที่ 3 บ้านสำนัก ($\bar{x} = 2.8523$) กล่าวคือ ชาวชุมชนหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง มีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ มากกว่าชาวชุมชนหมู่ที่ 3 บ้านสำนักโดยผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.06657^* และคู่ที่ 3 คือ คู่ของชาวชุมชนหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง ($\bar{x} = 3.9189$) กับชาวชุมชนหมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย ($\bar{x} = 2.5962$) กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่อยู่อาศัยหมู่ที่ 1 มีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ มากกว่าชาวชุมชนหมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคยโดยผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.32277^*

ตารางที่ 4.22 แสดงผลการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์โดยการเทียบเป็นรายคู่กับระดับการศึกษาของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	ปริญญาตรี
ประถมศึกษา	2.8108	-	-0.08205	-0.15431	-1.00737*
มัธยมศึกษา ตอนต้น	2.8929	-	-	-0.07226	-0.92532*
มัธยมศึกษา ตอนปลาย	2.9651	-	-	-	-0.85307*
ปริญญาตรี	3.8182	-	-	-	-

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างระดับการศึกษาที่แตกต่างกันกับปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่ามี 3 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ของระดับการศึกษาประถมศึกษา ($\bar{x} = 2.8108$) กับระดับการศึกษาปริญญาตรี ($\bar{x} = 3.3182$) กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ น้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี โดยผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ -1.00737^* คู่ที่ 2 คือ คู่ของระดับศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ($\bar{x} = 2.8108$) กับระดับการศึกษาปริญญาตรี ($\bar{x} = 3.3182$) กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระดับการศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น มีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ น้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วง
 กลวงที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีโดยผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ $-.92532^*$ คู่ที่ 3 คือ คู่ของระดับ
 การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ($\bar{x} = 2.9651$) กับระดับการศึกษาปริญญาตรี ($\bar{x} = 3.3182$)
 กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย มีปัจจัยการมีส่วนร่วม
 ด้านการรับผลประโยชน์ น้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีโดย
 ผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ $-.85307^*$

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมด้านการแก้ไข
 ปัญหาทางการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 มีตัวแปรต้น คือ ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ได้แก่ เพศ ที่อยู่ อายุ
 อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการพำนัก สถานภาพ จำนวนสมาชิก และรายได้เฉลี่ยทั้ง
 ครอบครัวต่อเดือน ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยว

สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติ ได้ดังนี้

H_0 : ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีปัจจัยประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีส่วน
 ร่วมด้านการแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน

H_1 : ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีปัจจัยประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีส่วน
 ร่วมด้านการแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติของการทดสอบค่าความแปรปรวนทาง
 เดียว (One – way ANOVA) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อค่า
 ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ค่าน้อยกว่า 0.05 และถ้าปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) จะยอมรับสมมติ
 ฐานรอง (H_1)

ทั้งนี้ในส่วนของการวิเคราะห์สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการทดสอบสมมติฐาน
 ดังตารางที่ 4.23 – 4.26

ตารางที่ 4.23 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยวจำแนกตามปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์		การมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยว				
		$\bar{X}$	SD	t	Sig.	ผลทดสอบ
เพศ	ชาย	2.8846	1.13356	.149	.700	ไม่แตกต่าง
	หญิง	2.8347	1.05156			
ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์		การมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยว				
		$\bar{X}$	SD	F	Sig.	ผลทดสอบ
ชุมชน	หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง	3.3514	1.13569	4.085	.007	แตกต่าง
	หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน	2.9692	.86547			
	หมู่ที่ 3 บ้านสำนัก	2.6846	1.15131			
	หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย	2.9038	1.08934			
อายุ	20 – 30 ปี	2.8039	1.02019	2.102	.081	ไม่แตกต่าง
	31 – 40 ปี	2.7339	1.14376			
	41 – 50 ปี	3.0800	1.11210			
	51 – 60 ปี	3.0189	1.00939			
	61 ปีขึ้นไป	2.4000	1.12122			
อาชีพ	ประมง	2.7111	.97433	.812	.518	ไม่แตกต่าง
	ค้าขาย	2.9167	1.30815			
	เกษตรกร/เลี้ยงสัตว์	2.9286	.73005			
	รับจ้าง	2.9167	1.08916			
	รับราชการ	3.2857	1.11270			
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	2.6847	1.06158	4.815	.003	แตกต่าง
	มัธยมศึกษาตอนต้น	2.7619	1.02521			
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	3.0233	1.11647			
	ปริญญาตรี	3.5455	1.22386			

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์		การมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยว				
		$\bar{X}$	SD	F	Sig.	ผลทดสอบ
ระยะเวลา การพำนัก ในชุมชน	น้อยกว่า 10 ปี	2.5909	1.18157	3.308	.021	แตกต่าง
	11 – 20 ปี	2.5333	1.18560			
	21 – 30 ปี	2.9143	1.01785			
	31 ปีขึ้นไป	3.0132	1.06450			
สถานภาพ การสมรส	โสด	2.9000	1.25678	1.566	.198	ไม่แตกต่าง
	แต่งงานแล้ว	2.9004	1.08322			
	หย่าร้าง	2.5333	.99043			
	แยกกันอยู่	2.1429	.69007			
จำนวน สมาชิกใน ครัวเรือน	1 คน	2.8333	.98319	1.705	.166	ไม่แตกต่าง
	2 - 3 คน	2.6700	1.03529			
	4 - 5 คน	2.9375	1.14182			
	6 คนขึ้นไป	3.0377	1.09126			
รายได้ เฉลี่ยทั้ง ครอบครัว ต่อเดือน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	2.7917	1.41357	.844	.498	ไม่แตกต่าง
	5,000 – 10,000 บาท	2.7554	1.08909			
	10,001 – 20,000 บาท	2.9725	1.05811			
	20,001 – 30,000 บาท	3.0000	1.01980			
	มากกว่า 30,000 บาท ขึ้นไป	3.2000	1.09545			

หมายเหตุ. *ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H₀) เมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig) มีค่าน้อยกว่า 0.05

จากตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ T-test และ F-test (ANOVA) ของปัจจัยด้านประชากรศาสตร์กับการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหา

ทางการท่องเที่ยวของชาวมุขชนบ้านม่วงกลวง ผลการวิเคราะห์พบว่า เพศ มีค่า Sig. เท่ากับ .700 อายุมีค่า Sig. เท่ากับ .081 อาชีพมีค่า Sig. เท่ากับ .518 สถานภาพการสมรสมีค่า Sig. เท่ากับ .198 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีค่า Sig. เท่ากับ .166 รายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนมีค่า Sig. เท่ากับ .498 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐาน (H_0) หมายความว่า ชาวมุขชนบ้านม่วงกลวงที่มีเพศ อายุ อาชีพ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนที่แตกต่างกัน จะมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน ในขณะที่มุขชน มีค่า Sig. เท่ากับ .007 ระดับการศึกษา มีค่า Sig. เท่ากับ .003 ระยะเวลาในการพำนักอยู่ในมุขชน ค่า Sig. เท่ากับ .021 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐาน (H_1) หมายความว่า ชาวมุขชนบ้านม่วงกลวงที่มีมุขชน ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการพำนักอยู่ในมุขชนที่แตกต่างกัน จะมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยวแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้สถิติ Scheffe ซึ่งได้ผลลัพธ์ดังตารางที่ 4.24 – 4.26

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยวโดยการเทียบเป็นรายคู่กับมุขชนของชาวมุขชนบ้านม่วงกลวง

มุขชน	$\bar{X}$	หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง	หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน	หมู่ที่ 3 บ้านสำนัก	หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย
หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง	3.3514	-	.38212	.66679*	.44751
หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน	2.9692	-	-	.28467	.06538
หมู่ที่ 3 บ้านสำนัก	2.6846	-	-	-	-.21928
หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย	2.9038	-	-	-	-

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างชุมชนที่แตกต่างกันกับปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหามาตรการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่ามี 1 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ของหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง ($\bar{x} = 3.3514$) กับหมู่ที่ 3 บ้านสำนัก ($\bar{x} = 2.6846$) กล่าวคือ ชาวชุมชนหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวงมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหามาตรการท่องเที่ยว มากกว่าชาวชุมชนหมู่ที่ 3 บ้านสำนักโดยผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ .66679*

ตารางที่ 4.25 แสดงผลของการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหามาตรการท่องเที่ยวโดยการเทียบเป็นรายคู่กับระดับการศึกษาของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	ปริญญาตรี
ประถมศึกษา	2.6847	-	-.07722	-.33857	-.86077*
มัธยมศึกษา ตอนต้น	2.7619	-	-	-.26135	-.78355*
มัธยมศึกษา ตอนปลาย	3.0233	-	-	-	-.52220
ปริญญาตรี	3.5455	-	-	-	-

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.25 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างระดับการศึกษาที่แตกต่างกันกับการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหามาตรการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่ามี 2 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ของระดับการศึกษาประถมศึกษา ($\bar{x} = 2.6847$) กับระดับการศึกษาปริญญาตรี ($\bar{x} = 3.5455$) กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหามาตรการท่องเที่ยวน้อยกว่าชาวชุมชนบ้าน

ม่วงกลวงที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี โดยผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ -0.86077^* คู่ที่ 2 คือ คู่ของระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ($\bar{x} = 2.7619$) กับระดับการศึกษาปริญญาตรี ($\bar{x} = 3.5455$) กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยว น้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี โดยผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ -0.78355^*

ตารางที่ 4.26 แสดงผลของการเปรียบเทียบตามสมมติฐานทางสถิติของปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยว โดยการเทียบเป็นรายคู่กับชุมชนที่อยู่อาศัย

ระยะเวลาในการพำนัก อยู่ในชุมชน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 10 ปี	11 – 20 ปี	21 – 30 ปี	31 ปีขึ้นไป
น้อยกว่า 10 ปี	2.5909	-	.05758	-.32338	-.42234
11 – 20 ปี	2.5333	-	-	-.38095	-.47991 [*]
21 – 30 ปี	2.9143	-	-	-	-.09896
31 ปีขึ้นไป	3.0132	-	-	-	-

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนที่แตกต่างกันกับปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่ามี 1 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ของระยะเวลาการพำนัก 11 – 20 ปี ($\bar{x} = 2.5333$) กับระยะเวลาการพำนัก 31 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.0132$) กล่าวคือ ชาวชุมชนที่มีระยะเวลาการพำนัก 11 – 20 ปี มีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยว มากกว่าชาวชุมชนที่มีระยะเวลาการพำนัก 31 ปีขึ้นไปโดยผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ -0.47991^*

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปผลการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะโดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. ศึกษาทัศนคติของชาวชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านม่วงกลางอำเภอเกาะเปอร์ จังหวัดระนอง
2. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านม่วงกลาง อำเภอเกาะเปอร์ จังหวัดระนอง

5.2 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับระดับทัศนคติของชาวชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวชุมชน ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ปัจจัยด้านลักษณะประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันกับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวชุมชน และปัจจัยด้านลักษณะประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านม่วงกลางอำเภอเกาะเปอร์ จังหวัดระนอง

5.3 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงใน 4 หมู่บ้าน จำนวน 303 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงระดับทัศนคติต่อการท่องเที่ยว และระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วงกลวง และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ปัจจัยหรือการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน ทดสอบความแตกต่างแบบ T-test และ F-test สถิติความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานในการหาความแตกต่างของลักษณะประชากรศาสตร์กับทัศนคติและการมีส่วนร่วม โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.4 สรุปผลการศึกษา

5.4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 303 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 60.07 เป็นเพศชาย จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 39.93 ด้านอายุ ส่วนใหญ่มีอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 35.97 รองลงมาคือ อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 75 คิดเป็นร้อยละ 24.75 ช่วงอายุ 51 - 60 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 17.49 ช่วงอายุ 20 - 30 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 16.83 ช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.95 ด้านอาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 39.60 รองลงมา คือ อาชีพประมง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 อาชีพค้าขาย จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 23.76 อาชีพเกษตรกร/เลี้ยงสัตว์ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.62

อาชีพรับราชการ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.31 ด้านศาสนาส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 97.69 รองลงมาคือ ศาสนาพุทธ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.31 ด้านระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 111 คนคิดเป็นร้อยละ 36.63 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 28.38 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 27.72 ระดับปริญญาตรี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 7.26 ด้านระยะเวลาในการพำนักส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไปจำนวน 151 คนคิดเป็นร้อยละ 49.83 รองลงมาคือระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 21 – 30 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 23.10 ระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 11 – 20 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 19.80 ระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 10 ปี หรือต่ำกว่า จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 7.26 ด้านสถานภาพส่วนใหญ่สถานภาพแต่งงานแล้วจำนวน 241 คนคิดเป็นร้อยละ 79.54 รองลงมาคือ สถานภาพโสด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 13.20 สถานภาพหย่าร้าง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.95 สถานภาพแยกกันอยู่ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.31 ด้านจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนจำนวน 4 - 5 คน จำนวน 144 คนคิดเป็นร้อยละ 47.52 รองลงมาคือ จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนจำนวน 2 - 3 คน จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนจำนวน 6 คนขึ้นไป จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 17.49 จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนจำนวน 1 คน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.98 ด้านรายได้เฉลี่ยส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนอยู่ที่ 5,000 – 10,000 บาทจำนวน 139 คนคิดเป็นร้อยละ 45.87 รองลงมาคือ มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 35.97 รายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนอยู่ที่ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 8.58 มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนอยู่ที่ ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 7.92 มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนอยู่ที่ มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.65 ตามลำดับ

5.4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านม่วงกลาง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

จากการสำรวจทัศนคติของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง ที่ต้องการท่องเที่ยวชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอ กะเปอร์ จังหวัดระนอง พบว่า ระดับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอ กะเปอร์ จังหวัดระนองอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.95 โดย 3 ลำดับแรกที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ป่าชายเลนเป็นทรัพยากรที่ชาวชุมชนต้องช่วยกันรักษาร้อยละ 4.15 รองลงมา คือ อยากจะเชิญชวนให้คนภายนอกมาท่องเที่ยวในชุมชนของท่านร้อยละ 4.01 และชุมชนมีสิ่ง ที่น่าสนใจควรค่าแก่การมาสัมผัสร้อยละ 3.87และเมื่อพิจารณาตามหมู่ที่ชาวบ้านอาศัยอยู่ พบว่า หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวงมีระดับอยู่ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.49 รองลงมาคือ หมู่ที่ 3บ้านสำนักมีระดับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 3.99 หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน มีระดับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 3.78 และหมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย มีระดับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 3.67 ตามลำดับ

5.4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

จากการสำรวจระดับการมีส่วนร่วมที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้าน ม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่ มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วงกลวงอำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนองนั้น มีระดับการมีส่วนร่วม ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 2.85 โดยมีประเด็นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมปลูกป่าชายเลนอยู่ในระดับ การมีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 3.41 และประเด็นการมีส่วนร่วมในการทำบัญชีรายรับรายจ่าย ของชุมชนอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.41 และเมื่อพิจารณาตามหมู่ที่ชาวบ้าน อาศัยอยู่ พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้าน ม่วงกลวงทั้ง 4 หมู่บ้านเมื่อพิจารณาตามหมู่ที่ชาวบ้านอาศัยอยู่ พบว่า หมู่ที่ 1 มีระดับการมีส่วนร่วม ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 3.62 รองลงมาคือ หมู่ที่ 3มีระดับการมี ส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 2.84 หมู่ที่ 2มีระดับการมี ส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 2.78 และหมู่ที่ 4มีระดับ การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.44 ตามลำดับ

5.4.5 ผลของการวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วม

ผลของการวิเคราะห์ ปัจจัยทั้ง 27 ปัจจัย สามารถแบ่งเป็นองค์ประกอบได้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว และการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องโดยปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมล่องแพคลองลัดโนด รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของชุมชน ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมการเลี้ยงปูนิ่มและกระชังปลา ท่านมีส่วนร่วมในการรับฟังข้อร้องเรียนหรือปัญหาของนักท่องเที่ยว ท่านร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำกลุ่มวิสาหกิจในชุมชน ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอื่นๆของสมาชิกในชุมชน ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของนักท่องเที่ยว ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั่งเรือรอบอ่าวเกาะเปอร ท่านรับทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน ท่านมีส่วนร่วมในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากชุมชน

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมอันดับที่สอง คือ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม ได้แก่ท่านช่วยจัดการการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์ ธรรมชาติชุมชนของท่านมีระบบสาธารณูปโภคเพิ่มมากขึ้น เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปาท่านได้ใช้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคที่พัฒนาขึ้นท่านมีบทบาทในการนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวอย่างใดอย่างหนึ่งท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายสินค้าหรือบริการแก่นักท่องเที่ยว ท่านเข้าร่วมการอบรมเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากหน่วยงานรัฐและเอกชน ท่านสร้างสินค้าที่ทำจากวัตถุดิบของชุมชนแก่นักท่องเที่ยว ท่านได้ศึกษาเรียนรู้การประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภายนอก ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมปลูกป่าชายเลน ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามา

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยวโดยปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม ได้แก่ ท่านร่วมประชุมเรื่องปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน ท่านเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติภายในชุมชน ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว ท่านร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมท่านร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหานักท่องเที่ยวแออัด (.691) ท่านมีส่วนร่วมใน

การประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านน้ำเกาะค้างคาว หมู่เกาะกำ เกาะญี่ปุ่น

5.4.5 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวแตกต่างกัน ซึ่งสามารถสรุปสมมติฐานได้ ดังนี้

ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มี เพศ อายุ อาชีพระดับการศึกษาและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกัน จะมีระดับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกันในขณะที่ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีชุมชน ระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน สถานภาพการสมรส และรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนที่แตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวแตกต่างกัน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างแบบรายคู่ พบว่า

ด้านชุมชนที่แตกต่างกันกับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน พบว่ามี 3 คู่ที่ต่างกัน ได้แก่ คู่ที่ 1 คู่ของหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลางกับหมู่ที่ 2 บ้านบางเบนกล่าวคือชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 1 มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวมากกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 2 ส่วนคู่ที่ 2 คือ คู่ของหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลางกับหมู่ที่ 3 บ้านสำนักกล่าวคือชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลางมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวมากกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 3 และคู่ที่ 3 คือ คู่ของหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลางกับหมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคยกล่าวคือชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 1 มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวมากกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย

ด้านระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนที่แตกต่างกันกับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน พบว่า มี 3 คู่ที่แตกต่างกัน คือ คู่ที่ 1 ได้แก่ คู่ของระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 10 ปีกับระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 21 – 30 ปี กล่าวคือชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 10 ปีมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวต่ำกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 21 – 30 ปี คู่ที่ 2 คือ คู่ของระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 10 ปีกับระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไป กล่าวคือชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 10 ปีมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวต่ำกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไป คู่ที่ 3 คือ คู่ของ

ระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 11 – 20 ปีกับระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไป กล่าวคือชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 11 – 20 ปีมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวน้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไป

ด้านสถานภาพการสมรสของชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่แตกต่างกันกับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน พบว่า มี 2 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ที่ 1 คู่ของสถานภาพโสดกับสถานภาพแต่งงานแล้วกล่าวคือชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีสถานภาพโสดมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในระดับมากกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีสถานภาพแต่งงานแล้วและคู่ที่ 2 คือ คู่ของสถานภาพโสดกับสถานภาพแยกกันอยู่กล่าวคือชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีสถานภาพโสดมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในระดับมากกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีสถานภาพแยกกันอยู่

ด้านรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนของชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่แตกต่างกันกับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน พบว่ามี 3 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ที่ 1 คู่ของรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาทกับรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท กล่าวคือชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาทมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวน้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท คู่ที่ 2 คือ คู่ของรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาทกับรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท กล่าวคือชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาทมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวน้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท และคู่ที่ 3 คือ คู่ของรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาทกับรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท กล่าวคือชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาทมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวน้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมพบว่าการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนทั้ง 4 ชุมชนแบ่งออกเป็น 3 ประเภท จึงสามารถตั้งสมมติฐานได้ 3 ข้อ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องแตกต่างกันผลการวิเคราะห์พบว่า ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มี เพศ อายุอาชีพระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน สถานภาพการสมรสจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนจะมีระดับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกันในขณะที่ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีชุมชนและระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีระดับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกัน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างแบบรายคู่ พบว่า

ด้านชุมชนที่แตกต่างกับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต่างกันมี 4 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ของหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลางกับหมู่ที่ 2 บ้านบางเบนกล่าวคือชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 1 มีระดับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวมากกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 2 คู่ที่สอง คือ คู่ของหมู่ที่ 1บ้านม่วงกลางกับหมู่ที่ 3 บ้านสำนักกล่าวคือชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลางมีระดับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวมากกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 3 ส่วนคู่ที่สาม คือ คู่ของหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลางกับหมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคยกล่าวคือชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 1 มีระดับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวมากกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคยและคู่ที่สี่ คือ คู่ของชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 3 บ้านสำนักกับชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคยกล่าวคือชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 3 มีระดับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวมากกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย

ด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกับการมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้อง พบว่ามี 1 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ของการศึกษาระดับประถมศึกษา กับคู่ของการศึกษาระดับปริญญาตรีกล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาที่มีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านที่ 1 น้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์พบว่า ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีเพศอายุอาชีพระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนสถานภาพการสมรสจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกัน จะมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีชุมชนและระดับการศึกษา แตกต่างกัน จะมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์แตกต่างกันและเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างแบบรายคู่พบว่า

ด้านชุมชนที่แตกต่างกับปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ พบว่ามี 3 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ของหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวงกับหมู่ที่ 2 บ้านบางเบน กล่าวคือ ชาวชุมชนหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวงมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านที่ 2 มากกว่าชาวชุมชนหมู่ที่ 2 บ้านบางเบน ส่วนคู่ที่ 2 คือ คู่ของชาวชุมชนหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวงกับชาวชุมชนหมู่ที่ 3 บ้านสำนักกล่าวคือ ชาวชุมชนหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวง มีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านที่ 2 มากกว่าชาวชุมชนหมู่ที่ 3 บ้านสำนักและคู่ที่ 3 คือ คู่ของชาวชุมชนหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลวงกับชาวชุมชนหมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่อยู่อาศัยหมู่ที่ 1 มีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านที่ 2 มากกว่าชาวชุมชนหมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย

ด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกับปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ พบว่ามี 3 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ของระดับการศึกษาประถมศึกษากับระดับศึกษาปริญญาตรี กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านที่ 2 น้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีคู่ที่ 2 คือ คู่ของระดับศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นกับระดับการศึกษาปริญญาตรีกล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านที่ 2 น้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีคู่ที่ 3 คือ คู่ของระดับศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายกับระดับการศึกษาปริญญาตรีกล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย มีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านที่ 2 น้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวแตกต่างกันผลการวิเคราะห์พบว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มี เพศอายุอาชีพสถานภาพการสมรสจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน

แตกต่างกัน จะมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีชุมชน ระดับการศึกษาและระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนแตกต่างกัน จะมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านที่ 3แตกต่างกัน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างแบบรายคู่พบว่า

ด้านชุมชนที่แตกต่างกับปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยว พบว่ามี 1 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ที่ 1 คือ หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลางกับหมู่ที่ 3 บ้านสำนัก กล่าวคือ ชาวชุมชนหมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลางมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านที่ 3มากกว่าชาวชุมชนหมู่ที่ 3 บ้านสำนัก

ด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกับการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยว พบว่ามี 2 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ที่ 1 ระดับการศึกษาประถมศึกษากับระดับการศึกษาปริญญาตรี กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาที่มีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวน้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คู่ที่ 2 คือ คู่ของระดับศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นกับระดับการศึกษาปริญญาตรี กล่าวคือ ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีระดับศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวน้อยกว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

ด้านระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนที่แตกต่างกับปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยพบว่ามี 1 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ที่ 1 ระยะเวลาการพำนัก 11 – 20 ปีกับระยะเวลาการพำนัก 31 ปีขึ้นไปกล่าวคือ ชาวชุมชนที่มีระยะเวลาการพำนัก 11 – 20 ปี มีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านที่ 3 มากกว่าชาวชุมชนที่มีระยะเวลาการพำนัก 31 ปีขึ้นไป

5.5 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง การศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลางอำเภอเกาะเปอรัง จังหวัดระนอง ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

5.5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของชาวชุมชนบ้านม่วงกลาง อำเภอเกาะเปอรัง จังหวัดระนอง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 303 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุส่วนใหญ่อยู่ที่ 31 - 40 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 120 คน ศาสนาส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามจำนวน 296 คน มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่คือระดับประถมศึกษาจำนวน 111 คน มีระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่ 31 ปีขึ้นไป จำนวน 151 คน สถานภาพส่วนใหญ่คือแต่งงานแล้วจำนวน 241 คน ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนจำนวน 4 - 5 คน จำนวน 144 คน ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนอยู่ที่ 5,000 - 10,000 บาทจำนวน 139 คน จัดแข่งกับงานวิจัยของ สุกัญญา ดวงอุปมา (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดกาฬสินธุ์ : กรณีศึกษา ศูนย์วัฒนธรรมชาวผู้ไทบ้านโพน อำเภอกำแพง จังหวัดกาฬสินธุ์ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ชาวบ้านโพน อำเภอกำแพงจังหวัดกาฬสินธุ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 25-34 ปี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาประถมศึกษา อาชีพเกษตรกรและระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ 20 ปีขึ้นไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬารัตน์ จินดาประเสริฐ (2549) ที่ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติและความพร้อมของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวทางน้ำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-34 ปี มีสถานภาพสมรสมากที่สุด ระดับการศึกษาส่วนใหญ่คือประถมศึกษา ประกอบอาชีพค้าขาย มีรายได้เฉลี่ย 10,000 บาทขึ้นไป มีภูมิลำเนาส่วนใหญ่เป็นคนในหมู่บ้าน

5.5.2 ทัศนคติของชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

ชาวชุมชนบ้านม่วงกลางมีระดับทัศนคติต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดย 3 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ป่าชายเลนเป็นทรัพยากรที่ชาวชุมชนต้องช่วยกันรักษา รองลงมาคือ อยากจะเชิญชวนให้คนภายนอกมาท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน และชุมชนมีสิ่งที่น่าสนใจ ควรค่าแก่การมาสัมผัส ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากชาวชุมชนมีความผูกพันกับทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นมาก โดยเฉพาะป่าชายเลนและท้องทะเล เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ถือเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต และเมื่อชาวชุมชนพบว่าทรัพยากรทางธรรมชาติ เช่น สถานที่ที่มีความสวยงามและความอุดมสมบูรณ์ของปะการัง สามารถนำมาแปรรูปให้กลายเป็นวัตถุดิบทางการท่องเที่ยวได้ และสามารถสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน

ชาวชุมชนจึงเกิดความตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติภายในท้องถิ่นให้คงสภาพความอุดมสมบูรณ์และยั่งยืน เพื่อจะสามารถพึ่งพาและคงไว้ซึ่งความสวยงามเพื่อดึงดูดให้คนภายนอกมาสัมผัส สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อุดร วงศ์ทับทิม และสุภาวณี ทรงพรวาณิชย์, 2546 ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะทำให้ชาวชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตระหนักถึงปัญหาที่มาจากสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และเรียนรู้ที่จะรักษาทรัพยากรทางสิ่งแวดล้อมเหล่านั้นให้มีอยู่อย่างยั่งยืนเพื่อดึงดูดให้ผู้คนกลับมายังท้องถิ่นของตนอีกครั้ง โดยหลีกเลี่ยงให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริศนา เพชรบูรณ์, ธัญชัช วิกิตภูมิประเทศ (2561) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมและทัศนคติของชาวชุมชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนบ้านครัวเป็นแหล่งท่องเที่ยว จากการวิเคราะห์พบว่า ทัศนคติของชาวชุมชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนบ้านครัวเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทัศนคติสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความรู้สึกดีใจหากชุมชนจะถูกพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวจะช่วยให้ชุมชนเป็นที่รู้จักมากขึ้น และการพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวสามารถช่วยอนุรักษ์วิถีชีวิตและภูมิปัญญาชุมชนได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เศรษฐินี ทองมันปู, กมลพรรณ ดอนทอง, มณีรัตน์ สุขเกษม (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เชียงชาติพันธุ์ ทัศนศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน บ้านดงกระถางยาม อำเภอสรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งผลการศึกษพบว่าทัศนคติของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชียงชาติพันธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า 1. การท่องเที่ยวเชียงชาติพันธุ์ทำให้คนในชุมชนเกิดความภูมิใจในถิ่นกำเนิดหรือถิ่นอาศัย 2. การจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชียงชาติพันธุ์มีผลต่อการให้ความสนใจของนักท่องเที่ยว 3. การท่องเที่ยวเชียงชาติพันธุ์ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนหรือสามารถเที่ยวได้ตลอดปี 4. สภาพถนนที่เดินทางมายังบ้านดงกระถางยามมีความสะดวกและมีความปลอดภัย 5. การปลูกจิตสำนึกแก่คนในชุมชนถึงความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีไทยพวน

5.5.3 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มี เพศ อายุ อาชีพระดับการศึกษาและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกัน จะมีระดับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีชุมชน ระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน สถานภาพการสมรส และรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนที่แตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเกิดจากความหลากหลายของลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่อาจเป็นปัจจัยส่งผลให้บุคคลมีทัศนคติที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา ดวงอุปมา, โอลดา พหลทัฬห (2559) ที่ศึกษาเรื่องทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัด กาฬสินธุ์ : กรณีศึกษา ศูนย์วัฒนธรรมชาวผู้ไท บ้านโพน อำเภอกำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ชาวบ้านโพน อำเภอกำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีทัศนคติด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ ด้านการเรียนรู้แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประชานสิทธิ กระทบ (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติของราษฎรในชุมชนท้องถิ่น ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลทรงคะนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า เพศ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของมาฆะวัฒน์ บุญยศิริโรตม์ (2546) ที่ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของชาวสมุทรสงคราม ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างชาวสมุทรสงครามที่อยู่ในอำเภอเมืองและอำเภออัมพวา มีความเห็นว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์เป็นอย่างมาก ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างชาวสมุทรสงครามที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางคนที มีทัศนคติไม่แน่ใจว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดประโยชน์ เพราะถึงแม้ว่าในอำเภอบางคนทีจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น เตาทำน้ำตาลมะพร้าว เป็นต้น แต่ก็ยังมีข้อจำกัด โดยเฉพาะด้านเวลาและยังไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์เท่าที่ควร จึงทำให้ยังไม่มียกท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมเขื่อนมากนัก จะมีก็แต่กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเท่านั้น ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างชาวสมุทรสงครามในอำเภอบางคนทีจึงไม่แน่ใจว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Adel H.Nikjoo,Omid Rezaei, AbolfazlSiyamian (2013) ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติของผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาของการท่องเที่ยวในสังคมที่พัฒนา:กรณีศึกษาเมืองโทกาเบ ประเทศ ผลการศึกษา

พบว่าชาวเมืองโดยทั่วไปแสดงทัศนคติเชิงบวกต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ชาวชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ความผูกพันของชุมชนและระยะเวลาพำนักอาศัยเป็นปัจจัยสำคัญในการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบและมีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mohd Hafiz Hanafiah, Mohd Raziff Jamaluddin, Muhammad Izzat Zulkifly (2013) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติของชุมชนท้องถิ่นและการสนับสนุนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในเกาะเตี๋ยมาเลเซีย ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นคาบสองคมสำหรับชุมชนท้องถิ่น และทัศนคติก็มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งในปัจจุบันและอนาคต และพบว่าชุมชนเกาะเตี๋ยมาเลเซียสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตโดยยึดประโยชน์ส่วนบุคคลที่ได้รับสรุปได้ว่าระยะเวลาในการอยู่อาศัยเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเติบโตของการท่องเที่ยวและมีส่วนในการสนับสนุนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างมั่นคง

5.5.4 ผลการศึกษาในระดับการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วงกลวงอำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนองอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีประเด็นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมปลูกป่าชายเลนอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก และประเด็นการมีส่วนร่วมในการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของชุมชนอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมน้อย ทั้งนี้อาจเกิดจากชาวชุมชนให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นเพียงประเด็นเดียว และชาวชุมชนขาดความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนหรือกระบวนการมีส่วนร่วม ที่จะทำให้อะไรก็ตามใดกิจกรรมหนึ่งประสบความสำเร็จได้นั้นต้องเกิดจากหลายขั้นตอนรวมกัน มิใช่เพียงประเด็นใดประเด็นหนึ่ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาดา มุกดา, 2556 ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอู้มผาง จังหวัดตาก ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดาวร ดวงบุปผา, 2557 ที่ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนบ้านย้อย เมืองแขวงอุดมไชย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนบ้านย้อยเมืองแขวงอุดมไชย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ที่ครอบคลุมประเด็นการนำเอา

ทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีัญญา มีมู๋ย (2563) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษาบ้านบางป่องจังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนบ้านบางพลับโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

5.5.5 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันทำให้ระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์พบว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีเพศอายุ อาชีพ ระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชน สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนจะมีระดับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีชุมชนและระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีระดับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์พบว่า ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนสถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือนและรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกัน จะมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีชุมชนและระดับการศึกษา แตกต่างกัน จะมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์แตกต่างกัน

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยวแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์พบว่า ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มี เพศอายุอาชีพสถานภาพการสมรสจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกัน จะมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีชุมชน ระดับการศึกษาและระยะเวลาในการพำนักอยู่ในชุมชนแตกต่างกัน จะมีปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านที่ 3 แตกต่างกัน

สอดคล้องกับงานวิจัย เสาวคนธ์ เหลืองทองคำ, 2558 ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาอำเภอปราณบุรี จังหวัด

ประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาระบุว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในอำเภอปราณบุรีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ประชาชนเสนอแนะแนวทางโดยให้ประชาชนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีแนวทาง พื้นฟูอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน ให้มีคุณภาพมาตรฐานและ มีความยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสริมศักดิ์ โสมสงค์, 2548 ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรีพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมีส่วนร่วมมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติตามลำดับ และด้านการประเมินผลเป็นลำดับสุดท้าย ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5.6 ข้อเสนอแนะ

5.6.1 ข้อเสนอแนะผลจากการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ผลจากการสำรวจทัศนคติของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีต่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านม่วงกลวงอำเภอเกาะเปอร์ จังหวัดระนอง พบว่า ชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงนั้นมีระดับทัศนคติต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมากใน ทุกปัจจัย แต่เมื่อนำลักษณะทางประชากรศาสตร์มาเปรียบเทียบก็จะเห็นความแตกต่างของทัศนคติของชาวชุมชน ได้แก่ ที่อยู่อาศัย ระยะเวลาในการพำนักในชุมชน สถานะภาพและรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานในท้องถิ่น หน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้คนในชุมชนรวมไปถึงการท่องเที่ยวจังหวัดระนอง ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเพื่อปรับทัศนคติจากความ

แตกต่างด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่มีต่อการท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดความสามัคคีและเกิดการมีส่วนร่วมภายในชุมชนมากขึ้น

2. ผลจากการสำรวจระดับการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านม่วงกลวงอำเภอเกาะเปอรัน จังหวัดระนอง พบว่าชาวชุมชนบ้านม่วงกลวงมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วงกลวงอยู่ในระดับปานกลาง คือมีเพียงแค่ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นระดับการมีส่วนร่วมบางส่วน ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในระดับหมู่บ้าน และจังหวัดระนอง รวมไปถึงสถานศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยที่มีการศึกษาทางด้านการท่องเที่ยว ควรเข้าไปให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อให้ชาวชุมชนเข้าใจถึงกระบวนการขั้นตอนและรวมถึงถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เพราะชาวชุมชนคือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่แท้จริงจากการท่องเที่ยวชุมชน

5.6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าควรศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจและทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวชุมชน เพราะจากการสังเกตพบว่า ในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการศึกษาเรื่องแรงจูงใจและทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวชุมชน จึงน่าจะเป็นประเด็นการศึกษาที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวทั้งต่อชุมชนและจังหวัดระนอง

2. ในด้านความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัยมองเห็นว่า ควรมีการศึกษาถึงศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น และยังไม่มีการศึกษาถึงผลกระทบของแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ เพราะอาจสร้างความเสียหายต่อทรัพยากรได้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2561). สืบค้นจาก https://km.dmcr.go.th/th/c_61/s_70/d_2324
- กรรณภัทร กันแก้ว. (2555). ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้โดยสารกับการบริการของสายการบิน : กรณีศึกษาสายการบินบริการเต็มรูปแบบในประเทศไทย. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร. (สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการตลาด). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กาญจนา พันธุ์เอี่ยม. (2556). ทักษะคติและพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้นำชุมชนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. รายงานการวิจัย กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย. (2561). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนท่ามะโอ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง บทความวิจัย วารสารคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มกราคม - มิถุนายน
- กุลจิรา เสวตักษณ์จินดา. (2555) การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการจัดการทั่วไป). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จังหวัดตรัง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนชุมชน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฬารัตน์ จินดาประเสริฐ. (2549). ทักษะคติและความพร้อมของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวทางน้ำ. มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอนแก่น.
- ฉกาจ ราชบุรี,ไพฑูรย์ พิมดี. (2553). ทักษะคติของชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวที่มีต่อการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง:กรุงเทพ

- ชลดา สิทธิธรรม. (2539). การผูกพันต่อองค์การของเจ้าหน้าที่องค์การพัฒนาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ.
- ณัชนพ จันทร์สุข. (2557). ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านภัยจากคมนาคมและขนส่ง : กรณีศึกษาในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม.
- ณัฐพัชร มณีโรจน์. (2560). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทย นานาชาติ, 13(2), 25-46.
- ณัฐพร ดอกบุญนาคฐาปกรณ์ ทองคำนุช. (2556). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวกรณีศึกษา ชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี. กองทุนส่งเสริมการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- ถวิลวดีบุรีกุล. (2551). การมีส่วนร่วม : แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- เทพรัตน์ จันทพันธ์, วิวัฒน์ ฤทธิมา. (2556). การท่องเที่ยวโดยชุมชนของตำบลบ้านขาว อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา. บทความวิจัยการประชุมมหาดใหญ่วิชาการ : กรุงเทพฯ.
- ชนวรรณ ตั้งสินทรัพย์ศิริ. (2550) พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : ชนัชการพิมพ์.
- ชรา สุขศิริ. (2559). แรงจูงใจและทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อคุณลักษณะด้านสภาพแวดล้อมและการจัดการท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ธีระพร อูวรรณ โณ. (2548). การสร้างความเป็นผู้นำ : ทฤษฎีและแนวทางการพัฒนากรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- นัฐกานต์ ทิพย์โสทธิ. (2557). ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติ ของประชาชนในการทำบัญชีครัวเรือนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิครั้งที่ 1

- บัวขาว พนมชัยสว่าง. (2558) การเปรียบเทียบคุณภาพของแบบวัดเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ที่สร้าง ตามแนวคิดของเทอร์สโตน ลีเคอร์ และออสกูด. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา). กาญจนบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2546). สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- ประธานสิทธิ์ กระมล. (2550). ทักษะของราษฎรในชุมชนท้องถิ่น ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ . มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ.
- ประไพรัตน์ ไวกยกุล. (2556). โครงการ : ปัจจัยส่วนบุคคลและทัศนคติของบุคลากรที่เป็นคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงของคณะ หน่วยงานที่มีต่อกระบวนการจัดทำบริหารความเสี่ยงของมหาวิทยาลัยนเรศวร. มหาวิทยาลัยนเรศวร:พิษณุโลก.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2542). รายงานการวิจัย เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปียดา ปานรัมย์. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน นอนม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช. (ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา วิทยาศาสตร์การกีฬา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปียธิดา ปาลรัมย์. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แผนการเบื้องต้นอุทยานแห่งชาติแหลมสน 2558 – 2562 สืบค้นจาก <http://www.dnp.go.th/npdatabase>
- พงศ์ หรดาล. (2540). จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพฯ.
- พจนาน สวนศรี และสมภพ ยี่จ้อหอ. (2556). คู่มือมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน. เชียงใหม่

- พยอม ธรรมบุตร. (2549). เอกสารประกอบการเรียนการสอนเรื่องหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.
กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ.
- พรนภา เตียสุทริกุล, พัฒนา พรหมณี, และจามนทร์ ศรีเกต. (2561). การวัดระดับเจตคติในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุข วารสารวิชาการ ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 7(2).
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- พัชรียา สุตา. (2555). การรับรู้และทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อการซื้อสินค้าผ่าน QR Code ในเขต
พิบูลย์ ทองนิม. (2558). การจัดการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตา จังหวัด
กระบี่. (ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พิทยา สະศรีสังข์. (2556). ทัศนคติของชุมชนในการจัดการพื้นที่อนุรักษ์กรณีศึกษา : โครงการ
ประชาคม. เศรษฐกิจพอเพียงพื้นที่ป่าไม้ บ้านผาเสด็จใน จังหวัดเชียงราย. รายงานการ วิจัย
กรุงเทพฯ.
- ภราเดช พັນวิเชียร. (2543). การวางแผนตลาดการท่องเที่ยว. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภิรมย์ เจริญผล. (2538). ทัศนคติของคนเฝ้าที่พึ่งต่อการฝึกอาชีพในสถานสงเคราะห์ชายและหญิง
ชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี. (ภาคนิพนธ์ คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- มาณะวัฒน์ บุญยศิริโรตม์. (2546). ทัศนคติของชาวสมุทรสงคราม ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวใน
จังหวัดสมุทรสงคราม . จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย/กรุงเทพฯ.
- รายงานความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติแหลมสน - ปากแม่น้ำกระบี่-
ปากคลองกะเปอร์ จังหวัดระนอง. (2549). สืบค้นจาก <http://wetland.onep.go.th/pdf>
- รุ่งนภา บุญคุ้ม. (2536). ทัศนคติของพัฒนากร ต่อนโยบายการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด : ศึกษา
กรณีศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชน เขตที่ 3. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์/กรุงเทพฯ

- รุจิยา แก้วไทรเทียม. (2548) การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดลอม กับความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของสมาชิกในโครงการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : กรุงเทพฯ.
- รุจิรา คำรอด. (2560). ทักษะของประชาชนจังหวัดจันทบุรีที่มีต่อปัญหาช้างป่าและแนวทางแก้ไขปัญหาช้างป่า. (ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ลัดดาวร ดวงบุปผา. (2557). กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนบ้านย้อย เมืองแขวงอุดมไชย สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว. มหาวิทยาลัยแม่โจ้/เชียงใหม่.
- เลิศพร ภาระสกุล. (2558). แรงจูงใจและทัศนคติที่ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวประเทศไทย. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต: กรุงเทพฯ.
- วรรณวีร์ บุญคุ้ม. (2560). แรงจูงใจในการมาเยือนวัดสำคัญในจังหวัดเพชรบุรีและการรับรู้ที่มีอิทธิพลต่อการกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทย. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและโรงแรม) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา. 8(15).
- วิภาดา มุกดา. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต: กรุงเทพฯ.
- วิษณุ หยกจินดา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่ง กร่าง ต. าบลดทับไทร อำเภอปงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. ชลบุรี : วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีระพล ทองมา. (2554). การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ศตพล พนิชศักดิ์พัฒนา. (2559). ทักษะของประชาชนชาวจังหวัดสกลนครที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง วิทยาลัยสื่อสารการเมือง). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกริก.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2545). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สรสิทธิ์ เกตรา. (2555). ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการขยายเขตพื้นที่ลงทะเลบริเวณอำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา : ชลบุรี.

สร้อยสน รัฐสมบุรณ์. (2550). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ชุมชนเกาะลิบง จังหวัดตรัง. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ.

สำนักงานสถิติ จังหวัดระนอง ข้อมูลสถานการณ์ท่องเที่ยวจังหวัดระนอง2562 สืบค้นจาก
file:///C:/Users/User/Desktop/สถิติ%20นทท%20ระนอง%2062.pdf

สิทธิรัตน์ สันติกุลสุข, พีรภาวี ทวีสุข. (2561). พฤติกรรมและทัศนคติของผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารกรานโอล่าผ่านร้านค้าออนไลน์. วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์, 12 (16), 61-82.

ศุภัญญา ชิตวิสัย. (2556). ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ จังหวัดราชบุรี. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศุภัญญา, ไอลดา. (2559) การศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัด

สุธี วรประดิษฐ์. (2553). การมีส่วนร่วมของชุมชนงานสารสนเทศสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตราด : สำนักงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตราด.

สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. (2543). การจัดการขยะชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ : รูปแบบและมาตรการทางสังคม เศรษฐศาสตร์การจัดการและกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาขยะชุมชน. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย:กรุงเทพฯ.

สุวัชรีย์ เดชาธรรม. (2544). ความรู้และทัศนคติของบุคลากรเกี่ยวกับการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล : กรณีศึกษาโรงพยาบาลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป บัณฑิตวิทยาลัย) ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

อรทัย พระทัด. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์

อัจฉนา มุกดาสนิท. (2545). เจตคติต่อคอมพิวเตอร์ของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาในเขตจังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

อัมรินทร์ ทิพย์บุญราช. (2552). กระบวนการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาโดยชุมชน : กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนรู้บ้านจ่ารุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ.

- อัศวิน แสงพิบูล. (2556). ระเบียบวิธีวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อานิสงค์ โอทาตะวงศ์. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาล ตำบลเชียงแห้ว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี . มหาวิทยาลัยมหิดล นครปฐม.
- อุทุมพร เรืองฤทธิ์. (2560). ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. บทความวิจัย วารสารวิชาการ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- เอกณรงค์ วรสิทธิ์. (2556). การวิเคราะห์เนื้อหาการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพและรูปแบบการใช้สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์ของกระทรวงสาธารณสุขในปี พ.ศ.2553 กับการรับรู้และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชน. มหาวิทยาลัยศรีปทุม : กรุงเทพฯ.

ภาษาต่างประเทศ

- Adel H. Nikjoo, Omid Rezaei, AbolfazlSiyamian. (2013). Attitudes of Local Residents toward the development of Tourism in a developing society : The case of Torghabeh, Iran. **Tourism : An International Multidisciplinary Journal of Tourism**, 2013, Volume 8, P. 289-299.
- Andrea Giampiccoliand Janet Hayward Kalis. (2012). Community-based tourism and local culture : the case of the amaMpondo. **Revista de Turismo y Patrimonio Cultural**, 2012, Volume 10, P. 173 – 188.
- Fariborz Aref. (2011). Sense of Community and Participation for Tourism Development. Life Science Journal, 2011, Issue 1, Volume8. **International Journal of Social Sciences**, 2019, Issue 1, Volume 5, P. 81-98.
- Lesego S. Sebele. (2010) . Khama Rhino Sanctuary Trust, Central District, Botswana. **Science Direc**, Volume 31, Issue 1, February 2010, P.136-146.
- Mohd Hafiz Hanafiah, MohdRaziff Jamaluddin, Muhammad Izzat Zulkifly. (2013). Local community attitude and support towards tourism development in Tioman Island,

- Malaysia. **Procedia - Social and Behavioral Sciences**, 3 December 2013, Volume 105, P. 792-800.
- Novi Sunu Sri Giriwati, La ChoviyaHawa, Sigmawan Tri Pamungkas, WasiskaIyati, AR Taufiq Hidayat. (2019). Local Community Participation in ecotourism development : The case of Sumberwangi Hamlet destination, East Java, Indonesia. *People*.
- S. C. Bagri, Devkant Kala. (2016). Residents' Attitudes toward Tourism Development and Impacts in Koti-Kanasar, Indroli, PATTYUR Tourism Circuit of Uttarakhand State, India. *Revista de Turismoy Patrimonio Cultural*. 2016, Volume 14, P. 23-39.
- Sajad Ebrahimi Meimand, Zainab Khalifah, Edmundas Kazimieras Zavadskas, Abbas Mardani, Amir Abbas Najafipour and UngkuNorulkamar Ungku Ahmad. (2017). Residents' Attitude toward Tourism Development : A Sociocultural Perspective. *Sustainability Tourism Planning and Sustainable Development*, July 2017,
- Toulakham Phandanouvong, Sangkyun Kim. (2017). Evaluating participation in community-based tourism : a local perspective in Laos. **Journal Current Issues in Tourism**, 2018, Issue 2, Volume 21.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง
อำเภอเกาะเปอรัน จังหวัดระนอง

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนสำคัญของการศึกษาวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอเกาะเปอรัน จังหวัดระนอง” ข้อมูลและความคิดเห็นของท่านต่อแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะนำไปศึกษาวิเคราะห์ถึงทัศนคติของชาวชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการท่องเที่ยว และศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการท่องเที่ยว ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการด้านท่องเที่ยวตลอดจนการปรับตัวและรักษาทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

ท่านเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการให้ข้อมูล ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 ทศนคติต่อการท่องเที่ยวของชาวมุขชนบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง
จำนวน 13 ข้อ

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของชาวมุขชนบ้านม่วงกลวงที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วง
กลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนองจำนวน 27 ข้อ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือด้วยดีจากท่าน และขอขอบพระคุณท่านในความ
กรุณาและความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างสูง

อาทิตยา ทองเค็ง

นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง และกรอกข้อมูลให้ตรงตามความเป็นจริง

1. ที่อยู่ 1. หมู่ที่ 1 บ้านม่วงกลาง   2. หมู่ที่ 2 บ้านบางเบน
3. หมู่ที่ 3 บ้านสำนัก   4. หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวเคย

2. อายุ 1. 20 – 30 ปี   2. 31 – 40 ปี   3. 41 – 50 ปี
4. 51 – 60 ปี   5. 61 ปีขึ้นไป

3. เพศ 1. ชาย   2. หญิง

4. อาชีพ 1. ประมง   2. ค้าขาย   3. เกษตรกร/เลี้ยงสัตว์
4. รับจ้าง   5. รับราชการ

5. ท่านนับถือศาสนาใด 1. อิสลาม   2. พุทธ   3. อื่นๆ

6. ระดับการศึกษาสูงสุดที่ท่านได้รับ 1. ประถมศึกษา   2. มัธยมศึกษาตอนต้น
3. มัธยมศึกษาตอนปลาย   4. ปริญญาตรี

7. ระยะเวลาการพำนักอยู่ในชุมชน 1. น้อยกว่า 10 ปี   2. 11 – 20 ปี
3. 21 – 30 ปี   4. 31 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 1 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน และกรอกข้อมูลให้ตรงตามความเป็นจริง

---

8. สถานภาพการสมรส
1. ☐ โสด	2. ☐ แต่งงานแล้ว
3. ☐ หย่าร้าง	4. ☐ แยกกันอยู่

9. จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนรวมทั้งตัวท่านด้วย

1. ☐ 1 คน	2. ☐ 2 - 3 คน
3. ☐ 4 - 5 คน	4. ☐ 6 คนขึ้นไป

10. รายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวต่อเดือน

1. ☐ ต่ำกว่า ☐ 5,000 บาท	2. ☐ 5,000 – 10,000 บาท
3. ☐ 10,001 – 20,000 บาท	4. ☐ 20,001 – 30,000 บาท
5. ☐ มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	

ตอนที่ 2 ทักษะคิดต่อการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอเกาะเปอร์ จังหวัดระนอง
 คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ให้ตรงตามความเป็นจริง

ทักษะคิดต่อการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน				
	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด	เห็น ด้วย น้อย	ปาน กลาง	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย มาก ที่สุด
	1	2	3	4	5
1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้แก่คนส่วนใหญ่ในชุมชน					
2. การท่องเที่ยวทำให้ชาวชุมชนช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อม					
3. การท่องเที่ยวทำให้การดำเนินชีวิตในชุมชนสะดวกขึ้น					
4. การท่องเที่ยวช่วยทำให้ชาวชุมชนไม่ย้ายถิ่นออกไปหางานทำที่อื่น					
5. การท่องเที่ยวช่วยให้ชาวชุมชนยังคงอาชีพเดิมที่เคยทำ					
6. ชุมชนของท่านมีสิ่งที่น่าสนใจควรค่าแก่การมาสัมผัส					
7. ท่านอยากจะเชิญชวนให้คนภายนอกมาท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน					
8. การท่องเที่ยวช่วยให้เกิดรายได้จากการขายสินค้า การเกษตรแก่นักท่องเที่ยวโดยตรง					
9. การท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านมีรายได้จากการทำของฝากประเภทอาหารจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว เช่น เม็ดมะม่วงหิมพานต์ กะปิ และปลาเค็ม					

ตอนที่ 2 (ต่อ) ทศนคติต่อการท่องเที่ยวของชาวชุมชนบ้านม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง
 คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ให้ตรงตามความเป็นจริง

ทศนคติต่อการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน				
	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด	เห็น ด้วย น้อย	ปาน กลาง	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย มาก ที่สุด
	1	2	3	4	5
10. การท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านรู้จักการพัฒนาที่พัก หลายรูปแบบแก่นักท่องเที่ยว					
11. การท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านเกิดความรู้ในการผลิต สินค้าใหม่ๆเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว					
12. กิจกรรมการดำน้ำดูปะการังเป็นกิจกรรมที่มี ชื่อเสียงของชุมชน					
13. ป่าชายเลนเป็นทรัพยากรที่ชาวชุมชนต้องช่วยกัน รักษา					

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว บ้านม่วงกลาง
อำเภอเกาะเปอรัง จังหวัดระนอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ให้ตรงตามความเป็นจริง

การมีส่วนร่วมต่อไปนี้มีมีความสำคัญ ต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยว มากน้อยแค่ไหน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มี ส่วน ร่วม น้อย ที่สุด	มี ส่วน ร่วม น้อย	ปาน กลาง	มี ส่วน ร่วม มาก	มี ส่วน ร่วม มาก ที่สุด
	1	2	3	4	5
1. ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการ ท่องเที่ยว					
2. ท่านเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติภายในชุมชน					
3. ท่านร่วมประชุมเรื่องปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน					
4. ท่านร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหานักท่องเที่ยวแออัด					
5. ท่านร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อม โทรม					
6. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมล่องแพคลองลัด โหนด					
7. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมการเลี้ยงปูน้ำ กระชังปลา					
8. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมค้ำน้ำเกาะค้ำกวาง หมู เกาะกำ เกาะญี่ปุ่น					
9. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมปลูกป่าชายเลน					
10. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั่งเรือรอบอ่าว เกาะเปอรัง					

ตอนที่ 3 (ต่อ) การมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วง
กลาง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ให้ตรงตามความเป็นจริง

การมีส่วนร่วมต่อไปนี้มีมีความสำคัญ ต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยว มากน้อยแค่ไหน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มี ส่วน ร่วม น้อย ที่สุด	มี ส่วน ร่วม น้อย	ปาน กลาง	มี ส่วน ร่วม มาก	มี ส่วน ร่วม มาก ที่สุด
	1	2	3	4	5
11.ท่านมีส่วนร่วมในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จาก ชุมชน					
12.ท่านเข้าร่วมการอบรมเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จากหน่วยงานรัฐและเอกชน					
13. ท่านมีบทบาทในการนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว อย่างใดอย่างหนึ่ง					
14.ท่านช่วยจัดการการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์ ธรรมชาติ					
15. ท่านสร้างสินค้าที่ทำจากวัตถุดิบของชุมชน แก่ นักท่องเที่ยว					
16.ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลกิจกรรมการ ท่องเที่ยวในชุมชน					
17.ท่านร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำกลุ่ม วิสาหกิจในชุมชน					

ตอนที่ 3 (ต่อ) การมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วง
กลาง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ให้ตรงตามความเป็นจริง

การมีส่วนร่วมต่อไปนี้มีมีความสำคัญ ต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยว มากน้อยแค่ไหน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มี ส่วน ร่วม น้อย ที่สุด	มี ส่วน ร่วม น้อย	ปาน กลาง	มี ส่วน ร่วม มาก	มี ส่วน ร่วม มาก ที่สุด
	1	2	3	4	5
18. ท่านรับทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นใน กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน					
19. ท่านมีส่วนร่วมในการทำบัญชีรายรับรายจ่าย ของชุมชน					
20. ท่านมีส่วนร่วมในการรับฟังข้อร้องเรียนหรือ ปัญหาของนักท่องเที่ยว					
21. ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของ นักท่องเที่ยว					
22. ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอื่นๆของสมาชิก ในชุมชน					
23. ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่มีนักท่องเที่ยวเข้า มา					
24. ท่านได้ศึกษาเรียนรู้การประกอบอาชีพด้านการ ท่องเที่ยวจากหน่วยงานภายนอก					
25. ชุมชนของท่านมีระบบสาธารณูปโภคเพิ่มมาก ขึ้น เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา					

ตอนที่ 3 (ต่อ) การมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านม่วงกลางที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านม่วง
 กลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ให้ตรงตามความเป็นจริง

การมีส่วนร่วมต่อไปนี้มีมีความสำคัญ ต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยว มากน้อยแค่ไหน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มี ส่วน ร่วม น้อย ที่สุด	มี ส่วน ร่วม น้อย	ปาน กลาง	มี ส่วน ร่วม มาก	มี ส่วน ร่วม มาก ที่สุด
	1	2	3	4	5
26. ท่านได้ใช้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคที่ พัฒนาขึ้น					
27. ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายสินค้าหรือ บริการแก่นักท่องเที่ยว					

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล

ประวัติการศึกษา

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

อาทิตยา ทองเค็จ

พ.ศ. 2553 ปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต

คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาสื่อสารมวลชน

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นักจัดการงานทั่วไป

สำนักงานหนังสือเดินทางชั่วคราว มินบุรี

กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ

เลขที่ 123 แขวงมินบุรี เขตมินบุรี

กรุงเทพมหานคร 10510

